

Faculteit Rechtsgeleerdheid
Universiteit Gent

Academiejaar 2015 – 2016

Broedfokkerij en Dierenmishandeling

Masterproef van de opleiding
‘Master in de rechten’

Ingediend door

Jade Willems

(studentennr. 01203456)

Promotor: Prof. G. Van Hoorick
Commissaris: Lise Vandenhende

"Mitleid mit Tieren hängt mit der Güte des Charakters so genau zusammen, dass man zuversichtlich behaupten darf, dass wer gegen Tiere grausam ist, kann kein guter Mensch sein."

"Medelijden met dieren hangt met de goedheid van het karakter zó nauw samen, dat men gerust beweren kan: wie wreed is tegenover dieren, kan geen goed mens zijn. "

Arthur Schopenhauer

Voorwoord

Met deze masterproef sluit ik mijn studies af. Na 3 jaar rechtspraak aan de hogeschool VIVES en 4 jaar rechten aan de Universiteit Gent is dit zeker en vast de kers op de taart. Met dit voorwoord wil ik daarom enkele personen bedanken.

Eerst en vooral wil ik mijn promotor professor Van Hoorick bedanken om mij bij te staan. Mede door zijn begeleiding en terechte opmerkingen heb ik dit eindwerk tot een goed einde kunnen brengen.

Daarnaast wil ik ook Anthony Godfroid bedanken om steeds een antwoord te willen geven op al mijn vragen en Esa Denaux om mijn masterproef te herlezen. Tot slot wil ik ook mijn ouders bedanken voor de kans die ze mij hebben gegeven om zo lang verder te studeren, alsook mijn vriend voor alle steun tijdens deze – soms moeilijke – periode.

Inhoud

Inleiding	1
1 Ontstaan van broedfokkerij.....	4
2 Algemene wetgeving omtrent het welzijn van de hond.....	8
2.1 België.....	8
2.2 Europa.....	12
3 Bevoegdheidsverdeling.....	17
4 Specifieke wetgeving omtrent het fokken en verhandelen van honden.....	21
4.1 Belgische handelaren.....	21
4.1.1 Wetgeving omtrent de foktechnieken	21
4.1.2 Wetgeving omtrent de leefomstandigheden van de honden.....	25
4.1.2.1 Aanvraag en kosten van de erkenning	27
4.1.2.2 Erkenningsvoorwaarden	28
4.1.2.3 Bijzondere voorwaarden van uitbating	30
4.2 Import	31
4.2.1 Schakel 1: Lijst met buitenlandse ondernemingen.....	33
4.2.2 Schakel 2: 15-weken regeling inzake rabiës	40
4.2.3 Schakel 3: Paspoort van de hond: Identificatie en registratie	45
4.2.4 Schakel 4: Transport van honden	47
4.2.5 Schakel 5: Groothandelaren in honden	49
4.2.5.1 De wekelijkse markt	50
4.2.5.2 Dieren aankopen in een handelszaak	50
4.2.5.3 Beperking op het aantal honden.....	52
4.3 Reclame	53
4.4 Wie mag er een hond kopen?	57
4.4.1 De leeftijd van de koper	58

4.4.2	Bewijs van bekwaamheid	60
4.4.3	Aantal honden	61
4.4.4	Hond op afbetaling?	61
5	Handhaving	64
5.1	Toepassing van de dierenwelzijnswetgeving	64
5.2	Toepassing consumentenrecht	70
5.2.1	Garantiecertificaat	70
5.2.2	Wet consumentenkoop	71
5.2.3	Gebrek aan overeenstemming	73
5.2.4	Gebrek aanwezig bij levering	74
5.2.5	Meldingstermijn	75
5.2.6	Rechtsmiddelen	76
5.3	Gemeen kooprecht	79
	Besluit	82
	Bibliografie	88
	Bijlagen	105

Inleiding

1. Twee jaar terug kwam ik in contact met een man die hoopte dat ik hem zou kunnen helpen in zijn strijd tegen de malafide fokker waarvan hij zijn puppy had gekocht. Zijn verhaal was kort en herkenbaar: hij was op het internet op zoek gegaan naar informatie en was zo terecht gekomen bij een winkel met verschillende hondenrassen. De aankoop verliep vlot, de familie hechtte zich aan de puppy die bij hen een nieuwe thuis vond. Drie dagen later stelde de dierenarts echter vast dat de puppy besmet was met het parvovirus, een besmettelijk virus dat het maag-darmstelsel van de hond aantast. Het hondje stierf enige tijd later. Het gezin voelde zich bedrogen en verspreidde hun verhaal via sociale media. Al snel bleek er heel veel respons te zijn van slachtoffers die in de betrokken winkel ook onwetend een zieke puppy hadden gekocht.

De man en zijn zieke puppy zijn dus zeker geen geïsoleerd geval en daarom rijst ook de vraag hoe dergelijke wanpraktijken in de realiteit nog steeds mogelijk zijn. Meer specifiek kan de vraag geformuleerd worden binnen welk wettelijk kader hondenfokkers mogen opereren en belangrijker hoe het mogelijk is dat er in de praktijk nog zo veel misbruiken mogelijk zijn. Op deze twee vragen poogt deze masterproef dan ook een antwoord te geven.

2. De focus van deze masterproef ligt op broodfokkerij. Broodfokkerij is een term die nergens terug te vinden is in de wet maar die zeer vaak gebruikt wordt om fokkers aan te duiden die enkel honden verhandelen uit winstbejag en weinig rekening houden met de noden van de honden die ze verhandelen. Aangezien aan het welzijn van dieren immers een kostenplaatje verbonden is - bijvoorbeeld voldoende grote hokken of correct vaccineren – en het doel van een broodfokker het maken van zoveel mogelijk winst is, worden deze dieren vaak gefokt in erbarmelijke omstandigheden. Daarenboven worden de puppy's niet gesocialiseerd, terwijl diverse onderzoeken meermaals hebben aangetoond dat de eerste acht weken van een puppy cruciaal zijn voor zijn adaptatie in de maatschappij en het voorkomen van problematisch gedrag zoals mensgerichte agressie, verlatingsangst of excessief blaffen. Kenmerkend voor broodfok zijn dus de inbreuken op het welzijn van de honden en de erfelijke aandoeningen of ziektes waardoor kopers zowel psychologisch als economisch geraakt worden.

3. Broedfokkerij is de meest winstgevende handel na drugs- en wapenhandel¹. In een eerste hoofdstuk wordt daarom nagegaan hoe deze tak zich zo veel heeft kunnen uitbreiden. Welke redenen hebben de kopers om nog steeds hun puppy te halen bij een broedfokker?

4. Het tweede hoofdstuk gaat in op de algemene wetgeving omtrent het welzijn van honden. Wat België betreft zal de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren² en het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren³ van groot belang blijken. Daarbij wordt er ook nagegaan of een dier moet blijven gezien worden als een lichamelijk roerend goed of is het toch beter om een dier te herkwalificeren als een levend wezen met gevoelens. In het tweede deel van dit hoofdstuk wordt gekeken naar wat er in Europa reeds is verwezenlijkt met betrekking tot het welzijn van honden. Zijn er uniforme bepalingen die ervoor zorgen dat alle lidstaten bepaalde voorwaarden moeten naleven om het welzijn van honden te waarborgen?

5. Aangezien België een zeer complex land is, is het van belang om de bevoegdheidsverdeling omtrent honden in België te onderzoeken. Er wordt in een volgend hoofdstuk nagegaan wat de verhouding is tussen het federaal niveau, het gewestelijk niveau en het lokaal niveau. Wie is precies voor wat bevoegd? Daarbij wordt er ook nagegaan of deze verdeling een positieve of negatieve impact heeft gehad.

6. Hoofdstuk vier behandelt de specifieke wetgeving omtrent het fokken, de leefomstandigheden en de import van honden. Het eerste deel gaat in op de wetgeving omtrent foktechnieken. Hierbij is de belangrijkste vraag of het toegelaten is om te fokken met een dier dat een erfelijke aandoening heeft. Het tweede deel bekijkt in welke leefomstandigheden de honden moeten verblijven en welke de voorwaarden zijn waaraan een fokker moet voldoen. Hierbij zijn onder andere volgende vragen van belang: Zijn er bepaalde regels omtrent de verblijven van de honden? Welke voorwaarden zijn er vóór een fokkerij erkend kan worden?

---

¹ Reportage Zembla – Illegale puppyhandel, 16 september 2015.

² Wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, BS 3 december 1986.

³ Koninklijk besluit 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

7. Daarna wordt er ingegaan op de import van puppy's. Er wordt gekeken op welke manier broodfokkers te werk gaan om de honden te importeren en te verkopen. Iedere schakel van deze keten wordt belicht, er wordt telkens nagegaan welke de wetgeving is, waar de wetgeving schort en wat er in de plaats moet worden gedaan. De keten begint bij de plaats waar de puppy's worden geboren. Moeten buitenlandse fokkers zich ook houden aan bepaalde wetgeving? Kan een puppy van om het even waar ter wereld zomaar worden ingevoerd naar België? De tweede stap is het voorzien van de nodige inenting. Kunnen deze inenting gebeuren in België of moeten de inenting gebeuren in het land van oorsprong? Daarna wordt er ingegaan op het chippen en het voorzien van de nodige documenten zoals een geldig paspoort. De vierde schakel betreft het transport van de dieren. Is er reglementering omtrent het vervoeren van de honden? Tot slot worden de dierenhandelszaken van dichterbij bekeken.

8. Een volgend deel gaat na of hondenverkopers reclame mogen maken op om het even welke manier. Er wordt ook onderzocht of iedereen een hond kan kopen. Er wordt bekeken of ook de koper aan bepaalde voorwaarden moet voldoen vooraleer hij/zij een hond kan kopen. Er wordt verder ingegaan op volgende vragen: Moet de verkoper een bepaalde leeftijd hebben om een hond te kopen? Kan de koper een hond kopen op afbetaling? Is er een beperking op het aantal honden?

9. Afsluitend wordt er bekeken welke sancties er tegen fokkers zijn die zich niet houden aan de regels die werden besproken. Daarnaast wordt er onderzocht welke mogelijkheden een koper heeft indien hij het slachtoffer is geworden van een broodfokker. Hierbij wordt er een opsplitsing gemaakt tussen een koper-consument en een koper-professioneel.

1 Ontstaan van broedfokkerij

10. Het staat vast dat de hond al een geruime tijd aan de zijde van de mens staat. Over het precieze tijdstip van het ontstaan van de gedomesticeerde hond is er echter nog steeds discussie. De oudste botten waarvan men met zekerheid kan zeggen dat het hondenbotten zijn, dateren van 14.000 jaar geleden. Sommige wetenschappers beweren niettemin dat de gedomesticeerde hond veel ouder is. Een groep onderzoekers uit Zweden en de Verenigde Staten onderzocht het DNA van levende wolven en honden en beweert dat de domesticatie van de hond al zeker meer dan honderdduizend jaar geleden tot stand kwam. Veel archeologen zijn het echter niet eens met dit onderzoek wegens het ontbreken van botten ouder dan 14.000 jaar⁴. Daarnaast werd er bijvoorbeeld in de grotten van Goyet (Namen) een schedel gevonden van 32.000 jaar oud die volgens bepaalde wetenschappers typische hondenkenmerken vertoont⁵. Deze theorie wordt betwist door Hannes Napielara. Hij stelt dat het niet over een hond gaat maar wel degelijk over een wolf⁶.

11. Onze voorouders hielden voornamelijk honden om het werk wat lichter te maken. Ze hadden zeer veel verschillende taken van het bewaken van de landbouwgronden tot het voorttrekken van karren en boten. Ook voor consumptie en kleren werden honden gefokt: dikkere honden voor hun vlees, honden met een mooie vacht om er bont van te maken⁷.

Vroeger werden honden bijgevolg vooral gefokt op aspecten die nodig waren om hun taken zo goed mogelijk te volbrengen, de hond had dus eerder een utilitaire functie. Pas rond 1873 werd de volgende stap van domesticatie aangevat: men begon verschillende rassen te creëren door honden met elkaar te laten paren op basis van uiterlijk⁸. Deze nieuwe trend kan verklaard worden doordat de hond vanaf toen meer en meer als gezelschapsdier werd beschouwd.

---

⁴ J. BRADSHAW, *Dit is de hond*, Amsterdam, Nieuw Amsterdam Uitgevers, 2011, 41.

⁵ T. NUYTEMANS, "Het eerste geblaf, waar en wanneer werd wolf hond?", 7 februari 2014, <http://eoswetenschap.eu/artikel/het-eerste-geblaf>.

⁶ X, "Hond van 32.000 jaar oud ontdekt in provincie Namen", *Het Laatste Nieuws*, 4 augustus 2010, <http://www.hln.be>.

⁷ J. BRADSHAW, *Dit is de hond*, Amsterdam, Nieuw Amsterdam Uitgevers, 2011, 67.

⁸ M. WILLIS, "Inteelt en rashonden", 2002, <http://sbtcn.nl/wp-content/uploads/2012/12/Inteelt-en-rashonden.pdf>.

12. Hondenrassen vandaag worden erkend door drie grote verenigingen: de American Kennel Club (AKC), de Engelse Kennel Club (Engelse KC) en de Fédération Cynologique International (FCI), de vereniging waarvan België (samen met 90 andere landen) lid is⁹. Momenteel erkent de FCI 343 verschillende rassen en stelt ze voor elk ras een officieel rasstandaard op. Een rasstandaard bepaalt de uiterlijke kenmerken die fokkers zo goed mogelijk proberen te volgen¹⁰.

Wanneer een hond voldoet aan de rasstandaarden van de FCI kan de hond een stamboom verkrijgen van de bevoegde instelling, in België de Kynologische Unie St. Hubertus (K.K.U.S.H.) vertegenwoordigd door de Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus (K.M.S.H.). Het is dan ook de K.M.S.H. die de stambomen aflevert en de keurmeesters aanstelt¹¹.

Om een Livre des Origines Saint-Hubert (L.O.S.H.) te bekomen moeten de ouderdieren een erkend FCI stamboom van minstens drie generaties hebben. Hiermee kan met zekerheid aangetoond worden dat de ouders, de grootouders en de overgrootouders raszuiver zijn. Indien dit niet het geval is, kan een puppy wel nog opgenomen worden in het initieel register St.-Hubertus (R.I.S.H.). Dit betekent dat de puppy ook een stamboom krijgt omdat de puppy voldoet aan de rasstandaarden. Na vier generaties kunnen ook de puppy's van deze honden een L.O.S.H stamboom bekomen¹².

13. Naast de vereisten van de Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus kunnen ook de rasverenigingen zelf van hun eigen leden eisen dat ze een intern fokreglement volgen waarin bijkomend nog een aantal fokvoorwaarden kunnen worden gespecificeerd. De Belgische Leonberger club bijvoorbeeld verplicht een oogonderzoek waarbij de hond op o.a. cataract wordt getest. De hond moet (naast andere vereisten) ook een volledig gebit hebben. Er wordt zelfs geëist dat de hond minimum twee keer de beoordeling 'zeer goed' heeft behaald bij een tentoonstelling georganiseerd door de K.M.S.H. of de FCI vooraleer met de hond mag worden gefokt¹³.

---

⁹ www.fci.be.

¹⁰ E. VERHOEF, *Het grote honden encyclopedie*, Noordwijkerhout, Rebo Productions, 2011, 45.

¹¹ www.kmsh.be.

¹² www.shrh.be.

¹³ Interview Carine Roobrouck (stagiair keurmeester schoonheid), 8 september 2015.

14. Wanneer de koper dus een puppy koopt met een stamboom of een puppy van een fokker die aangesloten is bij een rasvereniging, heeft hij toch enigszins zekerheid dat zijn puppy in goede omstandigheden is gefokt en de ouderdieren geen erfelijke aandoeningen hadden die overdraagbaar zijn op de puppy. Aan dit kwaliteitslabel hangt natuurlijk ook een kostenplaatje, zo'n puppy kan namelijk al vlug meer dan duizend euro kosten. Een puppy kopen is dus een dure aangelegenheid voor een gemiddeld gezin. Dit is dan ook meteen een eerste reden waarom broedfokkers ontstaan zijn. Broedfokkers dachten een gat in de markt gevonden te hebben door puppy's op de markt te brengen die qua uiterlijk lijken op een rashond maar die meer dan de helft goedkoper zijn. Handelaren kopen de puppy's aan bij lokale boeren in Oost-Europa voor bijvoorbeeld 250 euro per puppy en verkopen deze dan op de Belgische markt voor 600 euro. Per puppy betekent dit dus een mooie winst van 350 euro per puppy. Een moederhond werpt gemiddeld 6 puppy's per keer en broedfokkers laten een teef meestal twee keer per jaar werpen. Dit betekent dat één teef al 4.200 euro per jaar kan opbrengen. Aangezien een broedfokker geen moeite doet om de puppy correct te vaccineren en te chippen, gaat er niet zo heel meer af van deze winst. Dit maakt puppyhandel de meest lucratieve handel na drugs- en wapenhandel¹⁴.

15. Of het dan echt zoveel beter is om een dure puppy met stamboom te kopen, is een andere vraag. Het doorfokken op bepaalde uiterlijke kenmerken kan ook een impact hebben op de gezondheid van de hond. Rashonden moeten steeds meer en meer voldoen aan de eisen van de hondenshows en aan de op dat moment geldende modetrends. Dit heeft allerlei nadelige gevolgen voor de honden. Een voorbeeld is de Engelse Bulldog. Een Engelse Bulldog wordt gefokt op een zo plat mogelijke snuit en vernauwde neusgaten, ook al kunnen ze hierdoor amper ademen en kunnen ze niet zwemmen. Zodra een Engelse bulldog zich dus ietwat opjaagt, is hij kortademig en voelt hij zich benauwd. Nog een gevolg van hun te platte snuit zijn de oogliddefecten die vaak voorkomen¹⁵.

Van de Linde (2012) stelt het hard: *"Veel mensen denken dat een rashond een stempel is voor kwaliteit. Maar 40% van geboren pups hebben een aangeboren afwijking. De oorzaak: de maatschappij heeft schoonheid boven functionaliteit gesteld met resultaat: inteelt, met alle gezondheid- en welzijnsproblematiek van dien."*¹⁶ Hoewel de stamboompuppy's dus ook een

---

¹⁴ Reportage Zembla – Illegale puppyhandel, 16 september 2015.

¹⁵ K. DE CONINCK EN R. DAMIAANS, "Boetes voor wie fokt met zieke rashonden", *Het Nieuwsblad*, 29 november 2014, <http://www.nieuwsblad.be>.

¹⁶ X, "Aandoeningen en erfelijke ziekten bij honden ten gevolge van doorgedreven fok op uiterlijke kenmerken", Wetenschappelijk rapport in opdracht van de raad voor dierenwelzijn in België, 2014,

acuut probleem zijn waarvan iedereen op de hoogte dient te zijn, wordt er in deze bijdrage niet verder ingegaan op deze problematiek. Het is onmogelijk om op beide thema's exhaustief in te gaan.

16. Een tweede reden waardoor broedfokkers zijn ontstaan is omdat de vraag naar honden hoog blijft. In België zijn er zeer veel mensen die één of meerdere honden hebben: op basis van cijfers uit 2008 stelde de FOD Economie vast dat België iets meer dan één miljoen honden telt¹⁷. Dit komt er aldus *grosso modo* op neer dat één op de tien Belgen eigenaar is van een hond. Op basis van cijfers die Vlaams minister voor Dierenwelzijn Ben Weyts in zijn beleidsnota voorstelde, worden er in België jaarlijks iets meer dan 150.000 honden verhandeld waarvan Vlaanderen net niet de kaap van twee derde bereikt¹⁸. De fokkers die alles volgens de vereiste voorwaarden doen, kunnen bijgevolg de vraag niet aan. Kopers die een specifiek ras willen kopen, zullen hierdoor vaak op een wachtlijst terechtkomen. Om die reden gaat de koper zich dan wenden tot grote winkels waar het gewenste ras onmiddellijk beschikbaar is.

Figuur 1: Honden in België en in de gewesten¹⁹

	België	Vlaanderen	Wallonië	Brussels Gewest
Aantal honden	1.167.000	621.000	499.000	46.000
Percentage huishoudens met minstens één hond	20,1%	18,7%	26,1%	8,9%
Aantal honden per 100 inwoners	10,98	10,05	14,63	4,45
Aantal huishoudens met minstens één hond	905.000	478.000	384.000	43.000

<http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/rapport-aandoeningen-honden-doorgedreven-fok-raad-voor-dierenwelzijn.pdf>.

¹⁷ X, “De honden en katten van de Belgen”, Persbericht van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, 13 juli 2010, http://economie.fgov.be/nl/binaries/De%20honden%20en%20katten%20van%20de%20Belgen_2008_nl_tcm325-103755.pdf.

¹⁸ Beleidsnota Dierenwelzijn 2014 – 2019, *Parl.St.* VI. Parl. 2014-15, nr. 154/1, 9.

¹⁹ X, “De honden en katten van de Belgen”, Persbericht van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, 13 juli 2010, http://economie.fgov.be/nl/binaries/De%20honden%20en%20katten%20van%20de%20Belgen_2008_nl_tcm325-103755.pdf.

17. Tot slot floreerde de handel in broedfokpuppy's in 2004 door de toetreding van Oost-Europese landen zoals Hongarije en Tsjechië tot de Europese Unie. Door de toetreding werden de grenzen opengesteld en werd het voor broedfokkers veel gemakkelijker om honden te transporteren naar België en andere West-Europese landen.

2 Algemene wetgeving omtrent het welzijn van de hond

2.1 België

18. In België voorziet de grondwet geen bescherming voor dieren, dit in tegenstelling tot een aantal andere landen. Zo staat er sinds 1992 te lezen in de Zwitserse grondwet dat er rekening moet worden gehouden met de waardigheid van een dier. In Luxemburg stipuleert de grondwet sinds 2007 dat de staat de bescherming en het welzijn van dieren moet bevorderen. Ook Duitsland voegde in 2002 de woorden 'en dieren' toe aan een clause die bepaalt dat de staat moet instaan voor de bescherming van de mens en hun waardigheid. Een vermelding van dierenrechten in de grondwet zou een positief effect kunnen hebben op de manier waarop rechters het recht interpreteren. Zo zal de rechter steeds rekening moeten houden met de doelstelling van de grondwet, nl. de bescherming van dieren²⁰. Daarnaast is het volgens de huidige grondwet niet zo simpel om een grens te trekken tussen wat is toegestaan en wat niet. Welke de gevolgen zouden kunnen zijn indien een dier als een volwaardig rechtssubject zou worden beschouwd in de grondwet, heeft Chapoutier mooi verwoord: *“Dit zou leiden tot: geen jacht meer, geen visvangst, geen handel in dieren, geen circus, geen dieren in gevangenschap (dus ook geen zoo), geen vlees meer bij onze maaltijden, geen jacht meer op muggen, noch bestrijding van wormplagen, geen biologische bestrijding meer, ...”*²¹ De opname van dierenrechten in de grondwet zou een mooi signaal zijn maar er moet niet zo ver worden gegaan dat dieren worden vermenselijkt waardoor onze eigen levensstandaard naar beneden zou gaan.

19. Het burgerlijk wetboek ziet een dier louter als een onderdeel van het vermogen van de eigenaar. Ook het strafwetboek – dat een aantal bepalingen bevat omtrent dierenbescherming – beschouwt een dier niet als een levend wezen met eigen rechten maar als een object van de eigenaar. Dit betekent echter niet dat zomaar alles kan worden gedaan met dieren, ze genieten

---

²⁰ O. LE BOT, “Les grandes évolutions du régime juridique de l’animal en Europe: constitutionnalisation et déréification”, *Revue québécoise de droit international* 2011, numéro 24.1, 250.

²¹ R. GIELEN, *Dier en recht: Mensenrechten ook voor dieren?*, Antwerpen, Maklu, 2000, 43.

namelijk bescherming van een aantal aanvullende dierenbeschermingswetten die gedurende de geschiedenis zijn gegroeid.

20. De eerste dierenbeschermingswet dateert van 1929²² en illustreert de mentaliteitsverandering in de maatschappij. Oorspronkelijk ging men uit van het idee dat een dier louter het bezit is van de eigenaar, wat als gevolg heeft dat een inbreuk op een dier een inbreuk is op het vermogen van die eigenaar en niet zozeer op het dier zelf²³. Vanaf de wet van 1929 veranderde de focus van een idee van eigendomsbescherming naar een idee van dierenbescherming. Het is evenwel belangrijk op te merken dat met deze wet enkel buitensporige mishandelingen strafbaar werden gesteld. Pas met de wet van 2 juli 1975 op de dierenbescherming werd het woord buitensporig weggelaten. Vanaf dat moment is ook het onvoldoende zorg besteden aan dieren zowel op vlak van hygiëne als huisvesting strafbaar²⁴. Aangezien broedfokkers het niet zo nauw nemen met de hygiëne en huisvesting was dit een positieve aanpassing in ons recht in de strijd tegen broedfokkerij.

21. Tot slot stelde de federale overheid in 1986 de wet op de bescherming en het welzijn van dieren van 1986 op (hierna dierenwelzijnswet)²⁵. Die garandeert niet alleen de bescherming van dieren maar voorziet ook regels die het welzijn van dieren moet bevorderen. Het woord dierenwelzijn wordt nochtans niet in de wet gedefinieerd maar vaak wordt hiervoor gekeken naar de vijf vrijheden die de Britse Farm Animal Welfare Council in 1993 heeft uitgewerkt²⁶:

- *dieren zijn vrij van honger en dorst. Ze hebben gemakkelijk toegang tot vers water en een adequaat rantsoen;*
- *dieren zijn vrij van ongemak. Ze hebben een geschikte leefomgeving inclusief onderdak en een comfortabele rustplaats;*
- *dieren zijn vrij van pijn, verwonding en ziekte. Er is sprake van preventie en een snelle diagnose en behandeling;*
- *dieren zijn vrij van angst en stress. Er is zorg voor voorwaarden en behandelingen die geestelijk lijden voorkomen;*

---

²² Wet 22 maart 1929 op de dierenbescherming, BS 29 maart 1929.

²³ Zie ook artikel 538 tot 542 Sw. die alleen schade aan andermans dieren strafbaar stellen.

²⁴ G. ADANT, "De wetgeving op de bescherming en het welzijn van dieren" in G. CAZAUX (ed.), *Mensen en andere dieren – Hun onderlinge relaties meervoudig bekeken*, Leuven, Garant, 2001, 134.

²⁵ Wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, BS 3 december 1986.

²⁶ Farm Animal Welfare Council; <http://www.fawc.org.uk>.

- *dieren zijn vrij om normaal gedrag te vertonen. Ze hebben voldoende ruimte, goede voorzieningen en gezelschap van soortgenoten*²⁷.

22. De dierenwelzijnswet zorgde in artikel 4 tevens voor een heldere definitie van de bewoording ‘nodige of adequate verzorging’ die eerder al voorkwam in de wet van 1975. Als definitie wordt nu gehanteerd dat een dier verzorgd dient te worden in overeenstemming met zijn fysiologische en ethologische behoeften²⁸. Om artikel 9, 10 en 11bis van de dierenwelzijnswet ter uitvoering te brengen kwam het koninklijk besluit van 27 april 2007 tot stand. Dit koninklijk besluit bepaalt de erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren. Zoals zal blijken is dit koninklijk besluit cruciaal in de strijd tegen broedfokkers.

23. Concluderend kunnen we dus stellen dat België sinds de dierenwelzijnswet een dier als een zeer bijzonder rechtsobject ziet die toch enkele rechten verkrijgt. In België is de status van het dier wel nog steeds anders dan in bijvoorbeeld Frankrijk die onlangs nog besliste het statuut van een dier te wijzigen. In artikel 515-14 van het Franse Burgerlijk Wetboek staat er nu: *"Les animaux sont des êtres vivants doués de sensibilité. Sous réserve des lois qui les protègent, les animaux sont soumis au régime des biens."* Dit betekent dat Frankrijk nu ook juridisch erkent dat dieren levende wezens zijn met gevoelens.

24. In de praktijk verschilt de Belgische definitie echter niet zo veel van de nieuwe Franse definitie. Ondanks het feit dat dieren in het Belgisch Burgerlijk Wetboek geen wezens zijn met gevoelens, genieten zij toch ook bijkomende bescherming door de aanvullende dierenwelzijnswetgeving. Het is van belang dat als een dier in het wetboek toch als roerend goed gedefinieerd wordt, er aanvullende wetten zijn die bijkomende bescherming kunnen garanderen. Indien een dier enkel wordt gezien als een roerend goed en dus enkel het goederenrecht wordt toegepast, dan kan een dier het onderwerp zijn van alle zakelijke rechten en in het bijzonder het recht op eigendom. Onder het goederenrecht mag een dier dus in principe worden verkocht of vernietigd. Men kan dieren ook gebruiken voor menselijke consumptie of voor de vervaardiging van producten (vb. kledij of schoenen) zonder rekening te moeten houden met het welzijn van het dier²⁹.

---

²⁷ J. DE TAVERNIER, D. LIPS EN S. AERTS, *Dier en Welzijn*, Tielt, Lannoo, 2005, 30.

²⁸ Artikel 4 wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, BS 3 december 1986.

²⁹ *Ibid.*, Artikel 1.

Het belang van een bijkomende bescherming van het dier staat dus buiten kijf. Dankzij de dierenwelzijnswet mag niemand handelingen stellen waardoor een dier zonder noodzaak een verminking, een letsel of pijn ondergaat³⁰.

25. Ondanks het minieme verschil tussen de Franse en de Belgische wetgeving, ijvert een aantal dierenwelzijnsorganisaties toch om een dier niet als een roerend goed te zien maar als een levend wezen met gevoelens. Enige voorzichtigheid is hier toch op zijn plaats. In het verleden hebben hondenhandelaars vaak aangehaald dat een hond geen roerend goed is maar een levend wezen met gevoelens. Zo'n bewering doet men echter niet uit liefde voor de honden, maar uit winstbejag: men probeerde op die manier te ontkomen aan de toepassing van het consumentenrecht. Één van de toepassingsvoorwaarden van het consumentenrecht is namelijk dat het moet gaan over een roerend lichamelijk goed, alleen dan moet een professionele verkoper bijvoorbeeld de tweejarige garantietermijn bieden. Wanneer een dier enkel wordt gezien als een levend wezen met gevoelens, vallen dieren dus buiten het toepassingsgebied. Frankrijk heeft dit handig opgelost door te erkennen dat dieren levende wezens zijn met gevoelens maar wanneer de bestaande wetgeving een gunstiger regime voorziet, vallen ze verplicht onder de categorie goederen.

26. Hoewel het erkennen van dieren als levende wezens met gevoelens ook een stap in de goede richting zou zijn voor België, zou het echter nog beter zijn als er een aparte regelgeving inwerking zou treden die een waarborg biedt voor kopers van (broedfok)puppy's. Het consumentenrecht is namelijk niet geschreven in functie van dieren en heeft dus een aantal beperkingen. Wanneer dergelijke regelgeving er zou komen, kan een dier worden gezien als een levend wezen met gevoelens - en niet als een roerend goed - zonder te moeten vrezen dat malafide verkopers door de mazen van het net kunnen glippen.

---

³⁰ Artikel 1 wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, BS 3 december 1986.

2.2 Europa

27. Wat de Europese wetgeving betreft, is de Europese Overeenkomst voor de bescherming van gezelschapsdieren, opgemaakt te Straatsburg op 13 november 1987 door de Raad van Europa, van belang voor het welzijn van gezelschapsdieren³¹. Deze Europese Overeenkomst werd onder andere geratificeerd in België³², Duitsland, Finland³³, Luxemburg, Noorwegen en Zweden en legt aan de houder van een dier een aantal verplichtingen op. Zo staat er letterlijk neergeschreven: *“Ieder die een gezelschapsdier houdt of ervoor zorgt, dient het een onderkomen, zorg en aandacht te geven op een wijze die rekening houdt met ethologische behoeften van het dier in overeenstemming met zijn soort en ras*³⁴.” De overeenkomst heeft in de praktijk echter weinig nut, aangezien deze slechts enkele zeer algemene verplichtingen voorschrijft. Daarnaast is het enkel aan de lidstaten om hun inwoners te waarschuwen voor de mogelijke risico's die gepaard gaan met de handel in gezelschapsdieren³⁵.

28. Pas in 1999 erkende de Europese Unie voor het eerst dat dieren wezens zijn die gevoel hebben, pijn kunnen lijden en welzijn kunnen ervaren. Het protocol betreffende de bescherming en het welzijn van dieren is aangehecht bij het Verdrag van Amsterdam en zegt uitdrukkelijk dat lidstaten moeten zorgen voor een betere bescherming en eerbiediging van het welzijn van dieren als wezens met gevoel³⁶. Hoewel dit een grote stap vooruit was in Europa, heeft het protocol geen enkele legale basis ingevoerd voor wetgeving omtrent dierenwelzijn, de lidstaten zijn met andere woorden volledig vrij om al dan niet nationale wetgeving in te voeren.

29. In 2009 kwam hier verandering in toen via het Verdrag van Lissabon het protocol betreffende de bescherming en het welzijn van dieren werd opgenomen in artikel 13 VWEU:

“Bij het formuleren en uitvoeren van het beleid van de Unie op het gebied van landbouw, visserij, vervoer, interne markt en onderzoek, technologische ontwikkeling

---

³¹ Europese Overeenkomst voor de bescherming van gezelschapsdieren, goedgekeurd bij wet 18 oktober 1991, BS 19 februari 1992.

³² België had een voorbehoud inzake artikel 10, paragraaf 1, alinea a, maar werd ingetrokken door het ministerieel besluit van 5 augustus 2004.

³³ Finland heeft een voorbehoud inzake artikel 6 en artikel 10, paragraaf 1, alinea a van de Europese Overeenkomst voor de bescherming van gezelschapsdieren.

³⁴ Artikel 4.2 Europese Overeenkomst voor de bescherming van gezelschapsdieren, goedgekeurd bij wet 18 oktober 1991, BS 19 februari 1992.

³⁵ Schriftelijke vraag van Sergio Berlato aan het Europees Parlement, PB C 294 E, 6 oktober 2011.

³⁶ Protocol betreffende de bescherming en het welzijn van dieren, PB EG C 340 van 10 november 1997, 110.

en de ruimte, houden de Unie en de lidstaten ten volle rekening met hetgeen vereist is voor het welzijn van dieren als wezens met gevoel, onder eerbiediging van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen en gebruiken van de lidstaten met betrekking tot met name godsdienstige riten, culturele tradities en regionaal erfgoed.”³⁷

30. Daarnaast maakte de Europese Commissie voor het eerst in 2006 een strategie bekend om het welzijn van dieren in de Europese Unie verder te verbeteren. Deze strategie liep van 2006 tot 2010 en zorgde voor een groepering van de verschillende aspecten van het EU-beleid inzake dierenwelzijn waardoor een richtlijn werd gecreëerd over de verschillende aspecten van het welzijn van landbouwhuisdieren. Die richtlijn specificeerde onder andere wetgeving inzake vervoer en slacht, wetgeving omtrent het houden van kalveren, varkens, legkippen en vleeskuikens. Ondanks deze provisies heeft de Europese richtlijn nog steeds geen inclusie van gezelschapsdieren, waardoor de zorg voor hun welzijn niet gegarandeerd is.

31. Op 19 januari 2012 keurde de Europese Commissie een nieuwe strategie goed voor 2012 – 2015³⁸. De actiepunten van deze nieuwe strategie zijn op de eerste plaats instrumenten ontwikkelen om de naleving door de lidstaten te verbeteren en consumenten van de nodige informatie voorzien. Op de tweede plaats heeft de Europese Commissie aangegeven dat ze een studie zal laten uitvoeren over het welzijn van honden en katten die betrokken zijn bij de handel. Als laatste punt had de Europese Commissie het opstellen van een brede verordening voor het welzijn van alle dieren, inclusief gezelschapsdieren, voor ogen³⁹.

32. Op donderdag 26 november 2015 nam het Europees Parlement een resolutie aan waarin ze de Europese Commissie vraagt de bestaande strategie van 2012-2015 te evalueren en een nieuwe en ambitieuze strategie uit te werken voor de bescherming en het welzijn van dieren voor de periode 2016-2020⁴⁰. Tot op dit moment is er nog geen brede verordening waar ook het welzijn van gezelschapsdieren wordt vermeld. Wel is er een verordening in werking getreden

---

³⁸ Resolutie Europees Parlement, 4 juli 2012 houdende de strategie van de Europese Unie voor de bescherming en het welzijn van dieren 2012-2015, PB.C. 349 29 november 2013.

³⁹ X, “Een nieuwe strategie voor dierenwelzijn: Europese Commissie streeft naar meer kwaliteit”, Persbericht van de Europese Commissie, 19 januari 2012, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-28_nl.html.

⁴⁰ Ontwerpresolutie Europees Parlement nr. 2015/2957, 26 november 2015 houdende de nieuwe strategie voor het welzijn van dieren voor de periode 2016-2020, B8-1281/2015.

omtrent de invoerleeftijd van puppy's om rabiës tegen te gaan, dit heeft men echter eerder gedaan vanuit het standpunt van volksgezondheid dan dierenwelzijn⁴¹.

33. Een andere (aanstaande) maatregel zou de invoering zijn van een Europees systeem waarin honden in Europa verplicht geregistreerd moeten worden. Hiervoor werd reeds op 25 februari 2016 een resolutie van het Europees Parlement aangenomen die de invoering van compatibele systemen voor de registratie van gezelschapsdieren in de lidstaten voorziet. Het Europees Parlement vraagt in deze resolutie aan de Commissie om een systeem te creëren waarbij gezelschapsdieren verplicht worden geïdentificeerd en geregistreerd. Het systeem moet ook toegang geven tot alle gegevens over gezelschapsdieren die op nationaal niveau geregistreerd zijn. Door zo'n EU-traceermechanisme zou het moeilijker moeten worden om documenten te vervalsen en bijgevolg zal de illegale handel drastisch worden beperkt⁴².

34. Deze resolutie van 2016 geeft ook de eerste resultaten weer van de door de Commissie gefinancierde studie over het welzijn van honden en katten die betrokken zijn bij de handel. Aangezien er een aantal punten van zeer groot belang zijn voor de strijd tegen broedfokkerij, zijn de meest relevante punten hieronder opgelijst:

- *Er is gebleken dat de handel in honden en katten een jaarlijks inkomen van naar schatting 1,3 miljard euro genereert, maar dat slechts 13 % van de gezelschapsdieren bij professionele fokkers wordt gekocht.*
- *Niet-gouvernementele organisaties, wetshandhavingsdiensten, bevoegde autoriteiten en dierenartsen hebben aangetoond dat de illegale handel in gezelschapsdieren toeneemt en dat daarbij op grote schaal misbruik wordt gemaakt van de reisregeling voor gezelschapsdieren: controles worden ontweken en documenten vervalst.*
- *Het misbruik van de reisregeling voor gezelschapsdieren is volgens de huidige schattingen de derde meest winstgevende illegale handel in de EU, na drugs en wapens.*

---

⁴¹ Europese Verordening nr. 576/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juni 2013 betreffende het niet-commerciële verkeer van gezelschapsdieren en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 998/2003, PB L 178 12 juni 2013; zie ook 4.2.2 Schakel 2: 15-weeken regeling inzake rabiës.

⁴² Ontwerpresolutie Europees Parlement, 25 februari 2016 houdende de invoering van compatibele systemen voor de registratie van gezelschapsdieren in de lidstaten, B8-0256/2016.

- *Niet-gouvernementele organisaties, wetshandhavingsdiensten en bevoegde autoriteiten relateren de illegale handel in gezelschapsdieren steeds vaker aan zware en georganiseerde misdaad.*
- *Er zijn nog steeds belangrijke punten van zorg in verband met de informatie op paspoorten voor gezelschapsdieren, met name als het gaat om het bewijzen van de juistheid van de opgegeven leeftijd van een dier.*
- *In het Schengengebied zonder grenzen kunnen niet alleen burgers zonder paspoort reizen, maar ook dieren die gewoonlijk als gezelschapsdieren worden gehouden, kunnen gemakkelijker binnen de Unie kunnen reizen zonder controles.*
- *Gezelschapsdieren die illegaal verhandeld worden door fokkers zijn vaak slecht gefokt, nauwelijks gesocialiseerd en hebben een grotere kans op aandoeningen.*
- *De aankoop van gezelschapsdieren die slecht gefokt zijn en/of minder dan 15 weken oud zijn, kan leiden tot hoge financiële en emotionele kosten voor de koper. Deze dieren hebben immers dikwijls een slecht ontwikkeld immuunsysteem en kregen geen verplichte vaccinaties tegen ziektes zoals parvovirus.*
- *De meeste lidstaten hebben reeds een vorm van harmonisatievoorschriften voor de registratie en/of normalisatie van methodes voor de identificatie van gezelschapsdieren; meestal zijn de meeste van deze databanken evenwel niet onderling verbonden, waardoor gezelschapsdieren die de grenzen van de lidstaten overschrijden niet volledig traceerbaar zijn⁴³.*

35. Tot slot hebben Nederland, Duitsland en Denemarken in december 2014 het initiatief genomen om een position paper voor te stellen tot oprichting van een Europees platform voor dierenwelzijn. De intentie is om het dierenwelzijn in Europa te verbeteren. Het is de bedoeling om via dit platform goede praktijken uit te wisselen, initiatieven te coördineren en nieuw wetgevend werk rond dierenwelzijn voor te bereiden. Ook wil het platform ervoor zorgen dat

---

⁴³ Ontwerpresolutie Europees Parlement, 25 februari 2016 houdende de invoering van compatibele systemen voor de registratie van gezelschapsdieren in de lidstaten, B8-0256/2016.

Oost-Europese landen meer inspanningen gaan leveren om het dierenwelzijn te bevorderen⁴⁴. De Europese Commissie heeft het initiatief goed onthaald en Ben Weyts heeft op 16 maart 2016 laten weten dat Vlaanderen zich ook wil aansluiten bij het Europees platform⁴⁵. Het initiatief staat echter nog in haar kinderschoenen. Zodra het platform in werking treedt, moeten er nog praktische en organisatorische afspraken worden gemaakt⁴⁶.

36. Veel Europese wetgeving omtrent het welzijn van gezelschapsdieren is er dus vooralsnog niet. Het gaat echter langzaam maar zeker de goede kant op. Vooral de eerste resultaten van de studie over het welzijn van honden en katten die betrokken zijn bij de handel door de Commissie toont aan dat Europa eindelijk erkent dat er zich grote problemen situeren bij de handel in honden.

37. Broedfokkerij situeert zich echter vooral op het illegaal circuit. Ook in landen zoals Tsjechië waar broedfok vaak voorkomt, is er wetgeving voorzien die dieren moeten beschermen. Zo heeft Tsjechië sinds 1992 een Animal Welfare Act waarin inbreuken op dierenwelzijn worden bestraft met boetes en gevangenisstraffen⁴⁷. Broedfokkers houden zich dus gewoon niet aan de wetgeving en worden ook weinig bestraft. Wanneer Europa uniforme bepalingen zou opleggen omtrent bijvoorbeeld de leefomstandigheden van puppy's, zal een broedfokker zich daar ook niet aan houden. Dergelijke bepalingen zouden dus nutteloos zijn. Wel is het van belang dat Europa initiatieven neemt die ervoor zorgen dat de controle vergemakkelijkt zoals bijvoorbeeld de invoering van compatibele systemen voor de registratie van gezelschapsdieren in de lidstaten⁴⁸.

---

⁴⁴ *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 1197, 16 februari 2016 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).

⁴⁵ Commissievergadering commissie voor leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 16 maart 2016.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ Interview Pavla Kolácková Kloudová (fokster van honden uit Tsjechië), 26 april 2016; Act No. 246/1992 Sb., on protection of animals against cruelty (Animal Welfare Act). Beschikbaar in het Engels op: http://eagri.cz/public/web/file/10666/AZ246_92_OZ_uz.pdf.

⁴⁸ Zie randnummer 33.

3 Bevoegdheidsverdeling

38. Voor 1999 viel dierenwelzijn onder de bevoegdheid van de federale minister van Landbouw. Organisaties zoals GAIA klaagden deze indeling aan, aangezien toen vooral de economische belangen primeerden op dierenwelzijn⁴⁹. Na 1999 werd de bevoegdheid dierenwelzijn dan ook onder de bevoegdheid van de federale minister van Volksgezondheid ondergebracht. Sinds 1 juli 2014 is de bevoegdheid Dierenwelzijn voor de gewestelijke overheden, voor Vlaanderen werd de bevoegdheid overgeheveld naar het Vlaams departement Leefmilieu, Natuur en Energie⁵⁰.

39. Op gewestelijk niveau is de bevoegde instantie de dienst Dierenwelzijn die valt onder het departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Zij is bevoegd om wetgevende initiatieven te nemen op vlak van gezelschapsdieren, landbouwhuisdieren, exotische dieren en proefdieren⁵¹. Dit departement wordt ondersteund door drie adviesorganen: de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, de Dierentuincommissie en een Deontologisch Comité voor Dierenproeven⁵². De samenstelling van de nieuwe Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, bekendgemaakt op 26 juni 2015, ziet er als volgt uit⁵³:

- één lid als vertegenwoordiger van de vzw GAIA;
- één lid als vertegenwoordiger van de West-Vlaamse dierenasielen;
- één lid als vertegenwoordiger van de Oost-Vlaamse dierenasielen;
- één lid als vertegenwoordiger van de Antwerpse dierenasielen;
- één lid als vertegenwoordiger van de Vlaams-Brabantse dierenasielen;
- één lid als vertegenwoordiger van de Limburgse dierenasielen;

---

⁴⁹ M. VANDENBOSCH, “Standpunt en visie van GAIA over het groenboek zesde staats Hervorming – onderdeel dierenwelzijn”, 22 januari 2014, http://www.gaia.be/sites/default/files/paragraph/files/standpunt_en_visie_van_gaia_over_het_groenboek_zesde_staats_hervorming_0.pdf.

⁵⁰ Ingevoerd bij artikel 24 van de bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staats Hervorming, BS 31 januari 2014, in art. 6, §1, XI. van de Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen, BS 15 augustus 1980; J. VELAERS, “Landbouw en dierenwelzijn: een bijna homogene bevoegdheid van de gewesten” in J. VELAERS, J. VANPRAET, Y. PEETERS en W. VANDENBRUWAENE (eds.), *De zesde staats hervorming*, Reeks ‘Forum Federalisme’, nr. 3, Intersentia, Antwerpen, 2014, 509.

⁵¹ Studiedag Dierenwelzijn voor schepenen 25 juni 2015 Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Presentatie: Voorstelling van de dienst Dierenwelzijn van de Vlaamse Overheid.

⁵² B. BORGmans, “Dierenwelzijn toegevoegd aan het departement leefmilieu, natuur en energie”, <http://www.lne.be/organisatie/persberichten/dierenwelzijn-toegevoegd-aan-het-departement-leefmilieu-natuur-en-energie>.

⁵³ Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de samenstelling en de werking van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn; BS 29 december 2015; Ministerieel besluit tot benoeming van de leden van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn BS 19 december 2015.

- één lid als vertegenwoordiger van de Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen;
- één lid als vertegenwoordiger van de vzw Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten;
- één lid als vertegenwoordiger van de vzw Boerenbond;
- één lid als vertegenwoordiger van de vzw Algemeen Boerensyndicaat;
- één lid als vertegenwoordiger van de vzw Nationale Raad van Dieren Liefhebbers;
- één lid als vertegenwoordiger van de vzw Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus;
- één lid als vertegenwoordiger van namens de vzw Andibel;
- één lid als vertegenwoordiger van de vzw Comeos;
- vier of vijf deskundigen uit de wetenschappelijke wereld, erkend voor hun werk in verband met dierenwelzijn. Die deskundigen hebben minstens de universitaire graad van doctor behaald.

Deze Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn kwam er in de plaats van de Raad voor Dierenwelzijn die er was op federaal niveau. Opvallend is dat er in de Vlaamse raad wel plaats is voor vertegenwoordigers van de dierenasielen uit de vijf provincies, terwijl dit in de federale raad niet het geval was. Daarnaast vond Ben Weyts⁵⁴ het van groot belang dat er aandacht werd geschonken aan de regionale spreiding, dit omdat veel dossiers streekgebonden zijn⁵⁵. De minister zal advies kunnen vragen aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, maar laatstgenoemde kan ook op eigen initiatief advies geven⁵⁶.

40. De beleidsnota van Ben Weyts voorziet ook in de oprichting van een dierenwelzijnsfonds. In de nota staat te lezen: “De inkomsten van dit Fonds komen uit:

- de retributies voor het aanvragen van een erkenning als hondenkweker, kattenkweker, handelszaak voor dieren, dierenpension of dierentuin;
- de retributie voor het aanvragen van een erkenning voor het houden van een diersoort die niet voorkomt op de positieve lijst;
- de administratieve boetes;
- de bijdrage voor de registratie van een hond.”

Ook schenkingen, legaten en sponsoring kunnen in aanmerking komen als inkomst. Belangrijk is om op te merken dat er geen bijkomende lasten worden gecreëerd. De rechtsgrond van het dierenwelzijnsfonds is terug te vinden in artikel 107 van het decreet van 19 december 2014

⁵⁴ Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn.

⁵⁵ J. TIEBOUT, “Eerste Vlaamse raad voor Dierenwelzijn opgericht”, 26 juni 2015, <https://www.n-va.be/persbericht/eerste-vlaamse-raad-voor-dierenwelzijn-opgericht>.

⁵⁶ Beleidsnota Dierenwelzijn 2014 – 2019, *Parl.St.* VI. Parl. 2014-15, nr. 154/1, 21.

houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015. Het dierenwelzijnfonds werd op 1 januari 2015 opgericht en heeft enerzijds tot doel de koper meer te sensibiliseren en anderzijds het toezicht en controles van de dierenwelzijnsregelgeving te financieren⁵⁷. De opbrengst van het fonds was in 2015 312.708 euro: 180.660 euro is afkomstig van registratie van honden; 13.075 euro van erkenningsaanvragen, en 118.973 euro uit administratieve boetes. Volgens ramingen zou het fonds in 2016 490.000 euro moeten opleveren. Dit is 130.000 euro meer dan wat werd begroot in 2015, de Vlaamse minister van Dierenwelzijn gaat ervan uit dat er meer inkomsten zullen komen via administratieve boetes en erkenningsaanvragen. Voor wat de uitgaven van het fonds betreft, geeft de minister de volgende cijfers mee: inbeslagnames: 16.000 euro; opleiding dierenasielen: 25.000 euro; wetenschappelijk onderzoek: 258.000 euro; sensibilisatie en communicatie: 40.000 euro; toegang Sanitel⁵⁸: 8.000 euro; opleiding slachthuispersoneel: 7.000 euro⁵⁹.

Dit dierenwelzijnfonds kan alleen maar toegejuicht worden. Om een actief beleid rondom dierenwelzijn te kunnen voeren, moeten er namelijk voldoende financiële middelen voor handen zijn. Op die manier komt er extra geld vrij om bijvoorbeeld meer controles uit te voeren in de strijd tegen illegale import van puppy's vanuit het buitenland.

41. Toch valt niet alles onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Dierenwelzijn: de reglementering omtrent het fokken van honden ressorteert onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Landbouw. Dit komt omdat honden sinds 11 maart 2013 onder het fokkerijbesluit vallen⁶⁰. Dit betekent dat honden nu worden gekwalificeerd als 'nuttig voor de landbouw' waardoor ze naast dieren zoals runderen, varkens, paardachtigen, schapen, geiten, hertachtigen, pluimvee, loopvogels en konijnen komen te staan. Het gevolg hiervan is dat de minister van Landbouw - en dus niet de minister van Dierenwelzijn - exclusief bevoegd is wanneer het gaat over het fokkerijbeleid van honden⁶¹. De lijn tussen een probleem omtrent fokkerij en een probleem betreffende dierenwelzijn is echter niet steeds zeer duidelijk.

---

⁵⁷ Beleidsbrief 2015-2016, Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 517/1, 19, <http://docs.vlaamsparlament.be/docs/stukken/2015-2016/g517-1.pdf>.

⁵⁸ Sanitel is een Belgisch systeem voor geïnformatiseerd beheer van de identificatie, de registratie en het toezicht op dieren (runderen, schapen, geiten, herten, pluimvee).

⁵⁹ Commissievergadering commissie voor leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 3 december 2015.

⁶⁰ Artikel 1 besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het fokkerijbesluit van 19 maart 2010, wat betreft de fokkerij van honden, BS 1 maart 2013.

⁶¹ *Ibid.*, Artikel 2, 5°.

Voorbeeld: Een hond die telkens veel pijn heeft om te bevallen wegens een bepaalde aandoening, wordt toch steeds zwanger gemaakt om de puppy's te verkopen. Valt dit onder de bevoegdheid van het fokkerijbesluit of onder de bevoegdheid van dierenwelzijn? Om het simpel te houden zou het eventueel mogelijk zijn om te stellen dat het probleem onder beide bevoegdheden ressorteert maar dan schuilt het gevaar zich in het feit dat beide ministers de bevoegdheid kunnen afschuiven op elkaar.

42. Daarenboven is er ook nog een derde minister bevoegd wanneer het gaat over honden: dierengezondheid – bijvoorbeeld de reglementering inzake rabiës – behoort nog steeds tot de bevoegdheid van de federale minister van Landbouw⁶². De bevoegdheden voor welzijn, gezondheid en fokkerij liggen dus verspreid over verschillende ministers en beleidsniveaus terwijl ze eigenlijk onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Om de hondenproblematiek correct aan te pakken zou het veel efficiënter zijn om één minister aan te stellen die alle bevoegdheden draagt.

43. Tot slot hebben twee provincies (Limburg en Vlaams-Brabant) een gedeputeerde voor dierenwelzijn en zijn er ook 72 steden en gemeenten die een schepen voor dierenwelzijn hebben aangesteld. Het is essentieel dat er ook op lokaal niveau een beleid rondom dierenwelzijn wordt gevoerd. Het is bijvoorbeeld belangrijk dat er lokaal kan worden opgetreden zonder dat de lange weg naar de centrale dierenwelzijnsinspectie moet worden gevolgd, want zo gaat er heel wat belangrijke tijd verloren⁶³. Tijdens de commissievergadering van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn op 17 juni 2015 was er nog de vrees dat er geen plaats meer zou zijn voor een dierenwelzijnsbeleid op lokaal niveau omdat er een afslanking van de provincies werd opgenomen in het Vlaams regeerakkoord⁶⁴. Minister Ben Weyts heeft echter in een antwoord op een schriftelijke vraag van Els Robeyns laten weten dat minister Liesbeth Homans, bevoegd voor de discussies omtrent bevoegdheidsverdeling tussen de Vlaamse overheid en de provinciale overheden, beslist heeft dat er omtrent dierenwelzijn niets zal veranderen. Dit betekent ook dat de provincies dezelfde budgetten zullen hebben voor dierenwelzijn zoals in het verleden, op die manier zal men op lokaal niveau bijvoorbeeld steun kunnen blijven bieden aan asielen⁶⁵.

---

⁶² *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 921, 4 februari 2015 (S. VERMEULEN, antw. J. SCHAUVLIEGE).

⁶³ Commissievergadering commissie voor leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 17 juni 2015.

⁶⁴ *Ibid.*

⁶⁵ *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 581, 1 februari 2016 (E. ROBEYNS, antw. B. WEYTS).

4 Specifieke wetgeving omtrent het fokken en verhandelen van honden

44. Zoals reeds in de inleiding werd vermeld, betekent broodfokkerij het kweken en verhandelen van puppy's met het oog op winst. Broodfokkerij komt voor in zowel Belgische fokkerijen als in fokkerijen in het buitenland, vooral dan in Oost-Europa. De bepalingen omtrent de leefomstandigheden - opgenomen in bijlage III van het koninklijk besluit van 27 april 2007⁶⁶ - zijn in principe ook van toepassing op puppy's die geïmporteerd worden. De Vlaamse wetgeving omtrent foktechnieken daarentegen is niet van toepassing op buitenlandse fokkers.

4.1 Belgische handelaren

4.1.1 Wetgeving omtrent de foktechnieken

45. In de federale wetgeving is er een beperkte mogelijkheid voorzien om de fokkerij te reguleren⁶⁷. Dit gebeurde via artikel 19 van het koninklijk besluit van 27 april 2007⁶⁸:

“Art. 19. § 1. Het is verboden vrouwelijke dieren meer dan tweemaal per jaar te laten werpen.

§ 2. Het fokken met dieren die een erfelijke aandoening vertonen, waarvan de lijst bepaald is door de Minister is verboden.

§ 3. Het fokken door het kruisen van verschillende rassen is verboden behoudens uitzonderingen die schriftelijk toegestaan werden door de Minister op advies van de Raad voor Dierenwelzijn of van de maatschappijen ter verbetering van de honden- en kattenrassen.”

Artikel 19 §1 is op het eerste zicht een goede regel om broodfokkerij tegen te gaan. Er zou namelijk kunnen gedacht worden dat men zonder deze bepaling een teef meer dan twee keer per jaar zou kunnen laten werpen. Er valt echter op te merken dat een teef slechts één à twee keer loops is per jaar en enkel gedurende een bepaalde periode tijdens die loopsheid kan de

---

⁶⁶ Koninklijk besluit 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

⁶⁷ Artikel 10 wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, BS 3 december 1986.

⁶⁸ Art. 19 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

hond zwanger worden⁶⁹. Dit betekent dat een teef sowieso niet meer dan tweemaal per jaar kan werpen, waardoor deze bepaling eigenlijk overbodig is.

Artikel 19 §2 geeft de minister de mogelijkheid om een lijst op te stellen met dieren die een erfelijke aandoening vertonen. Deze lijst is er momenteel nog niet en de Raad voor Dierenwelzijn heeft in haar advies van 3 juni 2014 uitdrukkelijk gezegd dat deze lijst zou leiden tot een nog engere genetische basis en dus afgeraden dient te worden⁷⁰.

Artikel 19 §3 verbiedt het kruisen van rassen. Eric Van Tilburgh⁷¹ zei hierover in een perscommunicatie dat het verbod op kruisen er is gekomen omdat er een overpopulatie was van straathonden in asielen. Het idee was dat rashonden gemakkelijker zouden worden geadopteerd dan straathonden⁷². Deze wetgeving wordt blijkbaar niet in de praktijk toegepast, want op verschillende sites van gekende broedfokkers staat nog steeds dat ze kruisingen verkopen.

46. Daarnaast is het fokkerijbesluit⁷³ - een uitvoeringsbesluit van de wet betreffende de verbetering van de rassen van voor de landbouw nuttige huisdieren van 20 juni 1956⁷⁴ - van belang. Dit besluit heeft vooral tot doel om de genetische diversiteit binnen bepaalde rassen te verhogen. In 2013 werd de categorie honden aan het besluit toegevoegd naar aanleiding van een BBC-documentaire *Pedigree dogs exposed*. Het besluit legt regels op omtrent het administratief verwerken van dierengegevens (met name de afstamming, de genetische identiteit en de testresultaten)⁷⁵. Het fokkerijbesluit schrijft ook voor dat de Vlaamse minister van landbouw een lijst moet opstellen van rassen van honden waarvoor de genetische diversiteit in het gedrang is⁷⁶. Dit heeft de minister dan ook gedaan met het ministerieel besluit van 3 maart

---

⁶⁹ R. VAN DER MOLEN, *Elementaire kynologische kennis*, Lisse, Zuid Boekproducties, 2008, 282.

⁷⁰ Advies van de Raad voor Dierenwelzijn betreffende aandoeningen bij honden ten gevolge van doorgedreven fok op uiterlijke kenmerken, 3 juni 2014, <http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/advies-aandoeningen-honden-doorgedreven-fok-2014-raad-voor-dierenwelzijn.pdf>.

⁷¹ Hoofd van de dienst Dierenwelzijn bij het departement leefmilieu, natuur, energie van de Vlaamse Overheid.

⁷² X, "Aandoeningen en erfelijke ziekten bij honden ten gevolge van doorgedreven fok op uiterlijke kenmerken", wetenschappelijk rapport in opdracht van de raad voor dierenwelzijn in België, 2014, 30, <http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/rapport-aandoeningen-honden-doorgedreven-fok-raad-voor-dierenwelzijn.pdf>.

⁷³ Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Fokkerijbesluit van 19 maart 2010 wat betreft de fokkerij van honden, BS 1 maart 2013.

⁷⁴ Wet betreffende de verbetering van de rassen van voor de landbouw nuttige huisdieren, BS 5 juli 1956.

⁷⁵ X, Veel gestelde vragen over hondenfokkerij, <http://lv.vlaanderen.be/nl/dier/paarden-ezels-insecten-honden/honden/veelgestelde-vragen-over-hondenfokkerij#dierenwelzijnsregelgeving>.

⁷⁶ Artikel 2/1 besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Fokkerijbesluit van 19 maart 2010, wat betreft de fokkerij van honden, BS 1 maart 2013.

2015 tot uitvoering van het fokkerijbesluit. In dit ministerieel besluit zijn er 21 rassen⁷⁷ opgenomen waarvan de wetgever zegt dat ze getest moeten worden op enkele door het besluit bepaalde erfelijke aandoeningen. De keuze van deze 21 rassen is gebaseerd op een onderzoek uitgevoerd door de onderzoeksgroep Livestock Genetics van de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven en de onderzoeksgroep Laboratorium voor Dierlijke Genetica van de Universiteit Gent⁷⁸.

47. De fokkerijregelgeving erkent geen individuele kwekers, maar wel verenigingen en organisaties van fokkers die ervoor moeten zorgen dat hun leden voldoen aan de bepalingen⁷⁹. Hiervoor kunnen deze verenigingen dan overheidssubsidies aanvragen⁸⁰. Ondertussen hebben reeds zes fokkerijverenigingen een erkenningsaanvraag ingediend, tot op heden is er echter nog geen erkenning toegekend⁸¹.

48. In de strijd tegen broedfokkerij zouden verplichte gezondheidstesten voor alle honden een effectief middel kunnen zijn. Op voorwaarde dat alle honden verplicht moeten worden getest voor er mee kan gefokt worden. Dit zou niet alleen tot gevolg hebben dat er veel minder puppy's worden geboren met erfelijke aandoeningen, maar dit zou ook onrechtstreeks broedfokkerij tegengaan. Het zal dan namelijk niet meer mogelijk zijn om te fokken met zieke dieren. Bovendien zouden alle gegevens van ouderdieren gekend moeten zijn en is het bijgevolg onmogelijk om een lading puppy's zonder afkomstgegevens bij bijvoorbeeld een lokale Tsjechische boer op te halen en te transporteren naar België. Zeer snel en gemakkelijk geld verdienen waarbij de gezondheid van de honden in gevaar zou kunnen worden gebracht, zou in dat geval dus heel wat moeilijker zijn. Het is dan ook jammer dat momenteel enkel erkende fokkerijverenigingen moeten voldoen aan de bepalingen vervat in het fokkerijbesluit. In België geldt het principe vrijheid van vereniging, er kan dus niemand gedwongen worden om zich aan te sluiten bij een fokkerijvereniging. Dit betekent dan ook meteen dat heel wat fokkers buiten het toepassingsgebied vallen van het fokkerijbesluit en dus niet verplicht zijn om allerlei testen op hun ouderdieren uit te voeren. Op deze manier worden de pups van een fokker die

---

⁷⁷ Australische herder, Belgisch griffonnetje, cavalier King Charles spaniël, golden retriever, groenendaeler, Ierse setter, klein Brabantertje, labrador retriever, Laekense herder, Mechelse herder, nachtvlinderhondje, rottweiler, schipperke, Sint-Hubertushond, Tervuurse herder, Vlaamse koehond en vlinderhondje.

⁷⁸ *Vr. en Antw. Vl.Parl.*, Vr. nr. 36, 8 oktober 2015 (S. VERMEULEN, antw. J. SCHAUVLIEGE).

⁷⁹ Artikel 14 §3 besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Fokkerijbesluit van 19 maart 2010, wat betreft de fokkerij van honden, BS 1 maart 2013.

⁸⁰ *Ibid.*, Artikel 48.

⁸¹ *Vr. en Antw. Vl.Parl.*, Vr. nr. 74, 23 oktober 2015 (S. VERMEULEN, antw. J. SCHAUVLIEGE).

aangesloten is bij een fokkerijvereniging opnieuw duurder en wordt het verschil in prijs met een broodfokpuppy alleen maar groter. Laat het nu net de prijs zijn die zeer veel kopers over de streep haalt om toch een broodfokpuppy aan te kopen.

49. Hoewel fokkerij voor een aantal andere diersoorten wel Europees geregeld is, bestaat er voor honden nog geen Europese wetgeving die fokvoorwaarden vastlegt waaraan honden moeten voldoen om vrij verhandeld te worden over de grenzen heen. De Europese Unie legt de verantwoordelijkheid bij de nationale wetgevers. John Dalli, Europees Commissaris voor Gezondheid en Consumenten heeft op 30 november 2010 namens de Europese Commissie het standpunt van de Europese Unie herhaald: *“De Commissie is op de hoogte van mogelijke problemen als gevolg van inteelt in het algemeen of van bepaalde fokpraktijken bij honden die bij dieren van bepaalde rassen tot ongemakken kunnen leiden. Dergelijke praktijken zijn echter niet in EU-wetgeving geregeld en vallen met name niet binnen de werkingssfeer van de bestaande zoötechnische wetgeving van de EU.”*⁸²

De lidstaten zijn bijgevolg volledig vrij om fokkerijmaatregelen te nemen. Op het internationaal Congres te Praag op 22 mei 2014 heeft het Tsjechische ministerie van Dierenwelzijn toegegeven dat zij nauwelijks controle uitoefenen op de fok van dieren bestemd voor de export naar onder andere België⁸³. België en Spanje zijn op dit moment de enige lidstaten die een fokkerijreglementering hebben. Zolang niet alle lidstaten een uniforme fokkerijreglementering hebben, kan de problematiek omtrent broodfokkerij niet worden opgelost want in Europa geldt nog steeds het principe van vrij verkeer van goederen en diensten⁸⁴.

50. Momenteel is de situatie dus dat importpuppy's en puppy's van vrije fokkers niet worden gecontroleerd op erfelijke aandoeningen maar ook de puppy's van de fokkerijverenigingen worden momenteel nog niet gecontroleerd aangezien ze nog niet erkend zijn.

---

⁸² Schriftelijke vraag van Frieda Brepoels aan de Commissie betreffende dierlijke genetica en inteelt in de rasdierenfokkerij, PB C 249 E, van 26 augustus 2011.

⁸³ Interview Marc Vermesen (ex-voorzitter van de Anti Broodfok Actie), 19 september 2015.

⁸⁴ Symposium Koninklijke Kynologische Unie Sint-Hubertus: De rashond - next generation, 19 september 2015.

4.1.2 Wetgeving omtrent de leefomstandigheden van de honden

51. Broodfokpuppy's lopen niet alleen een hoger risico op erfelijke aandoeningen, maar het is belangrijk om ook in te zoomen op de omstandigheden waarin deze puppy's en hun ouders leven. In dit hoofdstuk wordt dan ook gefocust op de wetgeving hieromtrent. Deze wetgeving is niet alleen van belang om het welzijn van dieren te waarborgen, maar ook om bijvoorbeeld te garanderen dat een puppy voldoende gesocialiseerd is. Door voldoende socialisatie kan agressiviteit bij honden voorkomen worden. Dat agressieve honden nog steeds een probleem zijn, wordt geïllustreerd door het voorval in Riemst waarbij een meisje werd aangevallen door elf honden die ontsnapt waren uit een kwekerij in de buurt⁸⁵.

52. Artikel 4 §1 en §2 van de dierenwelzijnswet is het eerste artikel die in dit kader van belang is⁸⁶:

§1. Ieder persoon die een dier houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, moet de nodige maatregelen nemen om het dier een in overeenstemming met zijn aard, zijn fysiologische en ethologische behoeften, zijn gezondheidstoestand en zijn graad van ontwikkeling, aanpassing of domestikatie, aangepaste voeding, verzorging en huisvesting te verschaffen.

§ 2. Niemand mag de bewegingsvrijheid van het dier dat hij houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, zodanig beperken dat het aan vermijdbare pijnen, lijden of letsels is blootgesteld.

Wanneer een dier gewoonlijk of voortdurend wordt vastgemaakt of opgesloten, moet het voldoende ruimte en bewegingsvrijheid krijgen, in overeenstemming met zijn fysiologische en ethologische behoeften.

53. Kenmerkend voor een broodfokker is echter dat ze hun honden grootbrengen in te kleine donkere hokken waar ze geen enkel sociaal contact kennen. Broodfokkerij is dus volledig in strijd met artikel 4 van de dierenwelzijnswet.

---

⁸⁵ X, "Yuki (11) is levenslang verminkt door nalatigheid van broodfokker", *Het Laatste Nieuws*, 20 oktober 2014, <http://www.hln.be>.

⁸⁶ Artikel 4 wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, BS 3 december 1986.

54. Verder werd er ook voorzien in de mogelijkheid dat de Koning voorwaarden kan opleggen aan de verhandeling van dieren met als doel hen te beschermen en hun welzijn te verzekeren⁸⁷. De voorwaarden die in rekening mogen worden gebracht, werden limitatief opgesomd door de wetgever: de voorwaarden mogen slechts betrekking hebben op de leeftijd van de te koop aangeboden dieren, de identificatie, de informatie aan de koper, de waarborgen aan de koper en de getuigschriften in verband hiermede, de preventieve behandeling tegen ziekte, de verpakking, de aanbidding en de tentoonstelling voor de verhandeling⁸⁸. Dit heeft de Koning dan ook gedaan met het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren⁸⁹.

55. In het koninklijk besluit wordt er een onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten kwekers:

- Een *occasionele kweker* is hij die minder dan drie nesten honden per jaar kweekt^{90,91}.
- Een *hobbykweker* is hij die op hetzelfde postadres ten minste twee vrouwelijke fokhonden houdt en die per jaar niet meer dan tien nesten honden afkomstig uit zijn eigen kwekerij verhandelt⁹²;
- Een *professionele kweker* is hij die op hetzelfde postadres meer dan vijf vrouwelijke fokhonden houdt en per jaar meer dan tien nesten honden afkomstig uit zijn eigen kwekerij verhandelt⁹³;
- Een *kweker-handelaar* is hij die hondennesten verhandelt afkomstig uit andere kwekerijen dan de zijne⁹⁴;

---

⁸⁷ Art. 10, eerste zin wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, BS 3 december 1986.

⁸⁸ *Ibid.*, artikel 10, tweede zin.

⁸⁹ Koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

⁹⁰ *Ibid.*, Art.1bis, 1°/4.

⁹¹ Deze indeling werd ingevoerd bij artikel 2 van het koninklijk besluit van 18 maart 2009 tot wijziging van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 1 april 2009.

⁹² *Ibid.*, Art.1bis, 1°/1.

⁹³ *Ibid.*, Art.1bis, 1°/2.

⁹⁴ *Ibid.*, Art.1bis, 1°/3.

4.1.2.1 Aanvraag en kosten van de erkenning

56. Wat de erkenningsvoorwaarden betreft van het hierboven vermeld koninklijk besluit dient enkel de occasionele kweker niet te voldoen aan die voorwaarden⁹⁵.

57. Elke hondenkwekerij, dierenasiel, dierenpension en dierenhandelszaak moet een geldige erkenning hebben en dit voor elk apart adres waar de dieren worden gehouden en/of gekweekt worden⁹⁶. De erkenning is geldig voor een periode van maximaal tien jaar en uitsluitend voor de in de erkenning vermelde activiteit, diersoorten en maximale capaciteit op een bepaald adres⁹⁷. Om het de koper gemakkelijker te maken, wordt er een lijst gepubliceerd van de erkende hondenkwekerijen, dierenasielen, dierenpensions en dierenhandelszaken⁹⁸.

58. Om een erkenning aan te vragen, moet de beheerder het formulier – dat terug te vinden is in bijlage 1 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 – volledig invullen en ondertekenen⁹⁹. Daarnaast moeten er ook kosten worden betaald die afhangen van de grootte van de inrichting¹⁰⁰. De inhoud van het aanvraagdossier wordt verder omschreven in artikel 2 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren. Zo moet er ook een schematisch plan van de inrichting met vermelding van de functie en de afmetingen van de verschillende lokalen ingediend worden alsook een contract met een contractdierenarts worden afgesloten. Een contractdierenarts is een erkende dierenarts die wordt belast met de regelmatige controle op het welzijn, de gezondheidstoestand, de verzorging en de huisvesting van de dieren evenals met de noodzakelijke vaccinaties¹⁰¹. Op te merken valt wel dat grote kwekerijen vaak de beste of de enige klant zijn van de lokale contractdierenarts en dat dit tot belangenvermengingen kan leiden¹⁰².

---

⁹⁵ Art. 34/1 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, *BS* 1 april 2009.

⁹⁶ Art. 2, §1, lid 1 j° art. 2, §1 lid 5 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, *BS* 6 juli 2007.

⁹⁷ *Ibid.*, artikel 2, §6, 3de lid.

⁹⁸ <http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/erkende-kwekerijen.pdf>.

⁹⁹ Art. 2, §1 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, *BS* 6 juli 2007.

¹⁰⁰ *Ibid.*, artikel 2, §1, 3de lid.

¹⁰¹ *Ibid.*, artikel 6.

¹⁰² Wetsvoorstel (R. DE BONT, G. D'HAESELEER en A. PONTHER) tot wijziging van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, *Parl.St.* Kamer 2013-14, nr. 3447/1, 4.

Vanaf het ogenblik dat het administratief dossier volledig was, kon er een voorlopige erkenning worden afgeleverd zonder voorafgaande controle¹⁰³. Een vrouw die in de broedfokhandel zat zei het volgende hierover in Het Belang van Limburg:

*“Wie vandaag een aanvraag doet, krijgt al meteen een voorlopig erkenningsnummer. Het duurt weken, soms maanden vooraleer er een eerste controle volgt. Op die tijd kan je al flink poen scheppen. Loop je dan tegen de lamp, dan volgt er bijna nooit een sanctie. Alleen maar richtlijnen hoe je het beter kunt doen.”*¹⁰⁴

Vlaams minister Ben Weyts zegt in een beleidsbrief dit probleem te hebben aangepakt. Hij zegt dat er sinds 2015 geen voorlopige erkenning meer wordt gegeven zonder dat er een voorafgaande controle is gebeurd¹⁰⁵. De bepaling in het koninklijk besluit omtrent de voorlopige erkenning werd echter nog niet gewijzigd.

59. Artikel 2 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 geeft ten slotte ook nog de procedures weer in geval van wijzigingen van de erkenning, hernieuwing van de erkenning en intrekking van de erkenning.

4.1.2.2 Erkenningsvoorwaarden

60. De erkenningsvoorwaarden die in het koninklijk besluit van 27 april 2007 staan, hebben in eerste instantie betrekking op de infrastructuur en de inrichting van de verblijven. Zo moeten de dieren op passende wijze worden gehuisvest en moeten ze voldoende bewegingsruimte hebben. Verder moet de beheerder erop letten dat de constructie van de verblijven zodanig gemaakt is dat de dieren onmogelijk kunnen ontsnappen en de verblijven moeten beschikken over een brandalarmsysteem. Daarnaast moet de temperatuur en de luchtvochtigheid ook worden aangepast aan de behoeften van de dieren¹⁰⁶.

---

¹⁰³ Art. 2, §5, lid 2 j° art. 2, §5/1 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

¹⁰⁴ R. DAMIAANS, “Dossier illegale puppy’s – Harde kern zit in de Kempen”, *Het Belang van Limburg*, 19 augustus 2014.

¹⁰⁵ Beleidsbrief 2015-2016, Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 517/1, 7, <http://docs.vlaamsparlament.be/docs/stukken/2015-2016/g517-1.pdf>.

¹⁰⁶ Art. 4 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

61. De tweede bijlage van het koninklijk besluit van 27 april 2007 stelt de minimumnormen voor de dierenverblijven vast. De eerste tabel gaat over de afmetingen van de verblijven voor de volwassen honden. De tweede en derde tabel heeft het over de afmetingen van de werphokken.

62. Sinds 1 februari 2011 worden ook de onderzoekslokalen strenger geregeld. De inrichtingen die meer dan 50 volwassen dieren hebben, moeten over twee extra lokalen beschikken: een onderzoekslokaal en een afzonderingslokaal. Daar waar in het onderzoekslokaal de onderzoeken, de verzorging en eventueel kleine geneeskundige ingrepen plaatsvinden, komen de gestreste of zieke dieren die tot rust moeten komen, terecht in het afzonderingslokaal. Voorheen bestonden er strengere regels voor afzonderingslokalen dan voor onderzoekslokalen maar sinds 2011 zijn de strengere voorschriften ook van toepassing op de laatstgenoemde¹⁰⁷. Daarnaast bepaalt het koninklijk besluit de uitrusting van de lokalen: onder andere een onderzoekstafel en een aftappunt voor stromend water moet aanwezig zijn¹⁰⁸.

63. Verder bepaalt het koninklijk besluit ook dat wanneer de inrichting niet gelegen is op dezelfde plaats als het woonhuis van de beheerder of zijn personeel er een telefoonnummer moet uithangen van de persoon die in geval van nood kan worden gecontacteerd. Dit moet op leesbare wijze worden aangebracht aan de ingang van de inrichting¹⁰⁹.

64. Het tweede aspect van de erkenningsvoorwaarden heeft betrekking op de verzorging van de dieren. De dieren moeten onder andere permanent beschikken over drinkbaar water, mogen niet voortdurend in de duisternis of licht worden gehouden en hun verblijven moeten ook regelmatig worden gereinigd en ontsmet¹¹⁰.

65. De artikelen 8 tot en met 12 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 gaan dan nog verder in op de specifieke verzorging van honden. Zo moeten bijvoorbeeld de nagels van de honden regelmatig worden gecontroleerd en indien nodig geknipt en moet ook de vacht van de dieren worden onderhouden¹¹¹.

---

¹⁰⁷ X, “Dierenwinkels, kennels en cattery’s”, *Njw* 2010, afl. 233, 824.

¹⁰⁸ Art. 7, §8 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, *BS* 6 juli 2007.

¹⁰⁹ *Ibid.*, Art. 4, §5 in fine.

¹¹⁰ *Ibid.*, Art. 7.

¹¹¹ *Ibid.*, Art. 12.

4.1.2.3 Bijzondere voorwaarden van uitbating

66. Wat de bijzondere voorwaarden van uitbating betreft, moet er een inventarisatie gebeuren van de vrouwelijke fokdieren. Dit betekent dat alle vrouwelijke fokdieren vanaf de eerste dekking ingeschreven moeten worden in een inventaris¹¹². Het aantal dieren dat geïnventariseerd is, mag logischerwijze niet het maximum aantal dieren overschrijden zoals voorzien in de erkenning. Binnen de 48 uren moet een eventuele wijziging worden aangepast. Wanneer een dier de kwekerij verlaat, moet de fokker ook de datum van het vertrek, de naam en het adres van de koper vermelden.

67. Daarnaast moeten er ook foksteekkaarten (de zogenaamde worpfiches) worden bijgehouden, wat erop neerkomt dat na elke worp een fiche moet worden bijgehouden¹¹³. Op deze fiche komen volgende gegevens voor: het identificatieteken van het moederdier of haar volgnummer (vermeld in de inventaris van de vrouwelijke fokdieren), identificatiegegevens van het vaderdier, geboortedatum, aantal geboren jongen en aantal gespeende jongen. Daaronder komen dan de gegevens per jong: identificatiegegevens van elk verhandeld jong dier, geslacht, datum van vertrek, gegevens van de verwerver (naam en volledig adres)¹¹⁴. De verwerver van een dier kan de gegevens over de worp raadplegen met uitzondering van de gegevens van de andere kopers¹¹⁵. Niet alle handelaren houden zich echter aan deze wetgeving. Zo is er bijvoorbeeld het volgende te lezen in een aangetekende brief van een Belgische groothandelaar:

“Verder vraagt u de worpfiches en identificaties van ouderdieren op. Deze kaarten zijn in de fokkerij aanwezig en worden regelmatig bij de controles van het Ministerie van Landbouw nagekeken. Ik ga niet aan iedereen die erom vraagt die administratie doorzoeken en kopie’s nemen omdat hier of daar iemand wat lastig wil doen of mij op een fout betrappen. Als ik dit allemaal doorstuur weet ik dat een leek er toch niets van begrijpt en dan denkt dat hij een fout gevonden heeft en het dan met weer veel tamtam op internet gooit.”¹¹⁶ [sic]

---

¹¹² Art. 18, §1 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

¹¹³ *Ibid.*, Art. 18, §2.

¹¹⁴ *Ibid.*, bijlage IV B.

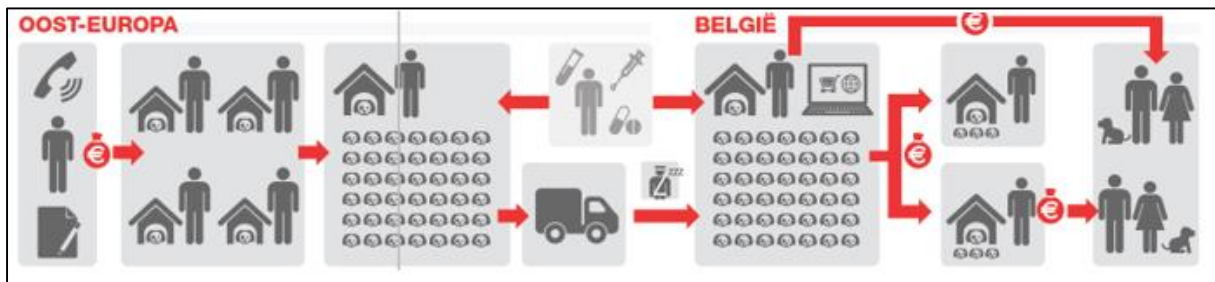
¹¹⁵ *Ibid.*, Art. 18, §3.

¹¹⁶ Zie bijlage 1.

4.2 Import

68. De hondenhandel vanuit het buitenland komt in verschillende fases tot stand. Het Belang van Limburg heeft deze keten van verschillende fases mooi uitgebeeld in onderstaande figuur.

Figuur 2: Keten waaruit broodfok bestaat¹¹⁷

De eerste schakel is natuurlijk de persoon die de puppy's fokt. Dit zijn vaak ex-boeren die vroeger handelden in varkens en koeien maar overgestapt zijn op het kweken van honden omdat dit meer opbrengt. De stallen die eerder gebruikt werden voor het fokken van vee worden herbestemd als een hondenfokkerij. In deze stallen houden de boeren enkele fokteven die dan twee keer per jaar een nest moeten werpen. Aangezien de infrastructuur niet wordt aangepast aan de noden van de hond, zitten ze daar vaak in erbarmelijke omstandigheden, veel honden zien in hun hele leven zelfs nooit de buitenlucht. Door deze slechte omstandigheden hebben de honden vaak lichamelijke aandoeningen. Bovendien worden de dieren veelal niet gevaccineerd omdat een vaccinatie een meerkost is die een broodfokker niet wil maken aangezien zijn enige doel is om zoveel mogelijk winst te maken¹¹⁸.

Puppy's die in deze omstandigheden worden gefokt, worden na de geboorte opgehaald en getransporteerd naar verzamelcentra waar alle honden samenkomen in mooie en nette hokken. In deze verzamelcentra worden de pups gechipt met valse chips of met chips die reeds werden opgestuurd vanuit België zodanig dat het lijkt dat de puppy van Belgische afkomst is. Wat ook vaak voorkomt is dat men de chip onder de oksel van het hondje lijmt. Indien de honden toch worden gecontroleerd aan de grens, komen de exporteurs zo probleemloos door de inspectie. De inspecteurs gaan immers met een chiplezener over de hond, lezen het chipnummer en kijken

¹¹⁷ R. DAMIAANS, "Dossier illegale puppy's – Kraamkamers van de hel", *Het Belang van Limburg*, 19 augustus 2014.

¹¹⁸ Interview Anthony Godfroid (advocaat dierenwelzijn), 7 augustus 2015.

of dit overeenkomt met het paspoort van de hond¹¹⁹. Een ander voorbeeld van soortgelijke fraude is de inclusie van de chip in de halsbanden van de honden. Natuurlijk zijn de broedfokkers in zo'n geval intelligent genoeg om een chip te gebruiken die voldoet aan de voorwaarden: het paspoort stipuleert met andere woorden dat de puppy 15-weeken oud is en het rabiësvaccin heeft gekregen. Op deze manier komen jongere honden toch de grens over. De chips worden dan bij aankomst verwijderd en de hond wordt gechipt met een Belgische chip door een malafide dierenarts¹²⁰.

De derde stap is het transport naar België. De te transporteren puppy's worden in veel te kleine hokken op elkaar gestapeld in bestelwagens of stationwagens. Het transport wordt meestal in één stuk gedaan, het voertuig vertrekt met een volle tank benzine en er wordt nog een jerrycan met benzine in de koffer voorzien waardoor de transporteur ergens afgelegen kan bijtanken. Derhalve zitten de puppy's, die al geen goede weerstand hebben, vaak tien uur of meer in de auto. Het gevolg hiervan is dat ongeveer één derde van de honden deze helse rit niet overleeft. Deze hondentransporten vinden het vaakst plaats op vrijdagavond/nacht om twee redenen: in het weekend zijn quasi geen controles van het FAVV (Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen), waardoor inbreuken op de regels niet bestraft worden, en de pups moeten zaterdag in de winkel zijn om zo snel mogelijk verkocht te worden^{121,122}.

Tot slot komen de puppy's aan bij verschillende winkels die meerdere rassen verkopen. De puppy's worden dan in mooie en nette hokken tentoongesteld aan kopers. Deze winkels hanteren het first in first out principe want hoe langer een hond bij hen blijft, hoe meer kans dat de puppy ziek wordt en dan kan men de hond niet meer verkopen. Het beste is dus dat de hond de vrijdagnacht toekomt en binnen de week – liefst de zaterdag – wordt verkocht¹²³.

---

¹¹⁹ R. DAMIAANS, "Dossier illegale puppy's – Harde kern van broedfokkers zit in de Kempen", *Het Belang van Limburg*, 19 augustus 2014.

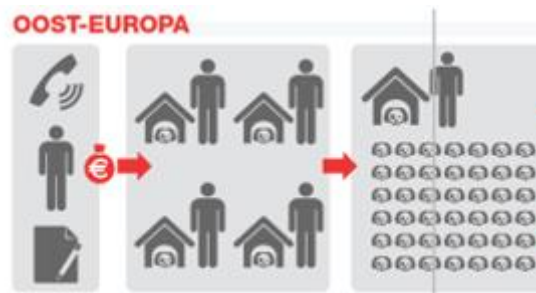
¹²⁰ Reportage Zembla – Illegale puppyhandel, 16 september 2015.

¹²¹ R. DAMIAANS, "Dossier illegale puppy's – De snelweg naar de dood", *Het Belang van Limburg*, 17 augustus 2014.

¹²² R. DAMIAANS, "Dossier illegale puppy's – Harde kern van broedfokkers zit in de Kempen", *Het Belang van Limburg*, 19 augustus 2014.

¹²³ Symposium Koninklijke Kynologische Unie Sint-Hubertus: "What's New in...", 20 maart 2016.

4.2.1 Schakel 1: Lijst met buitenlandse ondernemingen

69. Om de eerste schakel aan te pakken heeft de wetgever beslist dat dierenhandelaars alleen honden mogen invoeren van ondernemingen die opgenomen zijn in de lijst van buitenlandse ondernemingen zoals neergeschreven in artikel 19/5 van het koninklijk besluit van 27 april 2007. Als gevolg van de inwerkingtreding van de bijzondere wet van 6 januari 2014 op 1 juli 2014 is het de Vlaams minister van Dierenwelzijn die via een ministerieel besluit beslist welke kwekers geschrapt of toegevoegd moeten worden op de lijst¹²⁴.

Een buitenlandse onderneming kan slechts opgenomen worden in de lijst indien voldaan is aan bepaalde voorwaarden. Zo mogen honden slechts geïmporteerd worden vanuit het buitenland wanneer vastgesteld is dat:

- a) de wetgeving van het land van oorsprong aan zijn hondenfokkers ten minste de voorwaarden vastgelegd in bijlage III oplegt; of
- b) uit een verklaring van de bevoegde autoriteit van het land van oorsprong die belast is met de controle van het dierenwelzijn in de kwekerij van oorsprong blijkt dat deze ten minste voldoet aan de voorwaarden vastgelegd in bijlage III¹²⁵.

Maar zelfs als een onderneming aan één van de twee voorwaarden voldoet, is het nog niet zeker dat ze op de lijst belandt: de minister heeft nog steeds het laatste woord. Als een kweker-handelaar honden wil verhandelen van een land of buitenlandse kwekerij die niet op deze lijst voorkomt, moet hij een aanvraag indienen bij de dienst Dierenwelzijn. De Vlaamse minister

¹²⁴ *Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 1381, 19 juni 2015 (T. VAN GRIEKEN, antw. B. WEYTS).*

¹²⁵ Art. 19/5, 3° koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, *BS* 6 juli 2007.

van Dierenwelzijn beschikt dan, na ontvangst van de volledige aanvraag, over een termijn van drie maanden om zijn advies te formuleren¹²⁶.

70. Bijlage III van het koninklijk besluit van 27 april 2007 bepaalt wat de minimumoppervlakten en minimumhoogtes van de verblijven moeten zijn. Daarnaast worden ook volgende voorwaarden opgelegd:

1. *De dieren worden ten minste tweemaal per dag gecontroleerd.*
2. *Vrouwelijke dieren werpen niet meer dan tweemaal per jaar.*
3. *Er is voldoende en bekwaam personeel ter beschikking voor de verzorging van de dieren. Deze personen besteden een bijzondere aandacht aan de socialisatie van de dieren.*
4. *Hoogdrachtige dieren en vrouwelijke dieren met niet-gespeende jongen beschikken over geschikt nestmateriaal. Pups hebben manipuleerbare voorwerpen ter beschikking teneinde hun omgeving te verrijken.*

Met deze bepalingen is België koploper in Europa omdat het als enig Europees land nationale voorwaarden oplegt aan buitenlandse kwekerijen. Er moet echter maar aan een zeer beperkt aantal voorwaarden voldaan worden. Daarenboven is het voldoende dat de bevoegde autoriteiten van het land van oorsprong een attest aflevert. De kwekerijen worden dus erkend zonder dat er enige controle vanuit België is geweest¹²⁷. Het is dan ook de vraag of België wel fier mag zijn op zijn koploperspositie als haar regelgeving in de praktijk niet afgedwongen kan worden.

71. Tot oktober 2015 bevatte de lijst ondernemingen uit Hongarije, Tsjechië en Slowakije. Wat meteen opvalt is dat sommige kwekers een onbeperkt gunstregime genieten, dit betekent dat zij een levenslange erkenning hebben gekregen en dus levenslang puppy's mogen importeren in België. Het is nog steeds onduidelijk waarom sommige kweker-handelaars dit gunstregime hebben verkregen, hoewel verscheidene contactpersonen werden geconfronteerd met deze vraag.

---

¹²⁶ Art. 19/5, laatste lid koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

¹²⁷ Vr. en Antw. Kamer, 22 maart 2011, nr. 315, nr. 53/29, 13 (R. DE BONT, antw. L. ONKELINX).

72. Daarenboven is het zeer belangrijk te vermelden dat de meeste van de kwekers op deze lijst geen kwekers zijn maar verzamelcentra. De puppy's worden geboren zoals reeds aangehaald op verschillende locaties. Dit maakt het zeer moeilijk – om niet te zeggen onmogelijk – om te controleren hoe deze puppy's ter wereld zijn gekomen en hoe ze werden grootgebracht. In het koninklijk besluit van 1 mei 2006 houdende de veterinairrechtelijke voorschriften voor het verkeer van honden, katten en fretten staat er nochtans in artikel 10 §3:

“Ingeval de bepalingen van § 2, van toepassing zijn, dient geattesteerd dat de gezelschapsdieren rechtstreeks verzonden worden vanuit een fokkerij, geregistreerd door de bevoegde overheid, en daar sinds hun geboorte gehouden werden zonder in contact te komen met dieren die blootgesteld kunnen zijn geweest aan de infectie. Zij mogen niet verzonden worden via een verzamelplaats of een ander bedrijf.”

Hoewel het dus letterlijk verboden wordt om honden te verzenden via een verzamelplaats of een ander bedrijf, zijn de ondernemingen op de lijst bedoeld in artikel 19/5 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 quasi allemaal verzamelcentra¹²⁸.

73. Bovendien circuleren de namen van de meeste buitenlandse ondernemingen opgenomen in de lijst in allerhande dossiers die verband houden met de illegale puppyhandel. Een voorbeeld hiervan is het dossier Schifferstadt. Op 1 maart 2012 was een kweker betrokken bij een verkeersongeval in Schifferstadt (Duitsland). Aan boord van de bestelwagen bevonden zich 113 puppy's uit Slowakije bestemd voor 5 handelszaken in België. De exporteur van de puppy's komt voor op de lijst en heeft het gunstregime van onbeperkte erkenning. Toch voldeden de puppy's in het voertuig niet aan de door België opgestelde voorwaarden, blijkens het omstandig rapport over het verkeersongeluk opgesteld door de Duitse onderzoekers. Een letterlijke passage in het dossier omschreef de toestand van de puppy's als volgt:

“Definitely not correct, in most cases, are the ages entered in the passports. This showed by teeth inspection. Example: One litter of Shih Tzus, inspected both by a veterinary practitioner and by the veterinary officer undersigning the official export dated 04.04.2012, was found to be just four weeks old. Their pet passports stated the birth date 21.12.2011, and thus an age of eleven weeks.”¹²⁹ [sic]

---

¹²⁸ Symposium Koninklijke Kynologische Unie Sint-Hubertus: “What's New in...”, 20 maart 2016.

¹²⁹ Zie bijlage 2.

De puppy's waren dus slechts vier weken oud toen ze werden geëxporteerd naar ons land, terwijl puppy's minimum acht weken bij hun moeder moeten verblijven¹³⁰. Ook de handelaren in België die de bestemmingen waren van dit puppytransport worden met naam en toenaam genoemd in het dossier van de Duitse onderzoekers. Er is echter nooit enig proces-verbaal uitgeschreven aan het adres van één van deze vijf bestemmingen in België en de Slovaakse exporteur staat nog steeds op de lijst van erkende buitenlandse kwekers en geniet nog steeds zijn onbeperkt gunstregime¹³¹.

74. Dat er iets aan deze lijst moet worden gedaan is duidelijk en het goede nieuws is dat Vlaams minister Ben Weyts bezig is met het consequenter toepassen van de toelatingsvoorwaarden. Op 3 december 2014 verscheen het bericht dat Ben Weyts de Tsjechische kwekerij Dogs & Co uit de lijst van erkende buitenlandse kwekers zou schrappen. Het Belang van Limburg publiceerde op 16 en 17 augustus een dossier in haar krant waaruit duidelijk bleek dat Dogs & Co een verzamelcentrum is, terwijl het wettelijk verboden is om puppy's in te voeren vanuit verzamelcentra¹³². Op 21 november 2014 trok de Vlaamse dienst Dierenwelzijn de exportvergunning van Dogs & Co in¹³³.

Dogs & Co ging hier tegenin en dagvaardde het Vlaams Gewest in kort geding met als doel om de schrapping op te heffen, daarbovenop vorderde ze een dwangsom van 10.000 euro per dag dat ze geen puppy's kon invoeren naar Vlaanderen. De rechtbank van eerste aanleg te Brussel besliste op 20 april 2015 de vordering ontvankelijk doch ongegrond en wees dus de opheffing van de schrapping alsook de dwangsom van 10.000 euro af¹³⁴. Het Hof van Beroep te Brussel zei echter dat er een procedurefout werd begaan. De intrekking van de vergunning van Dogs & Co had moeten plaatsvinden via een ministeriële beslissing, wat niet is gebeurd. Aangezien het Hof echter geen uitspraak heeft gedaan ten gronde, heeft minister Ben Weyts de vergunning van Dogs & Co onmiddellijk opnieuw ingetrokken¹³⁵.

---

¹³⁰ Toen bestond de 15-weken regeling inzake rabiës nog niet, zie 4.2.2 Schakel 2: 15-weken regeling inzake rabiës.

¹³¹ Zie bijlage 2.

¹³² R. DAMIAANS, "Dossier illegale puppy's", *Het Belang van Limburg*, 16 en 17 augustus 2014.

¹³³ *Vr. en Antw. Vl.Parl.*, Vr. nr. 681, 18 februari 2016 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).

¹³⁴ Voorz. Rb. Brussel (kortged.) 20 april 2015, 15/2/C; X, "Dogs&Co krijgt geen dwangsom van €10.000 per dag", 21 april 2015, <http://www.gaia.be/nl/nieuws/dogs-co-krijgt-geen-dwangsom-van-eu10000-dag>.

¹³⁵ Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 3 februari 2016.

75. Dit is niet het enige wat Vlaams minister van Dierenwelzijn Ben Weyts heeft gedaan. Hij heeft de dienst Dierenwelzijn ook de opdracht gegeven om de buitenlandse autoriteiten van kwekers die op de lijst voorkomen – dus Hongarije, Tsjechië en Slovakije - te contacteren en na te vragen a.) of men effectief de honden zelf kweekt b.) of de namen op de lijst verzamelcentra betreft dan wel kwekers en c.) of er een registratiesysteem bestaat in het land om de oorsprong van de honden te kunnen nagaan¹³⁶.

De Hongaarse overheid liet in eerste instantie weten dat de kwekerijen op de lijst van artikel 19/5 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 verzamelcentra zijn en dus hun honden niet zelf kweken. De Hongaarse overheid besliste dan ook dat er geen puppytransporten meer mogelijk waren vanuit Hongarije naar België. Alle Hongaarse puppyexporteurs werden toen geschrapt uit de lijst zoals bedoeld in artikel 19/5 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren^{137,138}.

76. In een antwoord op een schriftelijke vraag van Sabine Vermeulen liet minister Ben Weyts (opnieuw) weten dat iedere aanpassing van de lijst moet gebeuren bij ministerieel besluit¹³⁹. Dit ministerieel besluit is echter nergens terug te vinden. Wanneer de dienst Dierenwelzijn wordt gevraagd om het ministerieel besluit mee te delen in openbaarheid van bestuur, antwoordt de dienst als volgt: *“Zoals vermeld in de brieven, was de schrapping van de ondernemingen een beslissing van de bevoegde autoriteit in Hongarije, niet van minister Weyts.”*

77. Op 11 september 2015 stuurde de Hongaarse overheid opnieuw een brief naar de dienst Dierenwelzijn waarin ze stelt dat twee Hongaarse kwekerijen toch voldoen aan de voorwaarden bepaald in bijlage III van het koninklijk besluit van 27 april 2007 en dus mogen exporteren naar België¹⁴⁰.

Ondertussen werden deze twee kwekerijen – opnieuw zonder ministerieel besluit – terug toegevoegd aan de lijst bedoeld in artikel 19/5 van het koninklijk besluit van 27 april 2007.

---

¹³⁶ Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 1381, 19 juni 2015 (T. VAN GRIEKEN, antw. B. WEYTS).

¹³⁷ Zie bijlage 3.

¹³⁸ X, “Lijst exporteurs puppy’s”, <http://www.dogenco.be/lijs-exporteurs-puppys>.

¹³⁹ Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 681, 18 februari 2016 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).

¹⁴⁰ Zie bijlage 3.

Nochtans liet de Hongaarse overheid twee dagen eerder – op 9 september 2015 – het volgende weten aan de Belgian Society for Prevention of Cruelty to Animals:

“Breeders of dogs are not registered by our Authority. Dog breeding does not need any approval in Hungary. However, I would like to highlight that the export to Belgium is prohibited now. The official veterinarians were informed about the prohibition in the official way, by an official letter and during a meeting. The Flemish Ministry for Environment, Nature and Agriculture, Environment, Nature and Energy Department (LNE), Animal Welfare Division was informed about the decision.”¹⁴¹ [sic]

In Hongarije moeten kwekers dus geen erkenning verkrijgen vooraleer ze honden kunnen fokken. Enkel op basis van een attest door de bevoegde autoriteiten in Hongarije die beweren dat de kennels voldoen aan bijlage III van het koninklijk besluit van 27 april 2007, werden de kennels opnieuw toegelaten op de Belgische lijst.

78. Ook Slovakije en Tsjechië hebben geantwoord op de vragen die werden gesteld door de dienst Dierenwelzijn. Zowel de Slovaakse als de Tsjechische overheid erkennen dat de meeste namen op de lijst van artikel 19/5 verzamelcentra zijn en dus niet hun eigen honden kweken¹⁴².

79. De verzamelcentra zijn nette plaatsen waar de honden in goede omstandigheden verblijven. Echter, de honden verblijven slechts één à twee dagen in deze verzamelcentra. De puppy's worden namelijk grootgebracht op boerderijen en worden pas naar de verzamelcentra gebracht wanneer ze klaar zijn voor transport. De heer Julien Soubiron van de cel anti-traffic van de SPA (Société Protectrice des Animaux) te Vichy schreef in 2012 het volgende over de omstandigheden waar de puppy's worden grootgebracht:

“Nous nous sommes rendus plusieurs fois en Slovaquie, République Tchèque et Hongrie afin de vérifier les conditions d'élevage des animaux dans ces pays. Il s'avère que la plupart des chiens sont élevés dans des conditions inacceptables, en batterie pour certains, dans des caves ou locaux insalubres pour les autres. De plus, aucune traçabilité n'est possible. Les importateurs autorisés par la Belgique ne sont pas éleveurs. Ils se fournissent auprès de centaines de particuliers et récupèrent les chiots non identifiés, mal vaccinés et souvent

---

¹⁴¹ Zie bijlage 4.

¹⁴² Zie bijlage 5 en bijlage 6.

porteurs de maladies. Ces chiots sont rassemblés dans des locaux, identifiés par l'importateur qui inscrit sur les passeports européens les renseignements et dates qui l'arrangent pour l'expédition. C'est d'ailleurs pour cela que nous constatons régulièrement des chiots plus jeunes que la réalité et mal voir pas du tout vaccinés contre la rage. Nous avons les preuves de tout cela car plusieurs expertises judiciaires ont été réalisées en France. Nous avons des documents vidéo de nos visites dans ces pays qui confirment également ces affirmations."¹⁴³ [sic]

80. Sinds 2014 zijn alle Nederlandse exporteurs die op de lijst van artikel 19/5 stonden, geschrapt omdat ze niet voldeden aan de Belgische wetgeving. Er is dus geen legale handel meer mogelijk op vlak van import-export tussen Nederland en Vlaanderen. Het hoeft natuurlijk niet gezegd te worden dat er ook een groot illegaal circuit is. Nederland heeft geen 'witte' lijst die bepaalt vanuit welk land puppy's mogen worden ingevoerd. Om die reden situeert de grote broedfokhandel in Vlaanderen zich in de Kempen zodat het gemakkelijk is om puppy's over te brengen vanuit Nederland, meer bepaald Noord-Brabant. Op die manier komen er nog steeds broedfokpuppy's vanuit andere landen op de lijst van artikel 19/5 in Vlaanderen terecht¹⁴⁴. Het is dus van groot belang dat Vlaanderen en Nederland samenwerken tegen de strijd tegen malafide fokkers, hierbij zou de oprichting van het reeds hoger besproken Europees platform een stap in de goede richting zijn¹⁴⁵.

81. Tot slot valt het te vermelden dat de lijst bedoeld in artikel 19/5 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 zeer moeilijk te vinden is. De enige plaats waar een up-to-date versie van de lijst terug te vinden is, is op de site van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie waar je de lijst pas tegenkomt na een zoektocht en enkele keren doorklikken¹⁴⁶. Een prominentere plaats voor deze toch wel belangrijke lijst is dus zeker en vast wenselijk.

---

¹⁴³ K. GHEYS, "Verschillende vaststellingen in paspoorten", <http://www.bspca.be/Files/artikels/kristien/Vaststellingen%20en%20conclusies.pdf>.

¹⁴⁴ Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 3 februari 2016.

¹⁴⁵ Zie randnummer 35.

¹⁴⁶ X, "Erkende landen en kwekers die voldoen aan de voorwaarden uit bijlage III van het KB van 27 april 2007", <http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/erkende-landen-en-kwekers.pdf>; zie bijlage 7.

4.2.2 Schakel 2: 15-weken regeling inzake rabiës

82. Rabiës is een dodelijke infectie van de hersenen bij zoogdieren veroorzaakt door een virus dat overgedragen wordt via een beet, het virus zit namelijk in het speeksel. Het is een zoönose, wat betekent dat het overdraagbaar is van dier op mens en het is tevens één van de oudste virale infecties die bestaan, getuige de vermelding van de ziekte in een wet die gebeiteld staat op een steen van 200 v.c.: “Eigenaar van dolle hond moet 40 shekels betalen voor de dood van een man en 15 shekels voor de dood van een slaaf.” Dat rabiës expliciet vermeld werd in de wetten van die tijd hoeft niet te verbazen: rabiës is één van de dodelijkste virale infecties die bestaan want wanneer het virus in de hersenen zit, heeft men 99% kans om te sterven. Om te vergelijken: bij ebola ligt dit percentage ‘slechts’ op 40%¹⁴⁷. Wereldwijd zijn er volgens het World Health Organisation (WHO) ongeveer 61.000 doden/jaar waarvan 40% kinderen. In 99% van de gevallen gebeurt de overdracht van de ziekte door een besmette hond¹⁴⁸.

De incubatieperiode¹⁴⁹ ligt bij honden tussen de 10 dagen en 6 maanden en bij mensen tussen 10 dagen en 6 jaar. Gedurende deze periodes kunnen (dieren)artsen onmogelijk aantonen dat een mens of hond besmet is. In 88% van de gevallen wordt besmetting echter duidelijk tussen 7 dagen en 3 maanden¹⁵⁰.

Naast het hoge sterftecijfer moet ook vermeld worden dat rabiës uiterst onaangename symptomen heeft. De symptomen zijn bij de mens onder andere gedragsveranderingen, spasmen, agressie, hallucinaties, hyperventilatie en/of verlamming. In de laatste fase van de ziekte gaat de patiënt in coma met de dood tot gevolg. Bij honden zijn de symptomen voor sterfte onder andere zenuwstoornissen, abnormaal blaffen en/of verlamming¹⁵¹.

---

¹⁴⁷ Symposium Koninklijke Kynologische Unie Sint-Hubertus: Rabiës bij mens en dier: cave canem!, 20 maart 2016.

¹⁴⁸ X, World Health Organisation – Rabiës, <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs099/en/>.

¹⁴⁹ Dit is de tijd tussen de initiële besmetting en het uitbreken van de ziekte.

¹⁵⁰ Symposium Koninklijke Kynologische Unie Sint-Hubertus: Rabiës bij mens en dier: cave canem!, 20 maart 2016.

¹⁵¹ Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen, <http://www.favv-afsc.fgov.be/dierengezondheid/rabies/>.

83. België is sinds 2001 officieel vrij van rabiës¹⁵². Landen in Oost-Europa zijn niet rabiës vrij maar worden wel gezien als een beperkt risico omdat het probleem zich vooral situeert bij wilde dieren, zoals vossen. Het is echter zeker en vast niet uit te sluiten dat bijvoorbeeld wilde vossen rabiës zouden overbrengen op honden¹⁵³.

84. Gelukkig kan er wel gevaccineerd worden tegen rabiës. Een vaccinatie tegen rabiës kan echter maar gegeven worden als een puppy minstens twaalf weken oud is omdat het immuunsysteem van een jongere puppy nog in volle ontwikkeling is en daardoor niet voldoende kan reageren. Daarna moet er een wachtperiode in rekening worden gebracht want het vaccin werkt pas na drie weken^{154,155}.

85. Ook op Europees vlak zag men in dat rabiës een groot risico met zich meebrengt en dat correcte vaccinatie dus noodzakelijk is. Op 29 december 2014 trad dan ook een Europese verordening in werking¹⁵⁶. De verordening bevat de vereiste dat de eerste vaccinatie tegen hondsdolheid (rabiës) pas vanaf de leeftijd van twaalf weken mag worden gegeven en er daarna drie weken moet worden gewacht vooraleer de hond mag reizen¹⁵⁷.

België zette deze verordening om via het koninklijk besluit van 13 december 2014 houdende de veterinairerechtelijke voorschriften voor het verkeer van honden, katten en fretten dat in werking trad op 29 december 2014¹⁵⁸. Concreet houdt dit in dat er geen honden jonger dan vijftien weken meer in ons land mogen worden binnengebracht. Minister Ben Weyts hoopt hiermee ook dat de vraag naar puppy's uit het buitenland zal afnemen en dat kopers meer naar lokale kwekers zou gaan. Hij gaat ervan uit dat kopers liever een puppy zullen kopen van acht weken oud uit België, dan een vijftien weken oude hond vanuit het buitenland¹⁵⁹. Anderzijds moet het ook de kwaliteit van de puppy's verbeteren, want nu worden de puppy's te vaak te

---

¹⁵² Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen, <http://www.favv-afsca.fgov.be/dierengezondheid/rabies/>.

¹⁵³ X, "World Health Organisation – Rabiës", <http://www.who-rabies-bulletin.org/Queries/Maps.aspx>.

¹⁵⁴ Symposium Koninklijke Kynologische Unie Sint-Hubertus: Rabiës bij mens en dier: cave canem!, 20 maart 2016.

¹⁵⁵ Nieuwbrief van het Federaal Voedselagentschap, december 2007, nr.26.

¹⁵⁶ Verordening nr. 576/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juni 2013 betreffende het niet-commerciële verkeer van gezelschapsdieren en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 998/2003, PB L 178 12 juni 2013.

¹⁵⁷ *Vr. en Antw.* VI.Parl., Vr. nr. 122, 7 oktober 2014 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).

¹⁵⁸ Koninklijk besluit van 13 december 2014 houdende de veterinairerechtelijke voorschriften voor het verkeer van honden, katten en fretten, BS 29 december 2014.

¹⁵⁹ E. MAVEAU, "Minister van dierenwelzijn wil import van puppy's terugdringen", *Woef* 2014, nr. 610, 50-52.

vroeg uit het nest gehaald. Een puppy te vroeg uit het nest halen heeft een slechte socialisatie tot gevolg en zorgt er ook voor dat de puppy veel te weinig weerstand heeft, waardoor ze vaak ziek worden.

Artikel 21 van het koninklijk besluit voorziet echter een mogelijkheid tot uitzondering om toch puppy's in ons land toe te laten die niet aan deze voorwaarden voldoen. De Vlaamse minister van Dierenwelzijn kan namelijk het niet-commerciële of handelsverkeer vanuit een andere lidstaat toestaan van gezelschapsdieren jonger dan twaalf weken en die dus niet tegen rabiës gevaccineerd zijn alsook de import van gezelschapsdieren tussen de leeftijd van twaalf tot zestien weken die gevaccineerd maar nog niet geïmmuniseerd zijn¹⁶⁰. Bepaalde groepen dringen reeds aan op een uitzondering. Voor blindgeleide honden werd er ondertussen een tijdelijke uitzondering toegekend. Ze mogen echter enkel worden ingevoerd door assistentiehondenscholen die lid zijn van de Belgian Assistance Dog Federation (BADF) en de honden moeten afkomstig zijn uit lidstaten van de EU die vrij zijn van rabiës¹⁶¹. Ook politiehonden zouden graag van een uitzondering genieten, maar dit is vooralsnog niet het geval^{162,163}.

86. Een groot nadeel van deze regeling is dat – in theorie - de (brood)fokker instaat voor de verzorging en socialisatie van de puppy tijdens de eerste vijftien weken. Dit is van belang omdat dit net de belangrijkste periode is in het leven van een hond. Het karakter van een hond wordt namelijk gevormd door enerzijds de genen die de hond heeft meegekregen van zijn ouders, maar anderzijds ook door de omgeving waarin de hond leeft¹⁶⁴. In de eerste levensweken ontwikkelen honden veel sociale vaardigheden en leren ze hun omgeving kennen. Het is bijvoorbeeld van belang dat de hond in die periode kennis maakt met allerlei externe factoren zoals kinderen, andere honden, of auto's. Een puppy moet in die periode ook bepaalde gedragingen aanleren en afleren¹⁶⁵. Broedfokkers die enkel maar uit zijn op winst zullen zich jammer genoeg niet bezighouden met deze intense en tijdrovende socialisatie.

---

¹⁶⁰ Artikel 21 koninklijk besluit van 13 december 2014 houdende de veterinaire rechtelijke voorschriften voor het verkeer van honden, katten en fretten, BS 29 december 2014.

¹⁶¹ *Vr. en Antw. Kamer*, Vr. nr. 229, 26 november 2015 (I. SOMERS, antw. W. BORSUS).

¹⁶² Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 25 maart 2015.

¹⁶³ *Vr. en Antw. Kamer*, Vr. nr. 1102, 29 februari 2016 (Vr. FRANK WILRYCX, antw. W. BORSUS).

¹⁶⁴ G. BAILEY, *Toepoels gedragsgids: Voor hond en baas*, Haarlem, Becht's Uitgeversmaatschappij H.J.W., 2000, 10-11.

¹⁶⁵ G. BAILEY, *Toepoels nieuwe puppywijzer: voor een lieve, gehoorzame hond*, Haarlem, Becht's Uitgeversmaatschappij H.J.W., 2008, 37-38.

87. Een tweede probleem is dat broedfokkers zeer gemakkelijk de vaccinatiestickers kunnen vervalsen¹⁶⁶. In China kunnen de vervalste vaccinatiestickers per rol van honderd worden aangekocht voor slechts vijf euro¹⁶⁷. Daarnaast is het ook de Oost-Europese dierenarts die de geboortedatum dient in te vullen waardoor de honden ouder worden gemaakt dan ze in werkelijkheid zijn¹⁶⁸.

Deze regeling is een toepassing van de dierengezondheidsreglementering en valt dus onder het toezicht van de federale overheid en gebeurt door de inspecteurs van het FAVV¹⁶⁹. Artikel 19 van het koninklijk besluit van 13 december 2014 bepaalt dat wanneer honden niet op het juiste tijdstip zijn gevaccineerd of te vroeg ons land zijn binnengekomen, ofwel worden teruggezonden naar het land van herkomst, ofwel in quarantaine worden geplaatst (zolang het noodzakelijk is om het dier in regel te stellen met de sanitaire verplichtingen). Indien terugzending of afzondering niet mogelijk is, kan het dier worden geëuthanaseerd.

88. Op de commissievergadering van 25 maart 2015 werden de eerste cijfers - op basis van de aanmeldingen in TRACES (Trade Control and Expert System)¹⁷⁰ - meegegeven na één jaar rabiësreglementering. In vergelijking met 2014 is het aantal honden uit het buitenland in 2015 gedaald met zeventien procent. Het aantal geregistreerde honden in 2015 is gedaald met één procent. Minister Ben Weyts concludeerde hieruit dat de invoering van de beperking inzake de leeftijd van puppy's, de import uit Oost-Europa heeft doen dalen. De grootste daling zit in Tsjechië met bijna zestig procent en Hongarije met een daling van vijftig procent¹⁷¹.

De daling van het aantal geregistreerde honden is echter niet in verhouding met de grotere daling van het aantal geïmporteerde honden. Dit doet dan ook vermoeden dat er gewoon veel meer honden illegaal geïmporteerd werden naar België¹⁷².

---

¹⁶⁶ Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 15 oktober 2014.

¹⁶⁷ R. DAMIAANS, "Dossier illegale puppy's – Russische roulette met rabiës", *Het Belang van Limburg*, 20 augustus 2014.

¹⁶⁸ Interview Anthony Godfroid (advocaat dierenwelzijn), 7 augustus 2015.

¹⁶⁹ Artikel 23 koninklijk besluit van 13 december 2014 houdende de veterinaire rechtelijke voorschriften voor het verkeer van honden, katten en fretten, BS 29 december 2014; *Vr. en Antw. Vl.Parl.*, Vr. nr. 562, 23 januari 2015 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).

¹⁷⁰ Zie randnummer 99.

¹⁷¹ Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 25 maart 2015.

¹⁷² *Ibid.*

89. De vijftien weken regeling kan een goede regeling zijn om de invoer van puppy's uit het buitenland te beperken. Dit op voorwaarde dat de koper inderdaad eerder zal kiezen voor een acht weken oude puppy uit België dan een vijftien weken oude puppy uit het buitenland. Zo zou het bijvoorbeeld mogelijk zijn dat de koper toch liever een puppy van vijftien weken oud koopt aan 600 euro in plaats van een acht weken oude puppy aan 1200 euro. Of deze reglementering de kwaliteit van de puppy's zal verbeteren valt ook nog af te wachten. Indien de puppy's worden grootgebracht op Oost-Europese boerderijen in een hok met weinig of geen socialisatie en verzorging, dan zullen die extra weken weinig aan de kwaliteit van de puppy veranderen. In tegendeel, naast de gezondheidsproblemen kan de puppy gedragsproblemen ontwikkelen die nog verergerd worden aangezien ze minstens vijftien weken in dergelijke fokkerijen hebben verbleven. Daarnaast is het probleem dat broedfokkers de papieren gewoon vervalsen nog steeds niet van de baan. Bewijsrechtelijk is het niet altijd even gemakkelijk om aan te tonen dat de papieren van de puppy vervalst zijn. De beste manier om dit te bewijzen is door een attest te verkrijgen van een dierenarts dat zwart op wit zegt dat de puppy te jong is, dit kan aan de hand van controle op de tanden gebeuren. De broedfokker zal echter verweren dat dit niet voldoende is als bewijs, daar het de dierenarts is van de tegenpartij. Vandaar dat het beter is om twee attesten te verkrijgen van twee onafhankelijke dierenartsen. Indien bewezen wordt dat de puppy's te jong zijn, is meteen ook het bewijs geleverd van valsheid in geschrifte¹⁷³.

90. Tot slot valt het nog op te merken dat artikel 19/4 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 voorschrijft dat wanneer een hond binnenkomt bij een kwekerij die afkomstig is van een andere kwekerij, de hond in principe vijf dagen in een quarantainelokaal moet verblijven. Dit zorgt ervoor dat de puppy de facto bijna zestien weken is wanneer ze verkocht mag worden. In dit artikel staat echter ook bepaald dat de contractdierenarts kan beslissen om het dier vroeger uit quarantaine te halen indien hij het dier gezond verklaart. Zoals reeds eerder gezegd spelen contractdierenartsen vaak onder één hoedje met de kwekers waardoor in de praktijk deze uitzondering standaard wordt toegepast. De datum wordt vaak opengelaten op de papieren zodat de importeur zelf de datum kan invullen¹⁷⁴.

---

¹⁷³ Interview Anthony Godfroid (advocaat dierenwelzijn), 19 september 2015.

¹⁷⁴ Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 25 maart 2015; Symposium Koninklijke Kynologische Unie Sint-Hubertus: "What's New in...", 20 maart 2016.

4.2.3 Schakel 3: Paspoort van de hond: Identificatie en registratie

91. Naast het feit dat de geboortedatum in het paspoort vaak niet overeenstemt met de werkelijke geboortedatum van de puppy, is quasi geen enkel paspoort van de ingevoerde puppy's correct ingevuld. Zo ontbreken de gegevens van de fokker, het verzamelcentrum en de Belgische verkoper zeer vaak, dit betekent dat er helemaal niet kan achterhaald worden waar de puppy's geboren en grootgebracht zijn¹⁷⁵. Ingevoerde pups moeten nochtans vergezeld zijn van een degelijk ingevuld individueel paspoort of vaccinatieboekje waarin onder andere de volgende gegevens worden vermeld: naam, adres en erkennings- of registratienummer van alle eigenaars van de hond¹⁷⁶.

92. De identificatie en registratie van honden in België is sinds 1 september 1998 verplicht. De databank voor de identificatie en registratie van honden in België veranderde door de regionalisering van naam naar DogID¹⁷⁷. Deze databank wordt gefinancierd aan de hand van forfaitaire bedragen die worden betaald door de hondeneigenaars¹⁷⁸. De rechtsgrond van de identificatie en registratie van honden is terug te vinden in artikel 7 van de dierenwelzijnswet van 1986. Dit artikel bepaalt dat de Koning bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, maatregelen kan treffen voor het identificeren en registreren van honden. Dit is dan ook gebeurd via het koninklijk besluit van 28 mei 2004¹⁷⁹ en het Ministerieel besluit van 8 juni 2004¹⁸⁰, die stelden dat de registratie en identificatie moest gebeuren vooraleer de puppy's vier maanden oud zijn of voordat ze verkocht worden. Dit koninklijk besluit en ministerieel besluit zijn ondertussen opgeheven door het koninklijk besluit van 25 april 2014¹⁸¹ en het ministerieel besluit van 25 april 2014¹⁸², beiden traden in werking op 29 december 2014. Heden

¹⁷⁵ K. GHEYS, "Verschillende vaststellingen in paspoorten", <http://www.bspca.be/Files/artikels/kristien/Vaststellingen%20en%20conclusies.pdf>.

¹⁷⁶ Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 1508, 20 juli 2015 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).

¹⁷⁷ www.dogid.be.

¹⁷⁸ Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 298, 27 november 2015 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).

¹⁷⁹ Koninklijk besluit van 28 mei 2004 betreffende de identificatie en registratie van honden, BS 7 juni 2004, [opgeheven].

¹⁸⁰ Ministerieel besluit van 8 juni 2004 houdende aanwijzing van de vereniging belast met het beheer van het centrale register voor identificatie van honden, BS 11 juni 2004, [opgeheven].

¹⁸¹ Koninklijk besluit van 25 april 2014 betreffende de identificatie en registratie van honden, BS 27 juni 2014.

¹⁸² Ministerieel besluit van 25 april 2014 betreffende de identificatie en registratie van honden, BS 27 juni 2014.

moet de registratie en identificatie gebeuren vooraleer de puppy's acht weken oud zijn of voordat ze verkocht worden¹⁸³. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid van identificatie en registratie volledig bij de fokker ligt.

93. De steriele chip die niet groter is dan een rijstkorrel moet beantwoorden aan de ISO-normen 11784:1996 E en 11785:1996 E en bestaat uit een reeks van vijftien cijfers die vermeld moet worden in het paspoort van de hond. Tatoeages mogen niet meer worden gebruikt¹⁸⁴. Eens de hond en de eigenaar ingeschreven zijn in de databank, zal de eigenaar een registratiecertificaat ontvangen die hij kan klevens op het paspoort¹⁸⁵. De eigenaar is zelf verantwoordelijk voor de juistheid van de gegevens en is dus zelf verantwoordelijk voor het melden van een verandering of correctie¹⁸⁶. Uit onderzoek van de universiteit Gent in samenwerking met de dienst Dierenwelzijn kwam aan het licht dat 92% wel geïdentificeerd was (m.a.w. gechipt) maar slechts 71% van die honden waren correct geregistreerd¹⁸⁷. De meeste onjuistheden komen er omdat een gezin verhuist maar de verhuis vergeet te melden aan DogID. Zoals Tinne Rombouts zegt op de commissievergadering van 23 september 2015 kan het een mogelijkheid zijn om één persoon aan te duiden die verantwoordelijk is voor de hond. Indien de verantwoordelijke verhuist, zal de hond dan automatisch meeverhuizen. Dit is momenteel reeds het geval voor paarden¹⁸⁸.

94. Niet alle lidstaten van de Europese Unie hanteren een regelgeving omtrent identificatie en registratie, zo is er bijvoorbeeld geen identificatieverplichting in Tsjechië¹⁸⁹. Zoals hierboven gezien, is er op dit punt verandering op komst¹⁹⁰. Het Europees Parlement heeft op 25 februari 2016 een resolutie goedgekeurd over de invoering van compatibele systemen voor de registratie van gezelschapsdieren in de lidstaten. Dit systeem moet de illegale handel beperken doordat het vervalsen van documenten moeilijker wordt¹⁹¹.

---

¹⁸³ Artikel 4, §1 koninklijk besluit van 25 april 2014 betreffende de identificatie en registratie van honden, BS 27 juni 2014.

¹⁸⁴ L. LEMMENS, "Eind 2014 geen hondentatoeages meer, wel online-registratie in databank", *LegalWorld* 14 april 2014, <http://www.polinfo.be/newsview.aspx?contentdomains=POLINFO&id=VS300245490&lang=nl>.

¹⁸⁵ Artikel 5 koninklijk besluit van 25 april 2014 betreffende de identificatie en registratie van honden, BS 27 juni 2014.

¹⁸⁶ <http://www.dogid.be/nl/registration>.

¹⁸⁷ X, "Een derde van de honden is niet correct geregistreerd", <http://www.lne.be/organisatie/persberichten/een-derde-van-de-honden-is-niet-correct-geregistreerd>.

¹⁸⁸ Commissievergadering van Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid, 23 september 2015.

¹⁸⁹ Zie bijlage 5.

¹⁹⁰ Zie 2.2 Europa.

¹⁹¹ *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 1471, 16 maart 2016 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).

95. Vanaf 29 december 2014 is daarenboven het Europees paspoort voor honden volledig afgestemd op een uitvoeringsverordening van de Europese Unie, waardoor er een uniform paspoort is voor alle lidstaten. De doelstelling hiervan is om fraude beter te kunnen bestrijden¹⁹².

4.2.4 Schakel 4: Transport van honden

96. In artikel 36,17° van de dierenwelzijnswet van 1986 staat het volgende: *"Onverminderd de toepassing, in voorkomend geval, van strengere straffen bepaald bij het Strafwetboek, wordt gestraft met een boete van 52 euro tot 2000 euro hij die: 17° in overtreding wordt bevonden van de bepalingen van Verordening 1/2005 inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en de daarmee samenhangende activiteiten."*

Verordening 1/2005¹⁹³ is dus van groot belang in het kader van het transport van de honden. Bijlage I van deze verordening bevat een hele reeks van technische voorschriften waaraan een transport moet voldoen. Zo schrijft de verordening onder andere het volgende voor:

- *Het is verboden dieren te vervoeren of te laten vervoeren op zodanige wijze dat het de dieren waarschijnlijk letsel of onnodig lijden berokkent.*
- *Vooraf zijn alle nodige voorzieningen getroffen om de duur van het transport tot een minimum te beperken en tijdens het transport in de behoeften van de dieren te voorzien;*
- *Het vervoermiddel is zodanig ontworpen en geconstrueerd, en wordt op zodanige wijze onderhouden en gebruikt dat de dieren letsel en lijden bespaard blijft en dat hun veiligheid is gegarandeerd.*

---

¹⁹² Uitvoeringsverordening (EU) nr. 577/2013 van de Commissie inzake de modelidentificatiedocumenten voor het niet-commerciële verkeer van honden, katten en fretten, de vaststelling van de lijsten van derde landen en gebieden en de voorschriften betreffende de vorm, de opmaak en de taal van de verklaringen ten bewijze van de naleving van bepaalde voorwaarden die zijn vastgelegd in Verordening (EU) nr. 576/2013 van het Europees Parlement en de Raad, PB L 178 van 28 juni 2013.

¹⁹³ Verordening 1/2005 inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en de daarmee samenhangende activiteiten, PB L 174 van 25 januari 2005.

- *De dieren beschikken, gelet op hun grootte en op het voorgenomen transport, over voldoende vloeroppervlak en stahoogte.*
- *De dieren krijgen op gezette tijden water, voeder en rust, in kwaliteit en in kwantiteit afgestemd op hun soort en grootte.*

97. Aangezien in de praktijk de bestelwagens of stationwagens worden volgepropt met kooien waarin puppy's amper kunnen bewegen, is het duidelijk dat de puppytransporten allesbehalve in overeenstemming zijn met de verordening.

98. Het is het FAVV die bevoegd is om transporten te controleren. Zij controleren echter enkel of de paspoorten en vaccinaties in orde zijn van de puppy's. Hoe de puppy's worden vervoerd en of de verordening van 1/2005 betreffende het welzijn van dieren wordt nageleefd is een gewestelijke bevoegdheid. Wanneer het FAVV echter inbreuken op het welzijn van de dieren tegenkomt, zal ze dit wel rapporteren aan de inspectiediensten Dierenwelzijn. Tegen de tijd dat de inspectiediensten van Dierenwelzijn op de hoogte zijn van een mogelijk inbreuk, is de transporteur echter al lang van de radar verdwenen¹⁹⁴.

99. In principe moeten alle honden die binnenkomen worden geregistreerd via TRACES (Trade Control and Expert System). Dit is een registratiesysteem – uitgaande van de Europese Commissie - dat het intracommunautaire handelsverkeer en de invoer van levende dieren registreert als zij getransporteerd worden (bijvoorbeeld van Oost-Europa naar West-Europa)¹⁹⁵. Elke levering moet eerst gemeld worden in het land van herkomst voor de transporteur van puppy's toegang krijgt tot het grondgebied van het land van bestemming. Het FAVV heeft in België de bevoegdheid om het TRACES-systeem te beheren¹⁹⁶. In een documentaire van Zembla op de Nederlandse televisie werd duidelijk dat er in Nederland 60.000 à 70.000 honden Nederland zijn binnengekomen in 2014. Het TRACES-systeem heeft echter maar 10.000 honden geregistreerd. Dit betekent dat er in Nederland in 2014 50.000 honden illegaal zijn binnengekomen. Veel van deze honden komen ook ons land binnen¹⁹⁷. Meestal werken de illegale puppytransporten met minimum twee voertuigen. Één voertuig rijdt dan op kop zonder

---

¹⁹⁴ Symposium Koninklijke Kynologische Unie Sint-Hubertus: "What's New in...", 20 maart 2016.

¹⁹⁵ Besch.Comm. nr. 2003/24/EG, 30 december 2002 houdende de invoering van een geïntegreerd veterinaire computersysteem, genaamd TRACES, PB.L, afl. 8, 14 januari 2003, 44.

¹⁹⁶ *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 385, 18 december 2015 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).

¹⁹⁷ Reportage Zembla – Illegale puppyhandel, 16 september 2015.

honden om na te gaan of er geen controles langs de weg staan. Indien de eerste wagen toch een controle tegenkomt, verwittigt de chauffeur het tweede voertuig met de honden aan boord zodanig dat deze de snelweg kan verlaten en via andere wegen zijn reis kan verderzetten. De chauffeurs krijgen veel geld om de oversteek te maken maar veel risico is er niet aan verbonden. De kans dat men gepakt wordt is klein daarenboven komt men er de eerste keer vaak vanaf met een waarschuwing¹⁹⁸.

4.2.5 Schakel 5: Groothandelaren in honden

100. Na het transport komen de puppy's terecht bij handelaren die de puppy's moeten verkopen. In artikel 27 §1 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 staat dat de verhandeling verboden is van:

- *dieren met duidelijke ziektesymptomen*
- *frauduleus ingevoerde dieren en illegaal gehouden dieren*
- *niet of te vroeg gespeende zoogdieren*

Vroeger specificeerde het artikel dat de verkoop van zieke dieren verboden is, deze bepaling werd echter vervangen naar de bepaling dat verkoop van dieren met duidelijke ziektesymptomen verboden is. Dit is duidelijk een verzwakking van de wetgeving aangezien het nu gaat over een feitenkwestie. Wanneer er precies sprake is van duidelijke ziektesymptomen is namelijk niet geheel duidelijk. Een hond kan wel degelijk ziek zijn bij aankoop terwijl hij (nog) geen duidelijke ziektesymptomen vertoont. Artikel 27 §1 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 werd echter nog nooit toegepast in de strijd tegen malafide hondenhandelaren¹⁹⁹.

¹⁹⁸ R. DAMIAANS, "Dossier illegale puppy's – De snelweg naar de dood", *Het Belang van Limburg*, 16 en 17 augustus 2014.

¹⁹⁹ Interview Anthony Godfroid (advocaat dierenwelzijn), 7 augustus 2015.

4.2.5.1 De wekelijkse markt

101. Het is verboden om honden te verhandelen op de openbare weg alsmede op markten, beurzen, salons, tentoonstellingen en bij soortgelijke gelegenheden evenals bij de koper thuis, tenzij in dit laatste geval het initiatief van de koper zelf uitgaat²⁰⁰. Dit verbod werd oorspronkelijk ingevoerd omdat dit het voorwerp uitmaakte van hevige polemieken en van talrijke klachten van onder andere particulieren²⁰¹.

4.2.5.2 Dieren aankopen in een handelszaak

102. Sinds 1 januari 2009 mogen geen honden meer worden gehouden of tentoongesteld in een winkelruimte van handelszaken of in hun aanhorigheden, dit om impulsaankopen tegen te gaan en de socialisatie van honden te bevorderen. De wetgever wil vermijden dat een gezin naar een winkel stapt om een konijn te kopen en buitengaats met een puppy²⁰². Daarnaast wordt er in het koninklijk besluit van 27 april 2007 bepaald dat in alle omstandigheden honden niet in uitstalramen of op het voetpad mogen worden tentoongesteld met het oog op verkoop²⁰³. De “aquariums” in de étalage waar vroeger puppy’s in tentoongesteld werden, zijn dus verleden tijd²⁰⁴.

De dienst Dierenwelzijn stelt echter dat enkel de verkoopcombinatie van puppy’s en kittens met andere dieren zoals konijnen, knaagdieren, fretten, vogels, reptielen, amfibieën, waterschildpadden en aquariumvissen verboden is. De verkoop van puppy’s en kittens in een winkel met enkel toebehoren voor dieren (zoals manden, dierenvoeding, leiband, speeltjes, aquaria of hokken) is daarentegen wel toegelaten²⁰⁵. Hierbij zijn er wel een aantal voorwaarden die cumulatief moeten worden voldaan. De kweker-handelaar mag enkel een handelszaak en een kwekerij samen uitbaten indien:

---

²⁰⁰ Art. 12, lid 1 wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, *BS* 3 december 1986.

²⁰¹ *Parl.St.* Senaat 1982-83, nr. 469/1, 8.

²⁰² Art. 12, derde lid wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, *BS* 3 december 1986.

²⁰³ Art. 28/2 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, *BS* 6 juli 2007.

²⁰⁴ A. GODFROID, “Wet consumentenkoop is van toepassing op de verkoop van een hond door een professionele verkoper” (noot onder Kh. Turnhout 6 juni 2011), *RAGB* 2013, afl. 10, 668.

²⁰⁵ *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 287, 13 november 2014 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).

- beide inrichtingen afzonderlijk door het gemeentebestuur toegekende administratieve adressen hebben;
- rechtstreekse toegang van de kwekerij naar de handelszaak, en omgekeerd, onmogelijk is;
- de inrichting vanaf de openbare weg aparte ingangen hebben;
- de inrichtingen zelfstandig functioneren en afzonderlijke betaalplaatsen hebben²⁰⁶.

103. Deze voorwaarden zijn echter zeer gemakkelijk te omzeilen. Zo heeft een niet nader genoemde handelaar een handelszaak waar hij knaagdieren, vissen, vogels en reptielen verkoopt op huisnummer 538 en heeft hij een handelszaak waar honden en katten worden verkocht op huisnummer 540. Met andere woorden: vlak naast elkaar. Hij mag dan wel voldoen aan de voorwaarden, de bedoeling van de wetgever wordt volledig omzeild.

De koper kan nu dus nog steeds naar een winkel gaan om een konijn te halen en thuiskomen met een puppy, impulsaankopen zijn nog steeds mogelijk. Daarenboven is het niet verboden om verschillende rassen aan te bieden in een winkelruimte. Naast het feit dat het niet de bedoeling kan zijn dat een koper naar een winkel gaat om een Chihuahua te kopen en thuiskomt met een Deense Dog, is het ook niet mogelijk om als handelaar alle puppy's voldoende aandacht te geven die ze nodig hebben in de socialisatieperiode. Daarenboven hebben verschillende rassen andere behoeften. Een beperking op het aantal te verkopen rassen door de wetgever zou een stap in de goede richting zijn. Niet alleen zou dit goed zijn voor de socialisatie van de honden maar ook om broedfok tegen te gaan. Wanneer een winkel tientallen rassen verkoopt en garandeert dat je de puppy binnen een week kan komen ophalen, is het quasi onmogelijk dat de puppy's in het legale circuit werden gefokt.

---

²⁰⁶ X, "Handelszaak voor gezelschapsdieren", <http://www.vlaanderen.be/nl/natuur-en-milieu/dieren/handelszaak-voor-gezelschapsdieren>.

4.2.5.3 Beperking op het aantal honden

104. De Vlaamse wetgever heeft in de milieuwetgeving een beperking op het aantal honden ingevoerd aangezien het houden van honden mogelijk tot overlast – bijvoorbeeld geluidshinder – kan zorgen voor de buurtbewoners. Wanneer iemand meer dan vijf maar minder dan tien honden wenst te houden, wordt de inrichting geacht een inrichting van klasse drie te zijn²⁰⁷. Hiervoor is het voldoende dat een melding door de eigenaar wordt gemaakt aan het college van burgemeester en schepenen van de woonplaats van de houder van de honden²⁰⁸. Wanneer de eigenaar van de dieren de bedoeling heeft om meer dan tien volwassen honden te houden, wordt de inrichting gezien als een klasse twee inrichting²⁰⁹. Hiervoor is een milieuvergunning vereist die kan worden verleend door het college van burgemeester en schepenen van de plaats van de woonst van de eigenaar²¹⁰.

105. Belangrijk om te weten is wat de Vlaamse wetgever bedoelt met het begrip ‘hond’. Vóór het besluit van de Vlaamse regering van 20 november 2009²¹¹ kan volgens Vlarem II iedere hond boven de tien weken beschouwd worden als ‘hond’. Op deze regeling kwam er echter kritiek door Animaux Zoo²¹², deze regelgeving benadeelde volgens hen de hondenhandelaren. Op deze manier bezaten handelaren namelijk al vlug meer dan tien honden met als gevolg dat ze een milieuvergunning moesten aanvragen. Door het gelobby van UNIZO – waar Animaux Zoo bij aangesloten is – werd de definitie van een hond in het Vlarem II veranderd. De definitie luidt nu: *“honden: inheemse en uitheemse honden vanaf een leeftijd van zes maanden”*²¹³. Dit heeft als gevolg dat een hondenhandelaar die puppy’s importeert vanuit Oost-Europa geen milieuvergunning moet aanvragen en zelfs geen melding moet maken, zolang hij onder de vijf

---

²⁰⁷ Rubriek 9.9 besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning, BS 26 juni 1991.

²⁰⁸ Artikel 4, §2 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, BS 17 september 1985; G. VAN HOORICK, *Ruimtelijk Bestuursrecht*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2011, 296.

²⁰⁹ Rubriek 9.9 besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning, BS 26 juni 1991.

²¹⁰ *Ibid.*

²¹¹ Besluit van de Vlaamse regering 20 november 2009, BS 23 februari 2010.

²¹² De vzw Ani-Zoo – ook Ani-zoo genoemd - noemt zichzelf “de erkende nationale beroepsfederatie in België die opkomt voor de belangen van ondernemers in de huisdierensector”. In die hoedanigheid zetelen ze ook in tal van werkgroepen en de adviesraad voor Dierenwelzijn (<http://www.ani-zoo.be>).

²¹³ Artikel 1.1.2. definities dieren/opslag mest (hoofdstukken 5.9. en 5.28) besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, vervangen bij art. 3, 1°, besluit van de Vlaamse regering 20 november 2009, BS 23 februari 2010.

volwassen honden blijft. Of een hondenhandelaar nu vijf of veertig puppy's heeft, voor de Vlaamse wetgever maakt dit geen enkel verschil.

106. De problematiek omtrent het aantal te houden honden is echter ook een dierenwelzijnsaangelegenheid en niet enkel een milieuaangelegenheid. Het is niet omdat er geen overlast is voor buurtbewoners wanneer er meer dan tien honden samenzitten, dat de honden ook goed verzorgd worden. Wanneer men te veel honden houdt, is het onmogelijk om alle honden voldoende aandacht te geven die ze nodig hebben. Momenteel is er bijvoorbeeld een fokkerij waar 1.200 honden verblijven, dit kan onmogelijk een goede situatie zijn voor de honden²¹⁴. Het koninklijk besluit van 27 april 2007 voorziet wel in de mogelijkheid om bij de erkenning een beperking op te leggen van het aantal rassen en het aantal dieren²¹⁵. Dit werd echter nog nooit toegepast. Daarnaast is het ook van groot belang dat een hond als een hond gezien wordt vanaf de geboorte en niet vanaf de leeftijd van zes maanden. Eventueel zou er wel een opsplitsing kunnen worden gemaakt tussen het aantal toegelaten volwassen dieren en het aantal toegelaten honden onder de zes maanden.

4.3 Reclame

107. Reclame wordt op basis van het Wetboek Economisch Recht²¹⁶ omschreven als *“iedere mededeling die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel heeft de verkoop van producten te bevorderen, ongeacht de plaats of de aangewende communicatiemiddelen”*²¹⁷. Er is dus sprake van reclame wanneer de hondenhandelaar de bedoeling heeft om de verkoop van honden te bevorderen.

108. Artikel 11bis van de dierenwelzijnswet van 1986 bevat echter de bepaling dat het verboden is om reclame te maken met het oog op het verhandelen van diersoorten die niet voorkomen in een door de Koning opgestelde lijst. Op deze lijst komt echter de hier besproken diersoort ‘hond’ wel voor, waardoor het maken van reclame voor de verkoop van honden wel toegelaten is voor zover de verkoper geen bedrieglijke publiciteit voert om de verkoop van de honden te

---

²¹⁴ Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 27 april 2016.

²¹⁵ Artikel 2, §6 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

²¹⁶ Wet van 28 februari 2013 tot invoering van het Wetboek van economisch recht, BS 29 maart 2013.

²¹⁷ *Ibid.*, Art. I.8, 13°.

bevorderen. Dit houdt in dat de verantwoordelijke van de hond geen valse informatie mag verstrekken over de leeftijd, de afkomst of de benaming van het dier²¹⁸.

Het tweede lid van artikel 11bis stelt dan weer dat de verbodsbepaling van het eerste lid ook van toepassing is op honden, tenzij het gaat om advertenties in vaktijdschriften of wanneer de reclame wordt gemaakt door personen die een erkende instelling bezitten zoals bedoeld in artikel 5. In de advertentie zelf moet ook melding worden gemaakt van het erkenningsnummer (HK-nummer)²¹⁹. Dit heeft als gevolg dat een occasionele kweker die geen erkenningsnummer heeft aangevraagd omdat hij bijvoorbeeld slechts een éénmalig nestje heeft, geen reclame mag maken.

109. Ook de bekendste zoekertjessites zoals kapaza en tweedehands.be vereisen nu dat er een HK-nummer wordt opgegeven indien er een hond te koop wordt aangeboden. Daarnaast zijn er ook nog een aantal andere voorwaarden verbonden aan de verkoop van honden en katten. Voorbeeld van kapaza²²⁰:

“Honden- en kattenzoekertjes: Bij zoekertjes waarin honden en katten worden aangeboden (behalve bij een dekreu of dekkater), moet er altijd een geldig erkenningsnummer worden vermeld. Voor meer informatie kan je de dienst Dierenwelzijn contacteren via onderstaande gegevens:

Voor Vlaanderen: Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid via dierenwelzijn@vlaanderen.be

Voor Wallonië: le Service Bien-être animal, Direction de la Qualité du SPW via bienetreanimal.dgarne@spw.wallonie.be

Kapaza.be is een diervriendelijke website. Om het welzijn van dieren, aangeboden op onze website, te garanderen hebben wij volgende regels in het leven geroepen:

---

²¹⁸ Art. 27, §3 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

²¹⁹ *Ibid.*

²²⁰ X, “Publicatievoorwaarden Kapaza”, <http://www.kapaza.be/nl/rules.html>.

- *Wij staan geen katten of honden toe onder de leeftijd van 8 weken.*
- *Gratis kittens zijn niet toegestaan.*
- *Impulsaankopen onder de vorm van (kerst)cadeaus zijn niet toegestaan.*
- *Hobbykwekers die meer dan 2 rassen aanbieden, professionele kwekers en handelaren mogen niet langer hun katten of honden plaatsen op Kapaza.be.*
- *Indien onze website een vermoeden heeft van broedfok behouden wij ons het recht voor om deze zoekertjes te weigeren of te verwijderen.”*

110. De verkoper vermeldt echter nog te vaak in de omschrijving van het zoekertje dat hij particulier is, terwijl hij meerdere nestjes per jaar heeft. De vraag is of je met zo’n aantal nog van een particulier kan spreken. Op grond van artikel VI.100, 22° WER²²¹ is het nochtans verboden om de indruk te wekken dat een onderneming niet optreedt ten behoeve van haar beroepsactiviteit, of zich op bedrieglijke wijze voordoen als consument. Aangezien deze bepaling op de zwarte lijst staat van artikel VI.100 WER, moet de koper niet kunnen aantonen dat dit feit een impact heeft gehad op zijn/haar aankoopbeslissing. Artikel VI.38 WER bepaalt dat de rechter in dit geval kan eisen dat de betaalde bedragen worden teruggegeven en dat de koper het geleverde product niet moet teruggeven. Daarnaast is er ook nog een strafrechtelijke geldboete mogelijk van 26 euro tot 10.000 euro²²².

111. Kapaza en tweedehands.be hebben in hun voorwaarden dit probleem dus aangepakt, maar er zijn nog steeds veel andere sites die in strijd met de wet honden verhandelen. Hieraan werd zeer lang geen gevolg gegeven door de bevoegde instanties, maar op 7 september 2015 liet Ben Weyts weten dat zijn diensten juridische stappen zullen zetten tegen twee specifieke websites die honden en katten verhandelen als louter handelsgoederen. De Vlaamse dienst Dierenwelzijn heeft tegen deze twee websites klacht ingediend bij de Federale Overheidsdienst Economie²²³.

112. In Nederland moet het HK-nummer echter niet vermeld worden. Koopjessites in Nederland zoals tweedehands.nl zullen dit dus ook niet eisen van hun verkopers met als gevolg dat veel Belgische ‘particulieren’ hun honden aanbieden op Nederlandse koopjessites.

---

²²¹ Wet van 28 februari 2013 tot invoering van het Wetboek van economisch recht, BS 29 maart 2013.

²²² *Ibid.*, artikel XV.70 j° XV.83, 13°.

²²³ X, “Minister Weyts laat twee dierenhandelsites vervolgen”, *Het laatste nieuws*, 7 september 2015, <http://www.hln.be>.

113. Daarnaast is het voor een occasionele kweker in België niet toegelaten om een hond te koop aan te bieden op facebook of via een affiche in een kruidenierswinkel. In de praktijk gebeurt het daarentegen frequent. Toch is er nog nooit iemand voor veroordeeld ²²⁴.

114. Occasionele kwekers mogen wel advertenties plaatsen in de gespecialiseerde pers waarbij het identificatienummer van elke hond moet worden vermeld²²⁵. Onder gespecialiseerde pers of gespecialiseerde website wordt een tijdschrift of een website begrepen die een gewaarborgd minimum aan regelmatig aangepaste redactionele inhoud omvat in verband met het houden, het kweken of het verhandelen van dieren en waarvan de advertenties uitsluitend de verkoop betreffen van dieren of van voorwerpen die hiermee rechtstreeks verband houden²²⁶.

115. De vereiste om het identificatienummer van elke puppy te vermelden geldt echter enkel voor occasionele kwekers. Origineel was dit een verplichting voor alle kwekers, opgelegd door het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren. Het koninklijk besluit van 18 maart 2009 heeft deze verplichting echter afgeschaft voor verkopers met een erkenningsnummer²²⁷ waardoor momenteel enkel de occasionele kwekers moeten voldoen aan deze verplichting.

---

²²⁴ Interview Anthony Godfroid (advocaat dierenwelzijn), 7 augustus 2015.

²²⁵ Art. 27/1, §1 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

²²⁶ *Ibid.*, Art. 27/1, §3; Voorbeeld: Woef.

²²⁷ A. GODFROID, “Waarop moet je letten als occasioneel hondenfokker”, *Woef* 2015, nr. 607, 60.

4.4 Wie mag er een hond kopen?

116. De wetgever voorziet in de dierenwelzijnswet in de mogelijkheid dat de Koning een lijst kan opstellen met dieren die gehouden mogen worden²²⁸. Van die mogelijkheid maakte de wetgever gebruik met het koninklijk besluit van 16 juli 2009. Het stelde een lijst op waarop ook de hier besproken diersoort ‘hond’ voorkomt: het is dus wettelijk toegelaten om honden te houden²²⁹.

In ditzelfde koninklijk besluit is er voorzien dat de minister voor Dierenwelzijn de lijst kan wijzigen door rekening te houden met verschillende criteria²³⁰:

- *het feit of de dieren van de betrokken soort al dan niet gemakkelijk te houden en te huisvesten zijn met inachtneming van hun essentiële fysiologische, ethologische en ecologische behoeften;*
- *de mate waarin de dieren van de betrokken soort van nature agressief en/of gevaarlijk zijn of een ander bijzonder gevaar voor de gezondheid van de mens inhouden;*
- *het al dan niet bestaan van duidelijke aanwijzingen dat de soort zich in de natuur kan handhaven bij ontsnapping van specimens uit gevangenschap en bijgevolg een ecologische bedreiging vormt;*
- *de beschikbaarheid van bibliografische gegevens over het houden van de soort;*
- *in geval van tegenstrijdige gegevens of informatie over de houdbaarheid van een soort wordt beschouwd dat niet voldaan is aan één of meerdere van de voorgaande criteria.*

117. In tegenstelling tot sommige Europese landen hanteert België geen rasspecifieke wetgeving. Dit betekent dat het in principe mogelijk is om eender welk hondenras te houden in België²³¹. Maar indien een particulier een bepaald hondenras wil houden, zal hij toch rekening moeten houden met het politiereglement van zijn gemeente. De gemeente is namelijk sinds 1989 bevoegd voor het verhelpen van hinderlijke voorvallen waartoe rondzwervende kwaadaardige of woeste dieren aanleiding kunnen geven²³². Bepaalde gemeenten leggen dan

---

²²⁸ Artikel 3bis, §1 wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, BS 3 december 1986.

²²⁹ Bijlage I van het koninklijk besluit 16 juli 2009 tot vaststelling van de lijst van niet voor productiedoeleinden gehouden zoogdieren die gehouden mogen worden, BS 24 augustus 2009.

²³⁰ Artikel 2, §1, 1°-5° koninklijk besluit 16 juli 2009 tot vaststelling van de lijst van niet voor productiedoeleinden gehouden zoogdieren die gehouden mogen worden, BS 24 augustus 2009.

²³¹ Bijlage I van het koninklijk besluit van 16 juli 2009 vermeldt de diersoort ‘hond’ – of *canis familiaris* – in het algemeen zodat hieronder alle honden kunnen worden begrepen.

²³² Artikel 135, §2, 6° gecoördineerde wetten nieuwe gemeentewet, BS 30 mei 1989.

ook een verbod op voor het houden van pitbulls²³³. Een pitbull is geen rashond, het is een verzamelnaam voor honden die op bepaalde kenmerken zijn gefokt, bijvoorbeeld brede schedel, korte hals, krachtig ontwikkelde kauwspieren of een gespierd lichaam.²³⁴ Wanneer bepaalde hondenrassen met elkaar worden gekruist, zijn het geen raszuivere honden meer maar kunnen ze wel nog onder de noemer ‘Pitbull’ vallen. Voorbeelden van de rassen waarmee gekruist kan worden zijn: de Amerikaanse Pitbull Terriër, de Staffordshire-bulterriër en de Amerikaanse Staffordshire terriër.

118. In Nederland heeft men dit ras in het verleden wel algemeen uitgesloten. Vóór 2008 had Nederland immers de Regeling Agressieve Dieren, kortweg R.A.D. of vaak pitbull-wet genoemd. Deze wet verbood alle pitbull-achtige honden in Nederland. Op grond van uiterlijke kenmerken werd beoordeeld of een hond tot die categorie behoorde. Honden werden dus enkel en alleen op basis van uiterlijke kenmerken uitgesloten en niet op basis van karakter. Er werd echter in de praktijk niet preventief opgetreden, enkel wanneer er een incident was met de betrokken hond werd de wet uitgevoerd en werd de hond in beslag genomen. Aangezien er na vijftien jaar geen verlaging van het aantal bijtincidenten was, werd de R.A.D. op 1 januari 2009 opnieuw ingetrokken. Pitbulls kunnen sinds 2009 ook niet meer theoretisch preventief van straat worden gehaald. Daarenboven werden alle honden die in beslag waren genomen en waarover nog geen beslissing was genomen, terug naar huis gestuurd²³⁵.

4.4.1 De leeftijd van de koper

119. Het aankopen van een hond is een gewone koop-verkoop overeenkomst doordat een hond nog steeds wordt gezien als een lichamelijk roerend goed²³⁶. Dit betekent dat de koper genots- en handelingsbekwaam moet zijn vooraleer hij de overeenkomst kan sluiten. Het burgerlijk wetboek bepaalt dat een minderjarige – in België onder de achttien jaar – onbekwaam is om een overeenkomst aan te gaan²³⁷. Wel wordt er algemeen aanvaard dat een minderjarige dagelijkse handelingen kan stellen, zoals bijvoorbeeld de aankoop van een brood. Om deze stelling te verdedigen kan er worden gedacht aan de theorie van de op gewoonte gebaseerde

---

²³³ X, “BLID wil betere communicatie rond het verbod van de hondensoort Pitbull terriër”, <http://www.blid.be/2010/605-blid-wil-betere-communicatie-rond-het-verbod-van-de-hondensoort-pitbull-terrier.html>.

²³⁴ E. VERHOEF, *Het grote honden encyclopedie*, Noordwijkerhout, Rebo Productions, 2011, 235.

²³⁵ Reportage Zembla - De pitbull is terug, 31 mei 2009.

²³⁶ Artikel 528 BW.

²³⁷ Art. 1124 BW.

stilzwijgende lastgeving. In dit geval treedt de minderjarige op als lasthebber voor zijn wettelijke vertegenwoordiger²³⁸. De bakker mag er in dit geval dus vanuit gaan dat de minderjarige de stilzwijgende aanvaarding heeft gekregen van zijn vertegenwoordiger.

120. Anders is het wanneer het gaat over een overeenkomst die niet gekwalificeerd kan worden als een dagelijkse handeling. In dit geval is de overeenkomst in principe wel geldig maar kan de wettelijke vertegenwoordiger aan de rechter vragen om de overeenkomst nietig te verklaren op voorwaarde dat er sprake is van benadeling. Dit is het geval wanneer er een groot onevenwicht bestaat tussen de prestaties van de partijen of wanneer er een groot onevenwicht bestaat tussen de financiële gevolgen voor de minderjarige en zijn vermogen. De rechter kan in dit geval enkel in het voordeel van de minderjarige oordelen²³⁹.

121. Aangezien het duidelijk is dat de aankoop van een hond niet gekwalificeerd kan worden als een dagelijkse aankoop, kan de wettelijke vertegenwoordiger van de minderjarige de nietigheid van de overeenkomst vorderen indien er sprake is van benadeling. Maar dit betekent ook dat wanneer een fokker een correcte prijs vraagt aan een minderjarige die tevens over voldoende vermogen beschikt, er geen sprake kan zijn van benadeling. De enige voorwaarde opdat de overeenkomst dan nog rechtsgeldig zou kunnen blijven bestaan, is dat de minderjarige beschikt over onderscheidingsvermogen. Dit betekent dat de minderjarige het vermogen moet hebben om de gevolgen van zijn daden te kennen. Algemeen wordt aangenomen dat dit rond de zes jaar is, maar de rechter zal geval per geval in concreto moeten bekijken²⁴⁰.

Voorbeeld: Een vijftienjarige met 10.000 euro op zijn rekening koopt een hond bij een fokker voor 1.200 euro. In dit geval is er geen sprake van een onevenwicht tussen de prestaties van de partijen en is er ook geen onevenwicht tussen de financiële gevolgen voor de minderjarige en zijn vermogen. Er wordt ook aangenomen dat een vijftienjarige reeds het onderscheidingsvermogen verworven heeft. Er is met andere woorden een rechtsgeldige overeenkomst.

---

²³⁸ T. WUYTS, *Vermogensbeheer door ouder(s), voogd en voorlopig bewindvoerder*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 78.

²³⁹ J. Roodhooft, *Praktisch burgerlijk recht*, Berchem, De Boeck, 2015, 116.

²⁴⁰ *Ibid.*

122. Aanvullend op deze burgerrechtelijke regels heeft de federale wetgever artikel 11 in de dierenwelzijnswet van 1986 ingeschreven. Dit artikel bepaalt dat het verboden is dieren af te staan onder kosteloze of bezwarende titel aan personen minder dan zestien jaar zonder de uitdrukkelijke toelating van de personen die over hen het ouderlijk gezag of de voogdij uitoefenen. Dit verbod valt volgens de parlementaire voorbereiding dan ook te rechtvaardigen door het feit dat het hebben van een ongewenst dier een ongelukkige weerslag kan hebben in een gezin op zowel dier als kind²⁴¹. Nochtans, wanneer een persoon ouder is dan zestien jaar en nog inwoont bij zijn ouders of iemand anders, dan kan het nog steeds zijn dat er een ongewenst dier wordt aangekocht. De meeste jongeren van zestien jaar kunnen daarenboven geen weloverwogen keuze maken om een hond op te voeden. Veelal zien jongeren enkel de positieve kanten van het houden van een huisdier en vergeten ze vaak dat het houden van een hond heel wat implicaties heeft. Een hond blijft immers een aantal jaar in leven en heeft veel aandacht en beweging nodig. Het zou dan ook wenselijk zijn om de leeftijdsgrens voor de aankoop van een hond op te trekken naar achttien jaar. Dit omdat de beslissing tot het aankopen van een dier een grote verantwoordelijkheid met zich meebrengt, die bijgevolg enkel kan worden genomen door een volwassen persoon.

4.4.2 Bewijs van bekwaamheid

123. Het zou geen slecht idee zijn om een bewijs van bekwaamheid om een hond te houden te vereisen voor iedereen die een hond wil aankopen. Dit bewijs van bekwaamheid zou dan bijvoorbeeld kunnen worden behaald indien de persoon in kwestie een cursus volgt van één uur waarin kort wordt uitgelegd welke implicaties er zijn bij de aankoop van een hond. Op deze manier zouden er minder impulsaankopen gebeuren. In 2012 was er een wetsvoorstel klaar dat een vergunning verplicht maakt voor iedereen die een hond in huis wil halen. De vergunning is er tot op vandaag echter nog niet²⁴².

---

²⁴¹ Ontwerp van wet van 22 maart 1983 betreffende bescherming en het welzijn der dieren, Parl.St. Senaat 1982-83, nr. 469/1, 8.

²⁴² X, “Wie hond wil moet op cursus”, *Gazet van Antwerpen*, 25 april 2012, <http://www.gva.be>.

4.4.3 Aantal honden

124. Zoals bovenvermeld moet er een milieuvergunning worden aangevraagd wanneer men meer dan tien volwassen honden wenst te houden²⁴³. De problematiek omtrent het aantal honden is echter niet enkel te vinden op vlak van handelaren, ook particulieren maken zich hieraan soms schuldig. Zo komt bijvoorbeeld meer en meer *animal hoarding* op als fenomeen. Deze term, overgenomen uit het Engels, duidt op iemand die dwangmatig dieren verzamelt, zonder ook in het levensonderhoud en de basisbehoeften van die dieren te kunnen voorzien²⁴⁴.

Een beperking op het aantal honden zou ook onrechtstreeks een middel kunnen zijn in de strijd tegen broedfokkerij. Indien het aantal honden aan banden wordt gelegd, moet er een minder groot aanbod zijn. Een oplossing zou kunnen zijn dat er bepaald wordt dat er slechts x-aantal honden kunnen worden geregistreerd per domicilie. Dit kan gemakkelijk gecontroleerd worden aangezien de identificatie en registratie van honden in België sinds 1 september 1998 verplicht is²⁴⁵. Hierbij is het ook van belang dat een hond als een hond gezien wordt vanaf de geboorte en niet vanaf de leeftijd van zes maanden zoals nu het geval is.

125. Wat het specifieke aantal betreft, zou er bijvoorbeeld een beperking kunnen worden opgelegd van vijf honden per domicilie. Indien men dan toch wil dat er meer dan vijf volwassen dieren worden geregistreerd, moet men een aanvraag indienen bij de dienst Dierenwelzijn. Pas na een controle door diens inspecteurs, kan er eventueel worden overgaan tot een verhoging van het aantal te houden dieren.

4.4.4 Hond op afbetaling?

126. Hoeveel het kost om een hond aan te kopen hangt af van een aantal factoren zoals het soort ras, de locatie waar de hond wordt aangekocht of de leeftijd van de hond. Zo kost een raszuivere Leonberger puppy vlug 1.300 euro, terwijl een raszuivere Maltezer puppy ongeveer 700 euro kost. Één ding is evenwel duidelijk: bij de aankoop van een hond ben je enkele honderden euro's kwijt.

---

²⁴³ Zie 4.2.5.3 Beperking op het aantal honden.

²⁴⁴ Commissievergadering van Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid, 23 september 2015.

²⁴⁵ Zie 4.2.3 Schakel 2: Paspoort van de hond: identificatie en registratie.

127. Om te vermijden dat mensen voor de aankoop van hun gezelschapsdier een kredietovereenkomst zouden aangaan, heeft de wetgever bij wet van 11 mei 2007 in een dergelijk verbod voorzien²⁴⁶. Dit verbod kwam er nadat bepaalde dierenwinkels voorzagen in de mogelijkheid om gezelschapsdieren aan te schaffen tegen maandelijkse afbetaling. Deze verkoop tactiek stuitte op veel tegenstand van verschillende dierenorganisaties zoals onder andere GAIA. Volgens hen zou een dier – dat op basis van art. 528 BW weliswaar een roerend goed is – op die manier te veel gereduceerd worden tot een handelsgoed waardoor wel het winstoogmerk en niet het welzijn van het dier op de voorgrond zou komen te staan²⁴⁷. Daarnaast zou de onmogelijkheid om krediet aan te gaan voor een dergelijk goed de koper ertoe moeten brengen weloverwogen voor een gezelschapsdier te kiezen waardoor de kans op impulsief koopgedrag zou worden verminderd²⁴⁸.

Hierbij valt echter op te merken dat het verbod enkel geldt voor kredietovereenkomsten in de zin van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet. Kredietovereenkomsten die worden gesloten waarbij het krediet terugbetaalbaar is binnen een termijn van twee maanden, waarbij er geen rente verschuldigd is en waarvan de kostprijs maximaal 50 euro/jaarbasis of 4,17 euro/maand bedraagt, vallen niet onder het toepassingsgebied van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, nu opgenomen in het wetboek economisch recht²⁴⁹. Het gebruik van een visa-kredietkaart valt bijgevolg niet onder het verbod, een puppy kan met andere woorden zonder probleem worden aangekocht met een visa-kaart waardoor dit onrechtstreeks toch een koop op afbetaling is. Daarenboven omvat de kostprijs van een hond niet alleen de aankoopprijs. Uit een onderzoek van de Britse supermarktketen Sainsbury's bleek dat de levenslange verzorging van een hond kan oplopen tot gemiddeld 19.600 euro²⁵⁰.

---

²⁴⁶ Artikel 10bis wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, *BS* 3 december 1986, ingevoerd bij wet van 11 mei 2007 tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, *BS* 4 oktober 2007.

²⁴⁷ Voorstel van wet van 25 april 2005 tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet wat betreft de aankoop van een gezelschapsdier, Parl.St. Senaat 2004-05, nr. 3-1147/1, 1.

²⁴⁸ *Ibid.*

²⁴⁹ Art. VII.3, §2, 3° Wet van 28 februari 2013 tot invoering van het Wetboek van economisch recht, *BS* 29 maart 2013.

²⁵⁰ X, “Verzorging van je huisdier kost jaarlijks een maandloon”, *Het laatste nieuws*, 3 oktober 2011, <http://www.hln.be>.

Figuur 3: Verzorging van je huisdier kost jaarlijks een maandloon²⁵¹

	Per hond per jaar
Eten	463 euro
Speelgoed en cadeautjes	140 euro
Oppas	147 euro
Verzorging	284 euro
Dierenarts en medicatie	206 euro
Vakantieverblijf	135 euro
Totaal per jaar	1.375 euro

128. Het valt dus te betwijfelen of het verbod op het sluiten van een kredietovereenkomst bij de aankoop van een gezelschapsdier ervoor zorgt dat de consument een weloverwogen keuze zal maken. Hierbij toch ook nog even de bemerking dat net de broedfokhonden heel veel minder geld kosten, waardoor iemand die geen geld heeft en toch een hond wil kopen en geen kredietovereenkomst kan aangaan, eerder zal opteren voor een broedfokpuppy.

---

²⁵¹ X, “Verzorging van je huisdier kost jaarlijks een maandloon”, *Het laatste nieuws*, 3 oktober 2011, <http://www.hln.be>.

5 Handhaving

5.1 Toepassing van de dierenwelzijnswetgeving

129. De taak van het FAVV bestaat er nog steeds in om te waken over de dierengezondheid. Het is dan ook het FAVV die bevoegd is om puppytransporten tegen te houden en na te gaan of voldaan is aan de rabiësverordening. Deze verordening stelt dat een puppy pas na vijftien weken ons land mag binnenkomen, dit is nadat de puppy zijn inenting tegen rabiës heeft gekregen en er een wachtperiode is verstreken^{252,253}. Ook de controle op het correct invullen van de paspoorten van de ingevoerde puppy's valt onder de bevoegdheid van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen²⁵⁴.

130. Het grote pijnpunt van heel de problematiek omtrent broedfokkerij is er dat er te weinig inspecties worden verricht. Zoals onderstaande figuur aangeeft, waren er in 2015 1.363 zendingen waarvan er over heel België slechts 21 werden gecontroleerd. Daarenboven zijn dit enkel maar de zendingen die werden aangemeld in TRACES. Zoals hierboven reeds vermeld²⁵⁵, worden de meeste zendingen illegaal verzonden zonder enige melding bij TRACES.

Figuur 4: Overzicht van het aantal zendingen in TRACES en de hierop uitgevoerde controles en de vaststellingen die werden gedaan tijdens deze controles²⁵⁶

Jaar/ <i>Année</i>	Aantal inkomende zendingen/ <i>Nombre d'envois entrants</i>	Aantal honden/ <i>Nombre de chiens</i>	Aantal controles/ <i>Nombre de contrôles</i>				Aantal overtredingen/ <i>Nombre d'infractions</i>			
			Vlaams Gewest/ <i>Région flamande</i>	Waals Gewest/ <i>Région wallonne</i>	Brussels Gewest/ <i>Région de Bruxelles Capitale</i>	België/ <i>Belgique</i>	Vlaams Gewest/ <i>Région flamande</i>	Waals Gewest/ <i>Région wallonne</i>	Brussels Gewest/ <i>Région de Bruxelles Capitale</i>	België/ <i>Belgique</i>
2010	794	23 006	2	0	1	3	1	0	0	1
2011	942	25 097	3	0	0	3	2	0	0	2
2012	1 161	24 615	13	5	0	18	4	2	0	6
2013	1 051	23 256	18	11	0	26	2	2	0	4
2014	985	21 981	9	4	0	11	6	3	0	7
2015	1 363*	19.429*	16*	5*	0*	21*	7*	3*	0*	10*

* Voorlopige cijfers/*Chiffres provisoires*

²⁵² Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 1175, 25 maart 2015 (B. VAN MALDEREN, antw. B. WEYTS).

²⁵³ Zie 4.2.2 Schakel 2: 15-weken regeling inzake rabiës.

²⁵⁴ Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 1508, 20 juli 2015 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).

²⁵⁵ Zie 5.2.4 Schakel 4: Transport van honden.

²⁵⁶ Vr. en Antw. Kamer, Vr. nr. 250, 14 december 2015 (Y. VAN CAMP, antw. W. BORSUS).

131. In het antwoord op een schriftelijke vraag van Yoleen Van Camp aan de Kamer werd echter duidelijk dat het FAVV enkel controles uitvoert op basis van de meldingen die verstuurd worden via het intracommunautaire certificatiesysteem TRACES. Daarenboven voert het FAVV geen controles uit op de conformiteit van de plaatsen van herkomst van de honden, aangezien de conformiteit van die inrichtingen wordt aangetoond door de overheid van het land van herkomst bij de certificering. Bovendien gaat het om een materie die valt onder het koninklijk besluit van 27 april 2007 waarvoor het FAVV niet bevoegd is²⁵⁷.

Door de zesde staatshervorming werd namelijk de inspectiebevoegdheid op het welzijn van dieren overgeheveld naar de gewesten. Het toezicht op de naleving van dierenwelzijn op Vlaams niveau gebeurt nu door de inspectie Dierenwelzijn die ressorteert onder het departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Er werd echter wel een samenwerkingsprotocol opgesteld dat de samenwerking regelt tussen het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen en de drie Gewesten²⁵⁸. Wanneer het FAVV inbreuken op het welzijn van de dieren tegenkomt, moet zij dit melden aan de Vlaamse inspectie Dierenwelzijn^{259,260}. Daarenboven kan ook de politie overtredingen vaststellen, deze pv's worden dan rechtstreeks naar het parket verzonden²⁶¹.

132. De inspecteurs hebben het recht om alle vervoersmiddelen te doorzoeken en gebouwen te betreden indien er levende dieren gehouden worden²⁶². Ze hebben de mogelijkheid om een waarschuwing te geven onder de vorm van een afschrift van het proces-verbaal waarin de feiten zijn vastgesteld. In het proces-verbaal moeten volgende punten worden ingeschreven: a.) de ten laste gelegde feiten en de overtreden wetsbepaling, b.) termijn waarin zij dienen te worden stopgezet en (c) dat, indien aan de waarschuwing geen gevolg wordt gegeven, het proces-verbaal zal worden overgemaakt aan de ambtenaar die belast is met de toepassing van de procedure die is bepaald in artikel 41bis en dat de procureur des Konings zal kunnen worden ingelicht²⁶³. Naast het geven van een waarschuwing kunnen de inspecteurs ook dieren administratief in beslag nemen²⁶⁴. Dieren die in beslag worden genomen, worden overgebracht

---

²⁵⁷ *Vr. en Antw. Kamer*, Vr. nr. 229, 26 november 2015 (I. SOMERS, antw. W. BORSUS).

²⁵⁸ *Vr. en Antw. VI.Parl.*, Vr. nr. 401, 23 december 2015 (VAN GRIEKEN, antw. B. WEYTS).

²⁵⁹ *Vr. en Antw. Kamer*, Vr. nr. 5093, 17 juni 2015 (Y. VAN CAMP, antw. W. BORSUS).

²⁶⁰ *Vr. en Antw. VI.Parl.*, Vr. nr. 1175, 25 maart 2015 (VAN MALDEREN, antw. B. WEYTS).

²⁶¹ *Vr. en Antw. VI.Parl.*, Vr. nr. 417, 19 december 2014 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).

²⁶² Artikel 34 §2 Wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, BS 3 december 1986.

²⁶³ *Ibid.* Artikel 34, §5.

²⁶⁴ *Ibid.* Artikel 42.

naar een asiel. De kosten voor de opvang van de dieren worden betaald door de overheid. Vroeger werden deze kosten niet teruggevorderd. Minister Ben Weyts zei op de commissievergadering van 27 april 2016 dat hierin verandering is gekomen en dat het Vlaams Gewest op dit ogenblik twee terugvorderingsprocedures heeft lopen²⁶⁵. Zelden zal de inspectiedienst Dierenwelzijn de beslissing nemen om het dier te euthanaseren. De belangrijkste reden voor euthanasie is een onaanvaardbaar lijden ten gevolge van verwaarlozing of mishandeling²⁶⁶.

133. De rechtbank kan zowel geldboetes als gevangenisstraffen opleggen²⁶⁷. Naast deze straffen kan de rechtbank ook de sluiting van de inrichting bevelen waar de misdrijven werden gepleegd en dit voor een termijn van één tot drie jaar²⁶⁸. Bij een herhaling binnen drie jaar na de vorige veroordeling kan de rechter bevelen om de inrichting te sluiten voor een termijn van twee maanden tot vijf jaar of zelfs definitief²⁶⁹.

134. Tot slot kan de rechtbank verbieden dat iemand voor een termijn van één maand of drie jaar of definitief dieren van één of meer soort kan houden²⁷⁰. Het verbod op het houden van dieren wordt gecontroleerd door de politiediensten. De inspectiedienst Dierenwelzijn wordt echter niet op de hoogte gebracht van vonnissen waarbij een verbod op het houden van dieren werd opgelegd²⁷¹. Het spreekt voor zich dat het beter zou zijn dat de inspectiedienst Dierenwelzijn ook op de hoogte wordt gebracht van een verbod op het houden van dieren.

135. Deze bovenstaande bepalingen kunnen natuurlijk maar nut hebben indien er ook effectief voldoende en kwalitatief wordt gecontroleerd. Onlangs werd duidelijk dat dit toch niet ideaal is. Zo was er op 31 maart 2016 overal in de pers te lezen dat er 402 honden dreigden te verhongeren door het faillissement van een broedfokker²⁷². Er werd hieromtrent een commissievergadering georganiseerd op 27 april 2016 waar onder andere Hermes Sanctorum-Vandevoorde zich afvroeg hoe het mogelijk is dat de dienst Dierenwelzijn geen grote

---

²⁶⁵ Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 27 april 2016.

²⁶⁶ *Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 734, 26 februari 2016 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).*

²⁶⁷ Artikel 36, 3° wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, *BS* 3 december 1986.

²⁶⁸ *Ibid.*, Artikel 37.

²⁶⁹ *Ibid.*, Artikel 39.

²⁷⁰ *Ibid.*, Artikel 40.

²⁷¹ *Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 734, 26 februari 2016 (VERMEULEN, antw. B. WEYTS).*

²⁷² X, “402 verwaarloosde honden van Kempense broedfokker dreigen te verhongeren”, *newsmonkey*, 31 maart 2016, <http://newsmonkey.be>.

problemen had vastgesteld. De honden hadden nochtans allerlei aandoeningen die ook met het blote oog konden worden opgemerkt, het gaat onder andere over doorligwonden, glazige ogen en zelfs externe tumoren. Een antwoord op deze terechte vraag kwam er echter niet²⁷³.

136. Het grote probleem is dat de inspectie Dierenwelzijn slechts dertien leden telt, namelijk één dierenarts coördinator, één administratief deskundige, negen inspecteur-dierenartsen (twee voor West-Vlaanderen; twee voor Oost-Vlaanderen; één voor Antwerpen; twee voor Vlaams-Brabant; twee voor Luxemburg) en twee controleurs²⁷⁴. Vlaams minister Ben Weyts heeft echter aangegeven dat hij deze inspectiedienst wenst te versterken maar benadrukte meteen dat dit niet gemakkelijk zal zijn wegens budgettaire tekorten²⁷⁵.

137. Behalve de boetes voorzien in artikelen 35, 36 en 41 van de dierenwelzijnswet wordt er ook voorzien in de mogelijkheid om administratieve boetes op te leggen²⁷⁶. Deze administratieve boetes – die de strafvordering doet vervallen – worden berekend aan de hand van een aantal criteria zoals bijvoorbeeld het aantal overtredingen of het aantal betrokken dieren. Het bedrag van de te betalen geldsom mag niet lager zijn dan de helft van het minimum noch hoger zijn dan het maximum van de voor de overtreding bepaalde geldboete. Bij samenloop van verschillende overtredingen worden de bedragen van de geldsommen samengevoegd, zonder dat het totale bedrag hoger mag zijn dan het dubbele van het maximum van de boete bepaald in artikel 35, 36 en 41²⁷⁷. Sinds 1 juli 2014 is Vlaanderen zelf bevoegd om de administratieve boetes uit te schrijven. Een voordeel van dit mechanisme is dat het een einde maakte aan de ‘straffeloosheid’, want vóór de administratieve boetes bleven de lichtere overtredingen vaak onbestraft doordat de dossiers werden geseponeerd als gevolg van een te grote werklast op het parket²⁷⁸. Er bestaat namelijk geen richtlijn voor de parketten inzake de vervolging van dierenmishandeling. Dierenmishandeling is dan ook niet prioritair in het Nationaal Veiligheidsplan²⁷⁹. Sommige dierenrechtenorganisaties pleiten hierdoor voor de

---

²⁷³ Commissievergadering commissie voor leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 17 juni 2015.

²⁷⁴ Studiedag Dierenwelzijn voor schepenen 25 juni 2015 Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Presentatie: Voorstelling van de dienst Dierenwelzijn van de Vlaamse Overheid.

²⁷⁵ Commissievergadering commissie voor leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 17 juni 2015.

²⁷⁶ Artikel 41bis wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, BS 3 december 1986.

²⁷⁷ *Ibid.*

²⁷⁸ *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 273, 7 november 2014 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).

²⁷⁹ *Vr. en Antw.* Kamer, Vr. nr. 582, 2 september 2011 (L. LOUIS, antw. S. DE CLERCK).

aanstelling van een fulltime magistraat zodat dossiers over dierenmishandeling niet langer zouden geseponeerd worden²⁸⁰.

Het nadeel van een administratieve boete is echter dat een broedfokker gewoon zijn straf kan afkopen. Bovendien is het niet zo dat de fokker zijn straf kan afkopen indien alle burgerlijke partijen vergoed zijn, een voorwaarde die in het algemeen strafwet wel moet vervuld zijn. Het is dus perfect mogelijk dat een fokker een administratieve boete wordt voorgesteld, terwijl de burgerlijke partijen nog niet vergoed zijn (bijvoorbeeld het asiel)²⁸¹. In 2015 werden er 243 administratieve boetes uitgeschreven²⁸².

138. Naast de gewone controles kunnen ook particulieren een klacht indienen via het algemeen meldpunt op de website van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie²⁸³ of via de website www.vlaanderen.be. Hierbij valt wel op te merken dat een anonieme klacht niet mogelijk is en dat de eigenaar van het dier moet gekend zijn. Indien de eigenaar van het dier niet gekend is, kan de dienst Dierenwelzijn niets doen. In dit geval kan men enkel de politie verwittigen die dan eventueel ter plaatse kan gaan. In 2014 werden er 956 klachten ontvangen en werden er 181 proces-verbalen opgesteld door de inspectiedienst²⁸⁴.

139. Voorts heeft naast het departement Leefmilieu, Natuur en Energie ook het departement Landbouw en Visserij sinds 2012 een meldpunt. Via dit meldpunt kunnen hondeneigenaars erfelijke aandoeningen van hun hond melden. Daarnaast moet het meldpunt ook een antwoord bieden op de vragen van dierenartsen over erfelijke aandoeningen en moet ze informatie verstrekken over inteelt en erfelijke gebreken. Indien de vraag te complex is, zal het meldpunt de vraag doorsturen naar een onderzoeksinstelling die over de nodige expertise beschikt²⁸⁵. Dit meldpunt kan ook handig zijn in de strijd tegen broedfokpuppy's aangezien deze puppy's vaak lijden aan erfelijke aandoeningen. Als dit meldpunt frequenter zou worden gebruikt, zou het eenvoudiger zijn om op te sporen welke fokkers veel puppy's afleveren met erfelijke aandoeningen. Momenteel is het meldpunt echter nog niet populair, getuige het antwoord van

---

²⁸⁰ Bijvoorbeeld de Belgian Society for Prevention of Cruelty to Animals.

²⁸¹ Interview Anthony Godfroid (advocaat dierenwelzijn), 20 maart 2016.

²⁸² Commissievergadering commissie voor leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 17 juni 2015.

²⁸³ X, "Meld een verwaarloosd of mishandeld dier", <http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/meld-een-verwaarloosd-of-mishandeld-dier>.

²⁸⁴ *Vr. en Antw. Vl.Parl.*, Vr. nr. 609, 30 januari 2015 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).

²⁸⁵ X, "Meldpunt honden", <http://lv.vlaanderen.be/nl/dier/paarden-ezels-bijen-honden/honden/meldpunt-honden>.

minister Schauvliege op een schriftelijke vraag van 13 februari 2015 van Sabine Vermeulen. Sinds de oprichting van het meldpunt in 2012 tot de datum van de schriftelijke vraag (13 februari 2015) werd er slechts melding gemaakt van zestien gevallen. Daarvan werd slechts één vraag doorgestuurd naar een onderzoeksinstelling²⁸⁶.

140. Sinds juni 2015 is er een meldpunt voor dierenartsen bijgekomen²⁸⁷. Via de website van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie kunnen dierenartsen gezondheidsproblemen bij honden die worden vastgesteld kort na de aankoop van het dier melden. De bedoeling is om een algemeen zicht te krijgen in de herkomst, de oorzaken en de bronnen van ziekten en zieke pups. Momenteel bestaat dit meldpunt enkel voor honden maar het is de bedoeling dat dit zal worden uitgebreid naar andere diersoorten²⁸⁸. Tot 31 januari 2016 zijn er 42 meldingen binnengekomen. De klachten hadden voornamelijk betrekking op: honden die door klanten bij hun dierenarts werden aangeboden zonder Europees paspoort en/of niet-geregistreerd, zieke honden, honden die volgens klinisch onderzoek jonger leken dan de leeftijd vermeld in het paspoort en honden die werden verkocht zonder garantiecertificaat²⁸⁹.

---

²⁸⁶ Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 438, 13 februari 2015 (S. VERMEULEN, antw. J. SCHAUVLIEGE).

²⁸⁷ B. BORGMANS, “Dierenarts krijgt meldpunt om problemen te signaleren”, <http://www.lne.be/organisatie/persberichten/dierenarts-krijgt-meldpunt-om-problemen-te-signaleren>.

²⁸⁸ X, “Meldpunt voor dierenartsen: gezondheidsproblemen bij honden na aankoop”, <http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/meldpunt-gezondheidsproblemen-bij-honden-na-aankoop>.

²⁸⁹ Vr. en Antw. VI.Parl., Vr. nr. 654, 11 februari 2016 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).

5.2 Toepassing consumentenrecht

5.2.1 Garantiecertificaat

141. Het koninklijk besluit van 27 april 2007 legt daarenboven aan professionele hondenhandelaren de verplichting op om een wettelijk bepaalde garantie met de koper af te sluiten²⁹⁰. Het zogenaamde garantiecertificaat²⁹¹ voorziet in een welbepaalde garantie door de verkoper bij een aantal aangeboren afwijkingen en bij sterfte ten gevolge van een beperkt aantal ziekten:

- a) hondenziekte (ziekte van Carré)²⁹² : een periode van tien dagen beginnend op de dag na levering van het dier;*
- b) parvovirose²⁹³ : een periode van tien dagen beginnend op de dag na levering van het dier;*
- c) hepatitis contagiosa canis²⁹⁴ : een periode van zes dagen beginnend op de dag na levering van het dier²⁹⁵.*

Het garantiecertificaat vereist dat de koper de aanwezigheid van de ziekte laat bevestigen door één van de volgende laboratoria: Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent, Faculté de Médecine Vétérinaire van de Universiteit van Luik, CODA te Ukkel, één van de Provinciale Laboratoria voor Dierenziektebestrijding of een Europese universitaire Faculteit Diergeneeskunde²⁹⁶.

---

²⁹⁰ Bijlage XI koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

²⁹¹ Zie bijlage 8.

²⁹² De ziekte van Carré is een besmettelijke ziekte die wordt veroorzaakt door een virus, het tast de luchtwegen en zenuwstelsel aan.

²⁹³ Parvovirose tast het spijsverteringskanaal aan.

²⁹⁴ Hepatitis contagiosa canis is besmettelijke leverziekte.

²⁹⁵ Art. 28/1 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, BS 6 juli 2007.

²⁹⁶ A. Godfroid, “Wet consumentenkoop is van toepassing op de verkoop van een hond door een professionele verkoper”, RAGB 2013, afl. 10, 670.

Het garantiecertificaat voorziet in de ontbinding van de overeenkomst, de vervanging of de terugbetaling van vijftig procent van de aankoopprijs waarbij de consument vrij kan kiezen voor welke optie hij gaat. Het garantiecertificaat vermeldt echter ook uitdrukkelijk dat de koper de geldende wettelijke bepalingen zoals voorzien in de artikelen 1641 en volgende van het Burgerlijk Wetboek onverminderd kan laten gelden. Artikel 6 van het garantiecertificaat zegt namelijk: *“Enkel de Belgische rechtbanken zijn bevoegd in geval van betwisting. Dit certificaat geldt onverminderd de andere mogelijkheden van beroep voorzien in de artikelen 1641 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.”* Er werd dan ook meermaals in de rechtspraak beslist dat de garantieregeling van de wet op de consumentenkoop voorgaat op het garantiecertificaat²⁹⁷. Dit volgt uit het feit dat deze wet van dwingend recht is²⁹⁸. De toepassing ervan kan bij het sluiten van de koop conventioneel dus niet worden uitgesloten of beperkt²⁹⁹. Zo oordeelde bijvoorbeeld de vrederechter van Antwerpen: *“Doch zelfs als dit garantiecertificaat volledig zou ondertekend zijn door beide partijen, kon hierdoor de toepassing van de wet op de consumentenkoop niet uitgesloten worden”*³⁰⁰. Het garantiecertificaat is dus volkomen nutteloos en zaait enkel maar verwarring voor de consument.

5.2.2 Wet consumentenkoop

142. De bepalingen van de wet consumentenkoop bieden de consument de mogelijkheid om de malafide hondenhandelaar aan te pakken in rechte. Deze bepalingen beschermen de consument onder andere door bij aankoop van de hond een wettelijk garantietermijn van twee jaar te voorzien³⁰¹. Niet alle aankopen vallen echter onder het consumentenrecht. Dit recht is pas van toepassing als de drie toepassingsvoorwaarden vervuld zijn die de wet consumentenkoop eist: het moet gaan over een overeenkomst tussen a.) een consument en b.) een verkoper omtrent c.) consumptiegoederen³⁰².

---

²⁹⁷ Vred. Geel 18 maart 2014, Juristenkrant 2014, afl. 287, 4; Vred. Antwerpen 11 december 2014, NJW 2015, afl. 328, 649 – 654.

²⁹⁸ A. VAN OEVELEN, “Het nieuwe begrip conformiteit”, in S. STIJNS en J. STUYCK (eds.), *Het nieuwe kooprecht: De wet van 1 september 2004 betreffende de bescherming van de consumenten bij verkoop van consumptiegoederen*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 121; A. Godfroid, “Consumenten laten rechten te weinig gelden bij aankoop van een dier”, *Juristenkrant* 2014, afl. 287, 9 april 2014, 4.

²⁹⁹ Artikel 1649octies BW.

³⁰⁰ Vred. Antwerpen 11 december 2014, NJW 2015, afl. 328, 649 – 654.

³⁰¹ Artikel 1649quater BW.

³⁰² M. DAMBRE, *Syllabus Bijzondere Overeenkomsten*, Brugge, Die Keure, 2012, 114.

Een consument wordt beschreven als ieder natuurlijk persoon die handelt met doeleinden die geen verband houden met zijn beroepsactiviteit of zijn commerciële activiteit³⁰³. Door het definiëren van de consument als ‘natuurlijk persoon’, worden rechtspersonen dus uitgesloten. Om te weten tot welke categorie de consument behoort, wordt het bestemmingscriterium gehanteerd. Hierbij zijn de doeleinden waarvoor iemand een hond koopt van belang³⁰⁴. Wanneer een security-agent bijvoorbeeld een hond koopt met als doel deze op te leiden tot securityhond, dan zijn de doeleinden beroepsmatig van aard. Bijgevolg is de security-agent geen consument en is het consumentrecht dus niet van toepassing. In dit geval zal het gemeen kooprecht van toepassing zijn³⁰⁵. Indien hij daarentegen de hond koopt om als gezelschapshond te houden, is de security-agent wel een consument. Wanneer het gaat over een gemengd gebruik – dus deels professioneel en deels voor privédoeleinden – dan is men consument zodra de hond voor hoofdzakelijk privédoeleinden werd aangekocht (*accessorium sequitur principale*)³⁰⁶.

Voor de precieze omschrijving ‘verkoper’ moet worden gewezen op een arrest van het Hof van Cassatie. Het Hof besliste in 2010 dat elke persoon die op een duurzame wijze een economische activiteit ontplooit, met uitsluiting van de persoon die niet beroepshalve handelt, als een verkoper in de zin van artikel 1649bis BW kan worden beschouwd³⁰⁷. Het label ‘verkoper’ wordt dus enkel gegeven wanneer a.) de verkoop van honden op een geregelde basis geschiedt en b.) er een zekere structuur aanwezig is. Bijgevolg valt een hobbyfokker buiten het toepassingsgebied aangezien hij slechts occasioneel een puppy verkoopt³⁰⁸.

Tot slot worden de consumptiegoederen gedefinieerd volgens het Burgerlijk Wetboek als roerende lichamelijke zaken³⁰⁹, een categorie waartoe volgens de wet ook dieren behoren³¹⁰. Ondertussen is het vaststaande rechtspraak dat honden worden beschouwd als consumptiegoederen in de zin van artikel 1649bis en volgende van het Burgerlijk Wetboek³¹¹.

---

³⁰³ Art. 1649bis, §2, 1° BW.

³⁰⁴ M. HIGNY, “La notion de consommateur et l’usage mixte en matière de vente de biens de consommation”, *DCCR* 2009, afl. 83, 162.

³⁰⁵ Zie 5.3 Gemeen kooprecht.

³⁰⁶ Antwerpen 30 juni 2009, *NjW* 2010, 504 (noot R. STEENNOT).

³⁰⁷ Cass. 21 januari 2010, *RW* 2011-2012, 784.

³⁰⁸ *Ibid.*

³⁰⁹ Art. 1649bis, §2, 3° BW.

³¹⁰ Art. 528 BW j° art. 1649bis, §2, 3° BW.

³¹¹ A. GODFROID, “Wet consumentenkoop is van toepassing op de verkoop van een hond door een professionele verkoper”, *RAGB* 2013, afl. 10, 660; Bergen 15 december 2010, *DCCR* 2012, afl. 97, 117; Gent 2 mei 2012, *DCCR* 2012, afl. 97, 100.

5.2.3 Gebrek aan overeenstemming

143. Opdat er sprake zou kunnen zijn van een gebrekkige hond moet er volgens de bepalingen van de wet consumentenkoop aan één van de volgende drie voorwaarden voldaan zijn:

- *Het goed dat door de verkoper wordt geleverd moet beantwoorden aan de door de verkoper verstrekte beschrijving van het goed.*
- *Het goed moet geschikt zijn voor het normale gebruik van het goed of eventueel voor een bijzonder gebruik dat de consument voor ogen heeft. Dit moet de koper dan wel meegedeeld hebben aan de verkoper en de verkoper moet dit daadwerkelijk aanvaarden.*
- *Het goed biedt niet de kwaliteit die men gerechtigd is te verwachten*³¹².

144. De vrederechter van Antwerpen maakte in een arrest van 11 december 2014 toepassing van de tweede voorwaarde en stelde dat de hond die onder andere leed aan patella luxatie (een erfelijke aanleg waarbij de knieschijf ontwricht) niet geschikt was voor het normaal gebruik van een hond: wie een hond koopt, verwacht bij aankoop een gezond dier en geen dier dat besmet is met parasieten of lijdt aan gewrichtsaandoeningen. Met zo'n hond kan men niet spelen en gaan wandelen, activiteiten die men wel van een hond mag verwachten³¹³.

Ook op de derde voorwaarde zou gesteund kunnen worden, want een consument die een puppy aankoopt kan enige kwaliteit verwachten. Een consument moet erop kunnen vertrouwen dat een hond die wordt verhandeld door een dierenhandelaar niet ziek is. Een zieke hond biedt immers niet de kwaliteit waaraan men zich als consument bij de aankoop van een hond mag verwachten³¹⁴.

145. Bij het vaststellen van zo'n gebrek, ligt de bewijslast bij de consument: hij moet bewijzen dat aan één van bovenstaande voorwaarden niet is voldaan. Alle bewijsmiddelen zijn echter toegelaten om dit bewijs te leveren zoals ook de verklaring van een dierenarts waarop de consument beroep heeft gedaan. Dit is opvallend aangezien dit bewijs afkomstig is van een expert die betaald werd door de consument zelf en dus mogelijk partijdig zou kunnen zijn, maar

---

³¹² Artikel 1649ter BW, I. CLAEYS EN R. STEENNOT (eds.), *Aansprakelijkheid, veiligheid en kwaliteit*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2015, 41.

³¹³ Vred. Antwerpen 11 december 2014, *NJW* 2015, afl. 328, 649 – 654.

³¹⁴ J. WILLEMS, “Regels consumentenkoop van toepassing op verkoop huisdier?”, *NJW* 2015, afl. 328, 654.

de rechtspraak is hierin zeer soepel. Zolang er geen twijfel is aan de onafhankelijkheid van de dierenarts, wordt dit éénzijdig opgestelde verslag aanvaard als bewijs.

5.2.4 Gebrek aanwezig bij levering

146. Artikel 1649quater §4 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat een gebrek dat zich binnen een termijn van zes maanden voordoet, vermoed wordt aanwezig te zijn op het ogenblik van de levering behoudens tegenbewijs door de verkoper. Dit vermoeden werd in het leven geroepen om de bewijslast van het conformiteitsgebrek - die op de consument rust - te verlichten. Het is immers niet altijd eenvoudig om aan te tonen dat gebreken al (in de kiem) aanwezig waren bij de levering³¹⁵. Dit zes-maanden vermoeden werd reeds eerder in de rechtspraak bevestigd³¹⁶. Ook in Duitsland heeft het Bundesgerichtshof expliciet geoordeeld dat het zogenaamde zes-maanden vermoeden ook van toepassing is op de levering van jonge dieren³¹⁷.

Het zes-maanden vermoeden is dus zeker en vast een goede zaak voor de consument maar niets belet de Belgische wetgever om dit vermoeden nog uit te breiden tot een langere periode. De bepalingen inzake consumentenkoop zijn een omzetting van een Europese richtlijn die berust is op minimale harmonisatie, dit betekent dat de Belgische wetgever steeds bijkomende bescherming ten aanzien van de consument kan voorzien. Het is namelijk perfect mogelijk dat een erfelijke aandoening zoals heupdysplasie pas na een jaar aan het licht komt. Om de wettelijke garantietermijn van twee jaar optimaal te kunnen benutten als consument, zou het dus beter zijn dat het zes maanden vermoeden wordt uitgebreid naar een tweejarig vermoeden. Dit zorgt er dan voor dat de bewijslast gedurende de hele wettelijke garantietermijn niet op de consument maar op de hondenhandelaar rust. Er zijn reeds Europese lidstaten die deze regel hebben uitgebreid tot een tweejarig vermoeden, bijvoorbeeld Portugal³¹⁸.

Het is bovendien nog van belang te weten dat het Hof van Justitie geoordeeld heeft dat het zes-maanden vermoeden van het consumentenrecht van openbare orde is en dus ambtshalve moet worden opgeroepen door de nationale rechter³¹⁹.

---

³¹⁵ J. WILLEMS, “Regels consumentenkoop van toepassing op verkoop huisdier?”, *NJW* 2015, afl. 328, 654.

³¹⁶ Vred. Antwerpen 11 december 2014, *NJW* 2015, afl. 328, 649 – 654; Vred. Geel 18 maart 2014, *Juristenkrant* 2014, afl. 287, 4.

³¹⁷ Bundesgerichtshof 29 maart 2006, *NJW* 2006, 2250, <http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&Datum=2006-3-29&nr=36385&pos=6&anz=12>.

³¹⁸ X, “De garantie in België en in andere Europese landen”, <http://www.eccbelgie.be/de-garantie-in-belgie-en-in-andere-europese-landen-s40481.html>.

³¹⁹ HvJ 6 juni 2015, *Froukje Faber t. Autobedrijf Hazet Ochten BV*, zaak C-497/13, 2015.

5.2.5 Meldingstermijn

147. De partijen kunnen in het verkoopcontract een termijn stipuleren waarin de verkoper in kennis moet worden gesteld door de consument van het gebrek. De termijn mag echter niet korter zijn dan twee maanden vanaf de dag waarop de consument het gebrek heeft vastgesteld³²⁰. Het inlassen van een meldingstermijn is niet wettelijk verplicht. Als zo'n termijn niet is ingelast, moet de consument de fokker dus niet op de hoogte stellen van het gebrek binnen een bepaalde termijn. Vaak zetten (brood)fokkers wel een meldingstermijn in het contract en stipuleren ze ook dat de eigenaar de hond eerst moet laten onderzoeken door de dierenarts van de fokker zelf alvorens in te grijpen. Natuurlijk kan de onpartijdigheid van die arts in vraag gesteld worden, want vaak spelen dierenarts en broodfokker onder één hoedje. Hetzelfde kan echter ook gebeuren bij de andere partij. Wanneer de koper naar zijn eigen dierenarts gaat, kan het zijn dat de dierenarts verklaringen aflegt in het voordeel van de koper omdat hij deze goed kent en geen klanten wil verliezen. Een oplossing is om het dier ook te laten onderzoeken door een onafhankelijke dierenarts.

148. Door een uitspraak van het hof van beroep te Gent³²¹ was er even de perceptie dat de rechten van de consument vervallen wanneer hij eerst naar zijn eigen dierenarts gaat alvorens de dierenarts van de fokker te raadplegen. In casu ging het echter over een ander lichamelijk roerend goed, nl. een tweedehandsauto. Het hof oordeelde dat als de consument zich niet in eerste instantie wendt tot de verkoper om die verkoper toe te laten over te gaan tot herstel of vervanging, de koper elk recht op schadevergoeding verliest. Op dit arrest kwam er echter veel kritiek want er is nog steeds sprake van een wanprestatie in hoofd van de verkoper. Deze rechtspraak van het Hof van Beroep te Gent is ondertussen achterhaald door rechtspraak van het Hof van Justitie, onder meer in de zaak *Soledad Duarte Hueros*³²². In deze zaak oordeelde het Hof van Justitie dat de doeltreffendheid van de regeling inzake consumentenkoop essentieel is. Indien de consument dus eerst naar een derde is gegaan om het goed te herstellen, heeft hij toch nog recht op een vergoeding. Er kan dan enkel nog discussie zijn over de omvang van de schade³²³.

---

³²⁰ Artikel 1649quater, §2 BW.

³²¹ Gent 27 mei 2009, *NJW* 2010, 200.

³²² HvJ 3 oktober 2013, *Soledad Duarte Hueros v Autociba SA, Automóviles Citroën España SA*, zaak C-32/12.

³²³ I. CLAEYS EN R. STEENNOT (eds.), *Aansprakelijkheid, veiligheid en kwaliteit*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2015, 256.

5.2.6 Rechtsmiddelen

149. Artikel 1649quinquies voorziet in een rechtsmiddelenhiërarchie. Die hiërarchie omvat vier mogelijkheden: herstel, vervanging, ontbinding of passende prijsvermindering³²⁴. Daarenboven wordt de consument de mogelijkheid geboden om een aanvullende schadevergoeding te vragen om bijvoorbeeld de gemaakte veterinaire kosten te recupereren³²⁵. Dit betekent dat volgens het consumentenrecht in eerste instantie gekozen moet worden voor een uitvoering in natura. Herstel en vervanging moeten echter gebeuren binnen een redelijke termijn en zonder ernstige overlast voor de consument. Aangezien consumenten vaak een grote emotionele waarde hechten aan hun dier zal vervanging niet mogelijk zijn zonder ernstige overlast. Ook herstelling is vaak niet mogelijk: bepaalde aandoeningen kunnen namelijk niet genezen worden, terwijl andere hoge kosten met zich meebrengen om genezing te garanderen. Indien de consument toch opteert voor een vervanging, moet er eerst gekeken worden of dit rechtsmiddel wel in proportie is met de vastgestelde schade: er is geen vervanging mogelijk wanneer herstel een betere optie is. Zo kan de consument geen vervanging eisen wanneer de kostprijs van de genezing veel lager is dan de aankoopprijs van de puppy³²⁶.

150. Daarenboven was er even onduidelijkheid over de vraag of een verkoper de consument kan dwingen tot ontbinding, in het geval de herstellingskosten heel hoog oplopen. Het Hof van Beroep te Gent oordeelde in 2009 dat de verkoper herstel kan weigeren - ook al is het mogelijk – indien de herstelkosten te hoog zouden oplopen³²⁷. Deze rechtspraak is echter achterhaald door het Hof van Justitie die oordeelde dat de consument nog steeds de mogelijkheid moet hebben om te kiezen voor herstel. Wel stelde het Hof dat wanneer de kosten van herstel bijzonder hoog zijn, een deel van die kosten ten laste kunnen worden gelegd van de consument³²⁸.

---

³²⁴ R. STEENNOT, “Consumtenkoop toepasselijk op dieren”, *NJW* 2014, afl. 313, 954.

³²⁵ A. GODFROID, “Verkoop van zieke honden: lage verkoopprijs leidt tot lage schadevergoeding?” *Juristenkrant* 2015, nr. 315, 6.

³²⁶ I. CLAEYS EN R. STEENNOT (eds.), *Aansprakelijkheid, veiligheid en kwaliteit*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2015, 246.

³²⁷ Gent 27 mei 2009, *NJW* 2010, 200.

³²⁸ HvJ 6 juni 2011, *Gebr. Weber t. Jürgen Wittmeren Ingrid Putz t. Medianess Electronics GmbH*, zaken C-65/09 en 87/09, Jur. 2011, I-5257.

151. De consument kan dan nog kiezen voor een passende prijsvermindering. Ook kan hij overgaan tot de ontbinding van het contract. Ontbinding betekent dat de partijen beiden in hun oorspronkelijke situatie worden hersteld, de verkoper geeft de aankoopsom terug en de koper geeft de puppy terug. Het gevolg van de ontbinding is dus identiek aan het gevolg van de vervanging: men is het dier kwijt³²⁹.

Mede door die overweging zal de rechter eerder geneigd zijn om een passende prijsvermindering uit te spreken. Zo kan de consument zijn puppy behouden en krijgt hij toch een schadevergoeding. Tevens heeft de consument recht op een aanvullende schadevergoeding bepaald in artikel 1649 quinquies §1. Deze aanvullende schadevergoeding kan worden gevraagd wanneer er nog kosten zijn die niet vergoed werden op grond van één van de vier bovenstaande rechtsmiddelen. De enige voorwaarde is dat de kosten in causaal verband staan met het gebrek. Zo besliste het Hof van Beroep te Gent dat er geen vergoeding kon worden gevraagd voor de huur van een stal in het geval van een gebrekkig paard omdat men sowieso de stal moest huren, ook als het paard niet gebrekkig was geweest³³⁰. Er kan ook geen vergoeding worden gevraagd voor de toebehoren die men gekocht heeft voor de hond zoals een bench, voeding en speeltjes. Men had deze toebehoren namelijk ook aangekocht indien de hond geen gebreken had vertoond. De gemaakte dierenartskosten kunnen dan wel weer worden vergoed, aangezien dit wel in causaal verband staat tot de schade.

152. Tot slot kan naast de twee eerdergenoemde schadevergoedingen een bijkomende morele schadevergoeding worden gevorderd. In een geval voor de rechtbank van koophandel te Leuven op 28 mei 2015 kende de rechtbank een morele schadevergoeding toe aan een consument die een Franse bulldog had gekocht bij een broedfokker. Het hondje leed aan een ziekte die het afsterven van de longen tot gevolg heeft en overleed reeds veertien dagen na aankoop. De rechter oordeelde het volgende omtrent de morele schadevergoeding: *“Het leed op menselijk vlak van de consument als gevolg van het verlies van de pas veertien dagen eerder door haar aangekochte puppy is moeilijk in geld te schatten, maar wordt zeker erkend als een rechtstreeks gevolg van de contractuele wanprestatie van de verkoper. De consument heeft ervoor gekozen om een hond te houden en het engagement op te nemen om ervoor te zorgen, in goede gezondheid te houden, aandacht en genegenheid te geven, alles in het werk te stellen opdat de jonge puppy zich snel thuis zou voelen en een band zou opgebouwd worden (verlof genomen,*

---

³²⁹ Antwerpen 21 mei 2012, *NJW* 2013, 122.

³³⁰ Gent 2 mei 2012, *DCCR* 2012, afl. 97, 100.

gewoontes aangepast, familie erbij betrokken). De consument zag de puppy echter ziek worden en kon ondanks haar goede zorgen enkel maar hopeloos toekijken. Dit heeft zeker verdriet en stress voor de consument meegebracht. De door haar gevraagde morele schadevergoeding kan dan ook toegekend worden voor een bedrag begroot op 400 euro³³¹. ” Ook in andere zaken werd reeds een morele schadevergoeding toegekend³³².

153. De consument is echter nog te weinig bewust van het feit dat het consumentenrecht van toepassing is op de koop en verkoop van een hond. Meestal zal een consument beginnen met de verkoper aan te spreken, maar een malafide verkoper zal er alles aan doen om de consument af te wimpelen. Zo had bijvoorbeeld een fokker in een aangetekend schrijven aan een eigenares van een gebrekkige hond geschreven³³³:

“Stel dat iemand een afwasmachine koopt voor 700 euro en deze machine heeft na enige tijd panne. De verkoper van deze machine is dan verplicht om het toestel te maken zodat het goed kan functioneren voor het doel waarvoor het aangekocht was. Indien de verkoper dat niet zelf kan, mag hij dat door een (door hem aangestelde) andere persoon laten doen. Indien de kosten voor herstelling te hoog zouden oplopen (bv. hoger dan de aankoopwaarde) heeft de verkoper het recht de verkoop te ontbinden. Indien de koper met zijn defect toestel naar een andere techniker gaat, zonder de verkoper daarvan op de hoogte stellen, vervalt alle verantwoordelijkheid van de verkoper en moet de koper de gedane kosten zelf betalen. Ik weet dat een afwasmachine geen vergelijking is met een hond, maar men beschouwt elk koopwaar als consumptiegoed en er is geen aparte wetgeving voor dieren. Het verhaal van die vaatwasser is net hetzelfde als het verhaal van uw hondje.” [sic]

Het mag duidelijk zijn dat de fokker via dit aangetekend schrijven de consument probeert af te schepen. De vergelijking tussen de hond en de wasmachine gaat hier niet op: een hond moet inderdaad wel gezien worden als een consumptiegoed, maar dan met de bijzondere bescherming van de dierenwelzijnswetgeving. Het is soms een moeilijke oefening om het consumentenrecht in al haar facetten toe te passen op de verkoop van honden, omdat het consumentenrecht niet geschreven is in functie van levende dieren. Daarenboven houden fokkers zoals hierboven enkel

---

³³¹ Koophandel Leuven 28 mei 2015, onuitg.

³³² Voorbeeld: Vred. Hoogstraten 14 februari 2012, *Juristenkrant* 2012, afl. 251, 1.

³³³ Zie bijlage 1.

rekening met de letter van de wet en niet met rechtspraak. In zijn aangetekend schrijven zegt de fokker namelijk dat hij het recht heeft om de koop te ontbinden, maar zoals hierboven bewezen is deze stelling in strijd met rechtspraak van het Hof van Justitie. Ook de stelling dat de rechten van de consument zouden vervallen wanneer zij naar haar eigen dierenarts zou gaan, is opnieuw in strijd met rechtspraak van het Hof van Justitie.

154. Hoewel consumenten volgens de rechtspraak een aantal rechten hebben, laten veel consumenten zich echter afschrikken en gaan ze na ontvangst van een aangetekende brief niet verder met een vordering in rechte. Daarbovenop zijn de veterinaire kosten vaak zeer hoog waardoor men geen extra geld meer wil uitgeven aan gerechtsdeurwaarderskosten en erelonen van een advocaat. Dit heeft als gevolg dat er een soort van straffeloosheid heerst onder de malafide fokkers. Het is dus van groot belang dat de consument op de hoogte wordt gebracht van de beschikbare rechtsmiddelen, want in zeer veel gevallen zou een vordering in rechte een veroordeling in hoofde van de fokker tot gevolg hebben³³⁴.

5.3 Gemeen kooprecht

155. Indien de koper geen consument is, zal het gemeen kooprecht van toepassing zijn. Zoals hierboven reeds omschreven³³⁵, is een consument elke natuurlijk persoon die handelt met doeleinden die geen verband houden met zijn beroepsactiviteit of zijn commerciële activiteit. Indien er sprake is van een gemengd gebruik wordt het ‘accessorium sequitur principale’ principe toegepast, wat betekent dat de bijzaak de hoofdzaak volgt. Als een hond met andere woorden hoofdzakelijk voor beroepsdoeleinden wordt gebruikt, zal de koper niet gezien worden als een consument. Aangezien ook heel wat broedfokpuppy's aangekocht kunnen worden door professionelen in plaats van consumenten - denk onder andere aan personen die een puppy aankopen om ermee te fokken, security-agent, politie of redders - is het van belang om ook kort hun verweer te bespreken.

156. Professionelen kunnen beroep doen op het gemeen kooprecht, hierbij is de leer van de verborgen gebreken van belang die vervat ligt in artikel 1641 tot en met 1649 BW. Deze leer is van toepassing op alle koopovereenkomsten, behalve op consumentenkopen gesloten na 1

---

³³⁴ Interview Anthony Godfroid (advocaat dierenwelzijn), 7 augustus 2015.

³³⁵ Zie randnummer 142.

januari 2005³³⁶. Een verborgen gebrek kan gedefinieerd worden als een afwijkend kenmerk van de zaak die niet kan worden ontdekt door een normaal onderzoek bij levering. De rechtspraak is echter iets strenger wanneer het gaat over een professionele koper, er moet namelijk rekening worden gehouden met de kennis en ervaring van de koper³³⁷. De vrederechter van Couvin besliste wel dat een hond met een hartafwijking die zijn dood veroorzaakt een verborgen gebrek uitmaakt³³⁸. Ook de vrederechter van Wervik besliste dat een hond een verborgen gebrek uitmaakte, het dier had in casu een navelbreuk³³⁹.

157. Om de verkoper aansprakelijk te stellen is het daarenboven vereist dat het gebrek op zijn minst in de kiem bestond op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst of op het ogenblik van de overdracht van risico. Zo is de verkoper niet aansprakelijk wanneer het gebrek zich voordoet nadat de puppy werd geleverd en daarna een ziekte oploopt. De verkoper is echter wel aansprakelijk wanneer de ziektesymptomen zich na levering voordoen maar de ziekte reeds in de kiem aanwezig was bij de levering³⁴⁰. Dit is vergelijkbaar met de regels inzake consumentenkoop.

158. Volgens het gemeen kooprecht heeft de koper slechts de keuze uit twee remedies: a.) teruggave van prijs en goed en b.) prijsvermindering met behoud van het goed. Dit betekent dat de remedies vervanging en herstel zoals gezien in het deel omtrent het consumentenrecht niet mogelijk zijn. Om deze vordering in te stellen moet de koper niet kunnen aantonen dat de verkoper op de hoogte was van het verborgen gebrek. Dit is echter anders wanneer de koper nog een aanvullende schadevergoeding wenst in te stellen. Indien de verkoper te goeder trouw was, is de verkoper enkel gehouden tot schadevergoeding voor schade aan het goed zelf maar niet voor schade die het goed aan andere goederen zou hebben aangebracht. Een verkoper te kwader trouw is echter gehouden tot de volledige schadevergoeding^{341,342}.

---

³³⁶ S., STIJNS, B., TILLEMANN, W. GOOSSENS, B., KOHL, E., SWAENPOEL, K., WILLEMS, “Plichten van de verkoper, vrijwaring voor verborgen gebreken”, *TPR* 2008, 1526.

³³⁷ ³³⁷ S., STIJNS, B., TILLEMANN, W. GOOSSENS, B., KOHL, E., SWAENPOEL, K., WILLEMS, “Plichten van de verkoper, vrijwaring voor verborgen gebreken”, *TPR* 2008, 1536.

³³⁸ Vred. Couvin 14 juni 2001, *T.Vred.* 2002, 349.

³³⁹ Vred. Wervik 6 maart 2001, *RW* 2001, 786.

³⁴⁰ S., STIJNS, B., TILLEMANN, W. GOOSSENS, B., KOHL, E., SWAENPOEL, K., WILLEMS, “Plichten van de verkoper, vrijwaring voor verborgen gebreken”, *TPR* 2008, 1540-1541.

³⁴¹ *Ibid.*, 1549.

³⁴² Artikel 1645 BW.

Deze regeling biedt duidelijk veel minder waarborgen dan wanneer een consument de hond zou kopen. Toch is dit niet noodzakelijk nadelig voor de koper aangezien die in de eerste plaats veelal niet voor een herstel of vervanging zou kiezen. Op de tweede plaats is zowel de verkoper te goeder als de verkoper te kwader trouw gehouden tot een aanvullende schadevergoeding voor schade die het goed aan zichzelf heeft aangebracht. Dit heeft tot gevolg dat de koper via de aanvullende schadevergoeding de dierenartskosten zou kunnen recupereren. De vrederechter van Couvin oordeelde bijvoorbeeld dat de koper van een hond die overleden was ingevolge een erfelijke aandoening, recht had op een schadevergoeding voor alle dierenartskosten en daarenboven ook een schadevergoeding voor de morele schade³⁴³.

159. Tot slot vereist de wetgever dat de rechtsvordering op grond van de verborgen gebreken door de koper wordt ingesteld binnen een korte termijn³⁴⁴. De duur van deze korte termijn zal door de rechter in concreto moeten worden beoordeeld. Het moment waarop de koper het verborgen gebrek vaststelde - en niet het moment van de levering-, wordt aanzien als het vertrekpunt voor de termijn³⁴⁵.

---

³⁴³ Vred. Couvin 14 juni 2001, *T.Vred.* 2002, 349.

³⁴⁴ Artikel 1648 BW.

³⁴⁵ S., STIJNS, B., TILLEMANN, W. GOOSSENS, B., KOHL, E., SWAENPOEL, K., WILLEMS, "Plichten van de verkoper, vrijwaring voor verborgen gebreken", *TPR* 2008, 1557.

Besluit

160. In een ideale samenleving zou de consument uiteraard zijn puppy's niet meer bij broedfokkers aankopen. Wanneer de vraag verdwijnt, hebben broedfokkers geen enkele reden tot bestaan meer. Consumenten blijven echter broedfokpuppy's kopen, meestal omdat ze niet beseffen welke lijdensweg deze dieren reeds achter de rug hebben. Daarenboven wil de consument vaak het dier zo snel mogelijk en zo goedkoop mogelijk. Dit zijn precies de factoren waar broedfokkers handig op inspelen. Ze verkopen de puppy's voor veel minder geld omdat ze niet veel kosten moeten maken. Daarnaast komen de consumenten niet op een wachtlijst terecht indien ze een specifiek ras willen kopen, ze kunnen 's morgens bij een broedfokker langsgaan en 's middags de puppy thuis vertroetelen. Juist daarom is de reeds bestaande wetgeving omtrent dierenwelzijn zo belangrijk. Echter, ofwel is die regelgeving niet voldoende, ofwel wordt de regelgeving niet correct nageleefd.

161. In de bestaande wetgeving worden dieren (nog) niet erkend als levende wezen met gevoelens. Dieren, en dus ook honden, blijven nog steeds lichamelijk roerende goederen in ons rechtssysteem. Hoewel zeer veel dierenrechtenorganisaties ervoor ijveren om het statuut van een dier te veranderen, moet hier toch mee worden opgepast. Om een malafide hondenhandelaar a posteriori aan te pakken zijn de bepalingen van het consumentenrecht en het gemeen kooprecht noodzakelijk. Deze bepalingen zijn echter enkel van toepassing op lichamelijke roerende goederen.

162. Nochtans is het niet omdat ons rechtssysteem een dier als rechtsobject ziet, dat iedereen zomaar alles kan doen met dieren. Er moet steeds rekening worden gehouden met bijkomende bescherming die verleend wordt in de dierenwelzijnswetgeving zoals de wet van 14 augustus 1986. Europa geeft niet veel bijkomende waarborgen voor gezelschapsdieren. Uit strategieën blijkt echter wel dat Europa op de hoogte is van de problematiek rondom broedfokkerij. Hierdoor kan er verwacht worden dat er initiatieven op Europees niveau zullen volgen. Er moet evenwel vooral worden ingezet op initiatieven wat betreft controle.

Aangezien broedfokkerij zich situeert in het illegale circuit, zullen broedfokkers geen Europese regels naleven in verband met bijvoorbeeld minimumafmetingen van een hok. Initiatieven omtrent controle kunnen wel het verschil maken. Een voorbeeld van een zeer goed initiatief is de resolutie van het Europees Parlement waarin een compatibel systeem wordt voorgesteld aan

de Europese Commissie waarbij gezelschapsdieren verplicht worden geïdentificeerd en geregistreerd. Een ander mogelijk initiatief zou een Europese database kunnen zijn waar alle gegevens instaan omtrent de afstamming en gezondheid van het dier zoals wie de ouderdieren van de puppy zijn en welke erfelijke aandoeningen of afwijkende genen de puppy en zijn ouderdieren heeft. Daarnaast zou het ook een goed initiatief zijn om alle honden over heel Europa een aantal verplichte genetische testen te laten ondergaan.

163. Naast het gebrek aan Europese reglementering is de opsplitsing van de bevoegdheden in België ook een heikel punt. Momenteel zijn er drie ministers bevoegd wanneer het gaat over honden: Vlaams minister van Landbouw, Vlaams minister van Dierenwelzijn en Federaal minister van Volksgezondheid. Het spreekt voor zich dat het beter zou zijn dat alles wat betreft honden bij één minister zou worden ondergebracht. Momenteel bestaat er het gevaar dat de ene minister zijn verantwoordelijkheden afschuift op de andere minister: het is namelijk niet altijd even simpel om een lijn te trekken tussen wat precies tot ieders bevoegdheid hoort. Bovendien moeten er twee inspectiediensten naast elkaar werken: de controle van de paspoorten en de rabiësreglementering valt onder de controle van het FAVV, terwijl de controle op het welzijn van de dieren onder de controle van de inspectiedienst van de dienst Dierenwelzijn valt.

164. De uiteindelijke wetgeving om broedfok tegen te gaan valt uiteen in verschillende delen. Er bestaat wetgeving omtrent foktechnieken om erfelijke aandoeningen aan te pakken. Voorts bestaat er wetgeving omtrent de leefomstandigheden van de puppy's en ouderdieren om het welzijn van de honden te verbeteren. Tot slot zijn er ook heel wat regels ingevoerd om de import vanuit het buitenland aan banden te leggen.

165. Wat de wetgeving omtrent de foktechnieken betreft, is het van belang om te onthouden dat de bepalingen van het fokkerijbesluit enkel gelden voor fokkerijverenigingen. Momenteel is er echter nog geen enkele fokkerijvereniging erkend. Het fokkerijbesluit legt regels op omtrent de verwerking van de gegevens van de dieren. Zo moet bijvoorbeeld de genetische identiteit gekend zijn en moet ook de afstamming duidelijk zijn. Aangezien dit enkel van toepassing zal zijn voor fokkerijverenigingen vallen de buitenlandse fokkers en fokkers die niet aangesloten zijn bij een fokvereniging buiten het toepassingsgebied. Het idee dat de genetische identiteit en de afstamming van het dier gekend moeten zijn is zeer goed. Het kan echter enkel gebruikt worden in de strijd tegen broedfok wanneer alle honden – dus ook deze uit het buitenland en van vrije fokkers – gebonden zijn door deze bepalingen.

166. De leefomstandigheden waarin puppy's worden grootgebracht zijn wel aan regels onderworpen. Zo moet iedere fokker die meer dan drie nesten per jaar kweekt een erkenning hebben. Aan deze erkenning zijn heel wat voorwaarden verbonden, er zijn onder andere minimumnormen wat de afmetingen van de verblijven betreft en bepalingen die betrekking hebben op de verzorging van de dieren. Zo wordt er bijvoorbeeld bepaald dat de dieren permanent moeten beschikken over drinkbaar water. Het is ook niet meer mogelijk om een voorlopige erkenning te verkrijgen. Vanaf 2015 kan een fokkerij pas een erkenning krijgen wanneer de inspectiediensten zijn langs geweest. Daarenboven moeten er worpfiches bijgehouden worden waarin alle informatie wordt samengevat over de puppy en de ouderdieren. De koper van de puppy heeft dan het recht om de worpfiche op te vragen van zijn puppy. Op deze manier weet de koper van welke ouders de puppy afkomstig is. Groothandelaren weigeren de koper echter vaak inzage in de worpfiche van de puppy.

167. De grootste problemen rondom broodfokkerij situeren zich echter bij de import van puppy's uit Oost-Europese landen. Er zijn een aantal bepalingen die de strijd met broodfok aangaan maar zoals eerder besproken is de regelgeving zeker en vast niet voldoende. Een eerste belangrijke bepaling is artikel 19/5 van het koninklijk besluit van 27 april 2007, deze bepaling stipuleert dat enkel ondernemingen die op de lijst worden opgenomen puppy's mogen exporteren naar België. Om op deze lijst te komen, moet de kwekerij voldoen aan bijlage III van het koninklijk besluit van 27 april 2007. Daarnaast is er in artikel 10, §3 van het koninklijk besluit van 1 mei 2006 bepaald dat de puppy's niet verzonden mogen worden vanuit verzamelcentra. In deze uiteenzetting werd echter duidelijk dat de lijst dringend moet worden herzien. Het merendeel van de handelaren op de lijst zijn verzamelcentra waardoor het quasi onmogelijk is om te controleren of voldaan is aan de voorwaarden in bijlage III van het koninklijk besluit van 27 april 2007. Daarenboven zijn een aantal handelaren op de lijst reeds in opspraak gekomen in verschillende dossiers die te maken hebben met illegale puppyhandel. Desondanks blijven ook deze handelaren op de lijst vermeld. Tot slot is het ook onaanvaardbaar dat sommigen een onbeperkt gunstregime verkregen. Welke de reden daarvoor is, is echter niet duidelijk want niemand heeft tot nog toe willen antwoorden op deze vraag.

168. Een tweede belangrijke bepaling waarmee de wetgever broodfok uit het buitenland wil bestrijden is de fel besproken rabiësreglementering. Deze reglementering werd op Europees niveau genomen en werd geïmplementeerd in de Belgische wetgeving op 29 december 2014. De rabiësreglementering zorgt ervoor dat er geen enkele puppy jonger dan vijftien weken kan

worden ingevoerd in België. Aan de ene kant is het van groot belang dat België een rabiësvrij land blijft want rabiës is een zeer dodelijke infectie. Langs de andere kant hoopt minister Ben Weyts dat de import uit het buitenland zal verminderen, aangezien hij er vanuit gaat dat een koper liever een puppy koopt van acht weken uit het binnenland dan een vijftien weken oude puppy uit het buitenland. Nadeel is echter dat een broedfokker dan instaat voor de socialisatie van de puppy tijdens de belangrijkste weken van zijn of haar leven. Daarenboven verhelpt deze regeling ook het probleem niet van de illegale broedfok: men blijft gewoon papieren vervalsen waardoor de puppy ouder wordt gemaakt dan hij in werkelijkheid is. Daarenboven bleek dat de import van puppy's na één jaar rabiësreglementering wel was gedaald maar dat het aantal ingeschreven honden hetzelfde is gebleven. Dit doet toch sterk vermoeden dat er nog steeds zeer veel illegale import is en dat deze zelfs is gestegen. Het vervalsen van paspoorten is op dit moment zeer gemakkelijk voor broedfokkers, temeer omdat bijvoorbeeld in Tsjechië het niet verplicht is om een hond te identificeren en registreren. Zoals hierboven reeds werd aangehaald komt hierin wellicht verandering door de mogelijke invoering van compatibele systemen voor de registratie van gezelschapsdieren in de lidstaten.

169. Verder werd er bepaald dat honden niet meer verkocht mogen worden in dierenhandelszaken, dit om impulsaankopen tegen te gaan. Er is echter pas sprake van een dierenhandelszaak wanneer honden en katten samen worden verkocht met andere dieren zoals knaagdieren of vogels. Wanneer er met andere woorden enkel honden en katten worden verkocht, is er geen enkel probleem. Een consument kan dus nog steeds naar een winkel gaan en meteen een hond meenemen naar huis. Daarenboven is de reglementering gemakkelijk te omzeilen, zo heeft een gekende Belgische groothandelaar bijvoorbeeld een dierenhandelszaak en een winkel met enkel honden en katten vlak naast elkaar. Het doel van de wetgever - impulsaankopen tegengaan - wordt dus volledig omzeild. Deze winkels hebben ook een groot aantal verschillende soorten rassen waaruit de consument kan kiezen. Het is echter van belang dat een consument een hond kiest op basis van de karaktereigenschappen van het ras en niet op basis van uiterlijk. Het koninklijk besluit van 27 april 2007 voorziet wel in de mogelijkheid om bij de erkenning een beperking op te leggen wat het aantal dieren en het aantal rassen betreft, maar een dergelijke beperking werd er vooralsnog niet opgelegd. Daarnaast moet de wetgever een hond kwalificeren als 'hond' zodra het dier geboren is, en niet – zoals nu in de milieuwetgeving – pas wanneer de hond zes maanden oud is.

170. Het is echter ook van groot belang dat de mentaliteit van kopers verandert. Het zou niet mogen zijn dat iemand ondoordacht een hond kan aanschaffen. Een mogelijke maatregel om de strijd aan te gaan tegen impulsaankopen, is het vereisen van een bewijs van bekwaamheid om een hond te houden. Elke koper van een hond zou eerst één uur een cursus moeten volgen waarin wordt uitgelegd welke verantwoordelijkheden het houden van een hond inhoudt. De verplichting voor zo'n bewijs is er tot op heden nog niet.

171. De wetgever heeft wel enkele andere bepalingen ingevoerd ten aanzien van de koper. Artikel 11 van de dierenwelzijnswet bepaalt bijvoorbeeld dat een hond niet onder kosteloze of bezwarende titel mag worden afgestaan aan personen minder dan zestien jaar. Aangezien het toch gaat over een levend wezen die zeer veel verzorging nodig heeft, zou het beter zijn om deze leeftijdsgrens op te trekken naar achttien jaar. Daarenboven is het sinds 2007 niet meer mogelijk om een kredietovereenkomst te sluiten om een hond aan te kopen. Ook dit valt echter weer gemakkelijk te omzeilen door een hond met een visakaart aan te schaffen, dit is namelijk niet verboden. Op deze manier wordt een hond dus onrechtstreeks toch op afbetaling betaald.

172. Indien er inbreuken worden gepleegd op de dierenwelzijnswetgeving zijn er verschillende straffen voorzien, maar toch worden de betrokkenen niet altijd bestraft. Het grote probleem is enerzijds dat er onvoldoende inspecties worden verricht en anderzijds dat twee inspectiediensten naast elkaar controles uitoefenen. Zo zal het FAVV enkel maar controle uitoefenen op de conformiteit van de certificering en op de vaccinatie tegen rabiës, het FAVV zal dus niet nagaan of het welzijnsaspect van de dieren in orde is. Daarenboven controleert het FAVV enkel de zendingen die werden aangemeld bij TRACES. De grote invoer van illegale puppy's gebeurt echter via het illegale circuit. Daarnaast moet de inspectiedienst Dierenwelzijn nagaan of voldaan wordt aan de reglementering omtrent het welzijn van de dieren, zo moet men onder andere nagaan of de erkenningsvoorwaarden worden nageleefd. De inspectiedienst Dierenwelzijn bestaat echter slechts uit dertien leden voor heel Vlaanderen. Door deze lage capaciteit worden er te weinig controles verricht. Momenteel wordt de inspectie Dierenwelzijn daarenboven niet op de hoogte gebracht wanneer er een verbod wordt uitgesproken op het houden van dieren. Het spreekt natuurlijk voor zich dat de inspectiedienst Dierenwelzijn beter op de hoogte wordt gebracht hierover.

173. Artikel 41bis van de dierenwelzijnswet voorziet tot slot in de mogelijkheid om administratieve boetes uit te schrijven. Dit is een goede zaak om de straffeloosheid tegen te gaan die er heerste omdat er een te grote werklast was op het parket. Het gevaar is echter dat de broedfokker gewoon zijn straf kan afkopen. Bovendien moet de malafide verkoper, in tegenstelling tot wat geldt in het gewoon strafrecht, niet eerst de burgerlijke partijen vergoeden.

174. Als een (brood)fokker er toch in slaagt om een zieke puppy te verkopen aan een consument, is het van zeer groot belang dat de consument weet dat hij hiervoor naar de rechtbank kan gaan. Er is namelijk geen discussie meer: het consumentenrecht is van toepassing. Het garantiecertificaat meegegeven door de verkoper en waarvan sprake in het koninklijk besluit van 27 april 2007, is volkomen nutteloos. Er werd namelijk meermaals in de rechtspraak beslist dat de bepalingen van het consumentenrecht voorgaan op het garantiecertificaat. Daarenboven kan ook een professioneel naar de rechtbank gaan op grond van het gemeen kooprecht. Nog te weinig kopers gaan echter naar de rechtbank. Vaak wil men na de emotionele en financiële verliezen niet nog meer geld geven aan een rechtszaak. Nochtans is dit één van de enige manieren om de strijd met broedfokkerij aan te gaan. Broedfokkers zijn zoals meermaals gezegd enkel uit op geld. Indien ze continu schadevergoedingen zouden moeten betalen aan kopers die een zieke puppy hebben gekocht, zou dit voor hen nadelig zijn en zouden ze misschien hun handelspraktijken bijstellen door de puppy's niet meer uit Oost-Europa te importeren.

175. Afsluitend dient erop te worden gewezen dat tijdens deze uiteenzetting veel werd gesteund op informatie verkregen uit commissievergaderingen, schriftelijke vragen en symposia. Dit betekent dat zowel de politiek als de sector op de hoogte is van de problematiek rondom broedfokkerij en dat er ook initiatieven worden aangereikt. Naast het feit dat het nog beter zou zijn om alle bevoegdheden omtrent honden bij één minister onder te brengen, was het zeker en vast een goede zaak dat Dierenwelzijn een bevoegdheid op gewestelijk niveau is geworden. Sinds deze overheveling zijn er al heel wat positieve dingen gebeurd, denk onder andere aan het dierenwelzijnfonds, de schrapping van de voorlopige erkenning of de schrapping van een aantal handelaren op de lijst van artikel 19/5 van het koninklijk besluit van 27 april 2007. Ik ben er dan ook zeker en vast van overtuigd dat er nog heel wat initiatieven zullen volgen.

Bibliografie

1. Wetgeving

Europa

- Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie.
- Verordening 1/2005 inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en de daarmee samenhangende activiteiten, PB L 174 van 25 januari 2005.
- Verordening nr. 576/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juni 2013 betreffende het niet-commerciële verkeer van gezelschapsdieren en tot intrekking van verordening (EG) nr. 998/2003, PB L 178 van 12 juni 2013.
- Uitvoeringsverordening (EU) nr. 577/2013 van de Commissie inzake de modelidentificatiedocumenten voor het niet-commerciële verkeer van honden, katten en fretten, de vaststelling van de lijsten van derde landen en gebieden en de voorschriften betreffende de vorm, de opmaak en de taal van de verklaringen ten bewijze van de naleving van bepaalde voorwaarden die zijn vastgelegd in Verordening (EU) nr. 576/2013 van het Europees Parlement en de Raad, PB L 178 van 28 juni 2013.
- Protocol betreffende de bescherming en het welzijn van dieren, PB EG C 340 van 10 november 1997.
- Resolutie Europees Parlement, 4 juli 2012 houdende de strategie van de Europese Unie voor de bescherming en het welzijn van dieren 2012 – 2015, PB.C. 349 van 29 november 2013.
- Ontwerpresolutie Europees Parlement nr. 2015/2957, 26 november 2015 houdende de nieuwe strategie voor het welzijn van dieren voor de periode 2016-2020, B8-1281/2015.

- Ontwerpresolutie Europees Parlement, 25 februari 2016 houdende de invoering van compatibele systemen voor de registratie van gezelschapsdieren in de lidstaten, B8-0256/2016.
- Besch.Comm. nr. 2003/24/EG, 30 december 2002 houdende de invoering van een geïntegreerd veterinaire computersysteem, genaamd TRACES, PB.L, afl. 8, 14 januari 2003, 44.

België

- Gecoördineerde Grondwet 17 februari 1994, *BS* 17 februari 1944.
- Burgerlijk Wetboek 21 maart 1804, *BS* 3 september 1807.
- Belgisch Strafwetboek 8 juni 1867, *BS* 9 juni 1867.
- Bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de zesde staatshervorming, *BS* 31 januari 2014.
- Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen, *BS* 15 augustus 1980.
- Wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, *BS* 3 december 1986.
- Wet van 19 maart 2007 tot wijziging van de artikelen 1, 35, en 39 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren teneinde de strafmaat te verhogen in geval van dierenmishandeling en seks met dieren te verhinderen, *BS* 13 juli 2007.
- Wet 22 maart 1929 op de dierenbescherming, *BS* 29 maart 1929.
- Wet betreffende de verbetering van de rassen van voor de landbouw nuttige huisdieren, *BS* 5 juli 1956.

- Wet van 28 februari 2013 tot invoering van het Wetboek van economisch recht, *BS* 29 maart 2013.
- Gecoördineerde wetten nieuwe gemeentewet, *BS* 30 mei 1989.
- Wet van 11 mei 2007 tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, *BS* 4 oktober 2007.
- Decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, *BS* 17 september 1985.
- Koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, *BS* 6 juli 2007.
- Koninklijk besluit van 18 maart 2009 tot wijziging van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, *BS* 1 april 2009.
- Koninklijk besluit van 13 december 2014 houdende de veterinairerechtelijke voorschriften voor het verkeer van honden, katten en fretten, *BS* 29 december 2014.
- Koninklijk besluit van 28 mei 2004 betreffende de identificatie en registratie van honden, *BS* 7 juni 2004, (opgeheven).
- Koninklijk besluit van 25 april 2014 betreffende de identificatie en registratie van honden, *BS* 27 juni 2014.
- Koninklijk besluit 16 juli 2009 tot vaststelling van de lijst van niet voor productiedoeleinden gehouden zoogdieren die gehouden mogen worden, *BS* 24 augustus 2009.
- Ministerieel besluit tot benoeming van de leden van de Vlaamse raad voor Dierenwelzijn *BS* 19 december 2015.

- Ministerieel besluit van 28 januari 2015 tot wijziging van het ministerieel besluit van 25 april 2014 betreffende de identificatie en registratie van honden, BS 30 januari 2015.
- Ministerieel besluit van 8 juni 2004 houdende aanwijzing van de vereniging belast met het beheer van het centrale register voor identificatie van honden, BS 11 juni 2004 (opgeheven).
- Ministerieel Besluit van 25 april 2014 betreffende de identificatie en registratie van honden, BS 27 juni 2014.
- Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de samenstelling en de werking van de Vlaams raad voor Dierenwelzijn; BS 29 december 2015.
- Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Fokkerijbesluit van 19 maart 2010, wat betreft de fokkerij van honden, BS 1 maart 2013.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2015 tot wijziging van de regelgeving betreffende de identificatie en registratie van honden, BS 30 januari 2015.
- Besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning, BS 26 juni 1991.
- Besluit van de Vlaamse regering 20 november 2009, BS 23 februari 2010.
- Wetsontwerp van 29 november 2006 tot wijziging van de artikelen 35 en 39 van de wet van 14 augustus betreffende de bescherming en het welzijn der dieren teneinde de strafmaat te verhogen in geval van dierenmishandeling, Parl.St.Kamer 2006-07, nr. 2823/2.
- Wetsvoorstel (R. DE BONT, G. D'HAESELEER en A. PONTHER) tot wijziging van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, *Parl.St.* Kamer 2013-14, nr. 3447/1, 4.

- Ontwerp van wet van 22 maart 1983 betreffende bescherming en het welzijn der dieren, Parl.St. Senaat 1982-83, nr. 469/1, 8.
- Voorstel van wet van 25 april 2005 tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet wat betreft de aankoop van een gezelschapsdier, Parl.St. Senaat 2004-05, nr. 3-1147/1, 1.

Tsjechië

- Act No. 246/1992 Sb., on protection of animals against cruelty (Animal Welfare Act).

2. Beleidsdocumenten

- Beleidsnota dierenwelzijn 2014 – 2019, Parl.St. Vl.Parl. 2014-15, nr. 154/1.
- Beleidsbrief 2015-2016, Parl.St. Vl.Parl. 2015-16, nr. 517/1.

3. Schriftelijke vragen

Europa

- Schriftelijke vraag van Frieda Brepoels aan de Commissie betreffende dierlijke genetica en inteelt in de rasdierenfokkerij, PB C 249 E, van 26 augustus 2011.
- Schriftelijke vraag van Sergio Berlato aan het Europees Parlement, PB C 294 E, 6 oktober 2011.

België

- *Vr. en Antw.* Kamer, 22 maart 2011, nr. 315, nr. 53/29, 13 (R. DE BONT, antw. L. ONKELINX).
- *Vr. en Antw.* Kamer, Vr. nr. 582, 2 september 2011 (L. LOUIS, antw. S. DE CLERCK).

- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 122, 7 oktober 2014 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 273, 7 november 2014 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 287, 13 november 2014 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 417, 19 december 2014 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 562, 23 januari 2015 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 609, 30 januari 2015 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 921, 4 februari 2015 (S. VERMEULEN, antw. J. SCHAUVLIEGE).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 438, 13 februari 2015 (S. VERMEULEN, antw. J. SCHAUVLIEGE).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 1175, 25 maart 2015 (VAN MALDEREN, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Kamer, Vr. nr. 5093, 17 juni 2015 (Y. VAN CAMP, antw. W. BORSUS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 1381, 19 juni 2015 (T. VAN GRIEKEN, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 1508, 20 juli 2015 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 36, 8 oktober 2015 (S. VERMEULEN, antw. J. SCHAUVLIEGE).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 74, 23 oktober 2015 (S. VERMEULEN, antw. J. SCHAUVLIEGE).

- *Vr. en Antw.* Kamer, Vr. nr. 229, 26 november 2015 (I. SOMERS, antw. W. BORSUS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 298, 27 november 2015 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Kamer, Vr. nr. 250, 14 december 2015 (Y. VAN CAMP, antw. W. BORSUS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 385, 18 december 2015 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 401, 23 december 2015 (VAN GRIEKEN, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 581, 1 februari 2016 (E. ROBEYNS, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 654, 11 februari 2016 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 1197, 16 februari 2016 (G. DE VROE, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 681, 18 februari 2016 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 734, 26 februari 2016 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).
- *Vr. en Antw.* Kamer, Vr. nr. 1102, 29 februari 2016 (Vr. FRANK WILRYCX, antw. W. BORSUS).
- *Vr. en Antw.* Vl.Parl., Vr. nr. 1471, 16 maart 2016 (S. VERMEULEN, antw. B. WEYTS).

4. Commissievergaderingen

- Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 15 oktober 2014.
- Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 25 maart 2015.
- Commissievergadering commissie voor leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 17 juni 2015.
- Commissievergadering van Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid, 23 september 2015.
- Commissievergadering commissie voor leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 3 december 2015.
- Commissievergadering commissie leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 3 februari 2016.
- Commissievergadering commissie voor leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 16 maart 2016.
- Commissievergadering commissie voor leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening, energie en dierenwelzijn, 27 april 2016.

5. Rechtspraak

Europa

- HvJ 8/74, *Dassonville*, *Jur.* 1974, 852.
- HvJ 6 juni 2015, *Froukje Faber t. Autobedrijf Hazet Ochten BV*, zaak C-497/13, 2015.

- HvJ 3 oktober 2013, *Soledad Duarte Hueros v Autociba SA, Automóviles Citroën España SA*, zaak C-32/12.
- HvJ 6 juni 2011, *Gebr. Weber t. Jürgen Wittmeren Ingrid Putz t. Medianess Electronics GmbH*, zaken C-65/09 en 87/09, Jur. 2011, I-5257.

Duitsland

- Bundesgerichtshof 29 maart 2006, *NJW* 2006, 2250.

België

- Cass. 21 januari 2010, *RW* 2011-2012, 784.
- Antwerpen 8 november 2006, *JT* 2007, afl.6264, 287.
- Gent 27 mei 2009, *NJW* 2010, 200.
- Antwerpen 30 juni 2009, *NjW* 2010, 504 (noot R. STEENNOT).
- Bergen 15 december 2010, *DCCR* 2012, afl. 97, 117.
- Gent 2 mei 2012, *DCCR* 2012, afl. 97, 100.
- Koophandel Leuven 28 mei 2015, onuitg.
- Antwerpen 21 mei 2012, *NJW* 2013, 122.
- Vred. Wervik 6 maart 2001, *RW* 2001, 786.
- Vred. Couvin 14 juni 2001, *T.Vred.* 2002, 349.
- Vred. Hoogstraten 14 februari 2012, *Juristenkrant* 2012, afl. 251.

- Vred. Geel 18 maart 2014, *Juristenkrant* 2014, afl. 287.
- Vred. Antwerpen 11 december 2014, *NJW* 2015, afl. 328, 649 – 654.

6. Rechtsleer

Boeken

- ADANT, G., De wetgeving op de bescherming en het welzijn van dieren in G. Cazaux (ED.), *Mensen en andere dieren – Hun onderlinge relaties meervoudig bekeken*, Leuven, Garant, 2001, 391 p.
- BAILEY, G., *Toespoels gedragsgids: Voor hond en baas*, Haarlem, Becht's Uitgeversmaatschappij H.J.W., 2000, 128 p.
- BAILEY, G., *Toespoels nieuwe puppywijzer: voor een lieve, gehoorzame hond*, Haarlem, Becht's Uitgeversmaatschappij H.J.W., 2008, 208 p.
- BRADSHAW, J., *Dit is de hond*, Amsterdam, Nieuw Amsterdam Uitgevers, 2011, 416 p.
- CLAEYS, I. EN STEENNOT, R. (EDS.), *Aansprakelijkheid, veiligheid en kwaliteit*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2015, 877 p.
- DAMBRE, M., *Syllabus Bijzondere Overeenkomsten*, Brugge, Die Keure, 2012, 487 p.
- VERHOEF, E., *De grote honden encyclopedie*, Noorderwijkerhout, Rebo Productions, 2011, 544 p.
- DE TAVERNIER, J., LIPS, D. EN AERTS, S., *Dier en Welzijn*, Tielt, Lannoo, 2005, 202 p.
- GIELEN, R., *Dier en recht: Mensenrechten ook voor dieren?*, Antwerpen, Maklu, 2000, 176 p.

- ROODHOOFT, J., *Praktisch burgerlijk recht*, Berchem, De Boeck, 2015, 188 p.
- VAN DER MOLEN, R., *Elementaire kynologische kennis*, Lisse, Zuid Boekproducties, 2008, 416 p.
- VAN HOORICK, G., *Ruimtelijk Bestuursrecht*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2011, 344 p.
- VAN OEVELEN, A., “Het nieuwe begrip conformiteit”, in S. STIJNS EN J. STUYCK (EDS.), *Het nieuwe kooprecht: De wet van 1 september 2004 betreffende de bescherming van de consumenten bij verkoop van consumptiegoederen*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 165 p.
- VELAERS, J., “Landbouw en dierenwelzijn: een bijna homogene bevoegdheid van de gewesten” in VELAERS, J., VANPRAET, J., PEETERS, Y. EN VANDENBRUWAENE W. (EDS.), *De zesde staatshervorming*, Reeks ‘Forum Federalisme’, nr. 3, Intersentia, Antwerpen, 2014, 1027 p.
- WUYTS, T., *Vermogensbeheer door ouder(s), voogd en voorlopig bewindvoerder*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 314 p.

Tijdschriften

- DAMIAANS, R., “Dossier illegale puppy’s”, *Het Belang van Limburg*, 16 en 17 augustus 2014.
- GODFROID, A., “Consumenten laten rechten te weinig gelden bij aankoop van een dier”, *Juristenkrant* 2014, afl. 287, 9 april 2014, 4.
- GODFROID, A., “Nieuwe regels identificatie en registratie van honden”, *Woef* 2015, nr. 614, 60.

- GODFROID, A., “Verkoop van zieke honden: lage verkoopprijs leidt tot lage schadevergoeding?” *Juristenkrant* 2015, nr. 315, 6.
- GODFROID, A., “Waarop moet je letten als occasioneel hondenfokker”, *Woef* 2015, nr. 607, 60.
- GODFROID, A., “Wet consumentenkoop is van toepassing op de verkoop van een hond door een professionele verkoper”, *RAGB* 2013, afl. 10, 670.
- HIGNY, M., “La notion de consommateur et l'usage mixte en matière de vente de biens de consommation”, *DCCR* 2009, afl. 83, 162.
- LE BOT, O., “Les grandes évolutions du régime juridique de l’animal en Europe: constitutionnalisation et déréification”, *Revue de droit international* 2011, numéro 24.1.
- MAVEAU, E., “Minister van dierenwelzijn wil import van puppy’s terugdringen”, *Woef* 2014, nr. 610, 50-52.
- STEENNOT, R., “Consumtenkoop toepasselijk op dieren”, *NJW* 2014, afl. 313, 954.
- STIJNS, S., TILLEMANS, B., GOOSSENS, W., KOHL, B., SWAENPOEL, E., WILLEMS, K., “Plichten van de verkoper, vrijwaring voor verborgen gebreken”, *TPR* 2008, 1526.
- WILLEMS, J., “Regels consumentenkoop van toepassing op verkoop huisdier?”, *NJW* 2015, afl. 328, 654.
- X, “Dierenwinkels, kennels en cattery’s”, *Njw* 2010, afl. 233, 824.

Internetbronnen

- www.fci.be.
- www.kmsh.be.

- www.shrh.be.
- www.fawc.org.uk.
- <http://www.ani-zoo.be>.
- www.dogid.be.
- www.chipjedier.nl.
- BORMANS, B., “Dierenarts krijgt meldpunt om problemen te signaleren”, <http://www.lne.be/organisatie/persberichten/dierenarts-krijgt-meldpunt-om-problemen-te-signaleren>.
- BORMANS, B., “Dierenwelzijn toegevoegd aan het departement leefmilieu, natuur en energie”, <http://www.lne.be/organisatie/persberichten/dierenwelzijn-toegevoegd-aan-het-departement-leefmilieu-natuur-en-energie>.
- DE CONINCK, K. EN DAMIAANS, R., “Boetes voor wie fokt met zieke rashonden”, *Het Nieuwsblad*, 29 november 2014, <http://www.nieuwsblad.be>.
- GODFROID, A., “Economische vooruitgang betekent niets als die vergaard wordt op de rug van zieke dieren”, *Knack*, 4 maart 2015, <http://www.knack.be>.
- LEMMENS, L., “Eind 2014 geen hondentatoeages meer, wel online-registratie in databank”, *LegalWorld* 14 april 2014, <http://www.polinfo.be/newsview.aspx?contentdomains=POLINFO&id=VS300245490&lang=nl>.
- NUYTEMANS, T., “Het eerste geblaf, waar en wanneer werd wolf hond?”, 7 februari 2014, <http://eoswetenschap.eu/artikel/het-eerste-geblaf>.
- TIEBOUT, J., “Eerste Vlaamse raad voor Dierenwelzijn opgericht”, 26 juni 2015, <https://www.n-va.be/persbericht/eerste-vlaamse-raad-voor-dierenwelzijn-opgericht>.

- VANDENBOSCH, M., “Standpunt en visie van GAIA over het groenboek zesde staatshervorming – onderdeel dierenwelzijn”, 22 januari 2014, http://www.gaia.be/sites/default/files/paragraph/files/standpunt_en_visie_van_gaia_ov_er_het_groenboek_zesde_staatshervorming_0.pdf.
- WILLIS, M., “Inteelt en rashonden”, 2002, <http://sbtcn.nl/wp-content/uploads/2012/12/Inteelt-en-rashonden.pdf>.
- X, “402 verwaarloosde honden van Kempense broodfokker dreigen te verhongeren”, *newsmonkey*, 31 maart 2016, <http://newsmonkey.be>.
- X, “Aandoeningen en erfelijke ziekten bij honden ten gevolge van doorgedreven fok op uiterlijke kenmerken”, wetenschappelijk rapport in opdracht van de raad voor dierenwelzijn in België, 2014, <http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/rapport-aandoeningen-honden-doorgedreven-fok-raad-voor-dierenwelzijn.pdf>.
- X, “Advies van de raad van Dierenwelzijn betreffende aandoeningen bij honden ten gevolge van doorgedreven fok op uiterlijke kenmerken”, 3 juni 2014, <http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/advies-aandoeningen-honden-doorgedreven-fok-2014-raad-voor-dierenwelzijn.pdf>.
- X, “BLID wil betere communicatie rond het verbod van de hondensoort Pitbull terriër”, <http://www.blid.be/2010/605-blid-wil-betere-communicatie-rond-het-verbod-van-de-hondensoort-pitbull-terrier.html>.
- X, “De garantie in België en in andere Europese landen”, <http://www.eccbelgie.be/de-garantie-in-belgie-en-in-andere-europese-landen-s40481.html>.
- X, “De honden en katten van België, Persbericht van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie”, 13 juli 2010, <http://economie.fgov.be>.
- X, “Dogs&Co krijgt geen dwangsom van €10.000 per dag”, 21 april 2015, <http://www.gaia.be/nl/nieuws/dogs-co-krijgt-geen-dwangsom-van-eu10000-dag>.

- X, “Een nieuwe strategie voor dierenwelzijn: Europese Commissie streeft naar meer kwaliteit”, Persbericht van de Europese Commissie, 19 januari 2012, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-28_nl.html.
- X., Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen, <http://www.favv-afsc.fgov.be/dierengezondheid/rabies/>.
- X, “Handelszaak voor gezelschapsdieren”, <http://www.vlaanderen.be/nl/natuur-en-milieu/dieren/handelszaak-voor-gezelschapsdieren>.
- X, “Hond van 32.000 jaar oud ontdekt in provincie Namen”, *Het laatste nieuws*, 4 augustus 2010, <http://www.hln.be>.
- X, “Lijst exporteurs puppy’s”, <http://www.dogenco.be/lijt-exporteurs-puppys>.
- X, “Meld een verwaarloosd of mishandeld dier”, <http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/meld-een-verwaarloosd-of-mishandeld-dier>.
- X, “Meldpunt honden”, <http://lv.vlaanderen.be/nl/dier/paarden-ezels-bijen-honden/honden/meldpunt-honden>.
- X, “Meldpunt voor dierenartsen: gezondheidsproblemen bij honden na aankoop”, <http://www.lne.be/themas/dierenwelzijn/meldpunt-gezondheidsproblemen-bij-honden-na-aankoop>.
- X, “Minister Weyts laat twee dierenhandelsites vervolgen”, *Het laatste nieuws*, 7 september 2015, <http://www.hln.be>.
- X, “Publicatievoorwaarden Kapaza”, <http://www.kapaza.be/nl/rules.html>.
- X, “Veel gestelde vragen over hondenfokkerij”, <http://lv.vlaanderen.be/nl/dier/paarden-ezels-insecten-honden/honden/veelgestelde-vragen-over-hondenfokkerij#dierenwelzijnsregelgeving>.

- X, “Verzorging van je huisdier kost jaarlijks een maandloon”, *Het laatste nieuws*, 3 oktober 2011, <http://www.hln.be>.
- X, “World Health Organisation – Rabiës”,
<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs099/en/>.
- X, “Yuki (11) is levenslang verminkt door nalatigheid van broedfokker”, *Het Laatste Nieuws*, 20 oktober 2014, <http://www.hln.be>.

7. Reportages

- Reportage Zembla - De pitbull is terug, 31 mei 2009.
- Reportage Zembla – Illegale puppyhandel, 16 september 2015.

8. Studiedagen

- Studiedag Dierenwelzijn voor schepenen 25 juni 2015 Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Presentatie: Voorstelling van de dienst Dierenwelzijn van de Vlaamse Overheid.

9. Symposia

- Symposium Koninklijke Kynologische Unie Sint-Hubertus: De rashond - next generation, 19 september 2015.
- Symposium Koninklijke Kynologische Unie Sint-Hubertus: “What’s New in...”, 20 maart 2016.

10. Interviews

- Carine Roobrouck (stagiair keurmeester schoonheid) op 8 september 2015.

- Kristien Gheys (voorzitster Belgian Society for Prevention of Cruelty to Animals) op 19 september 2015.
- Marc Vermesen (ex-voorzitter van de Anti Broodfok Actie) op 19 september 2015.
- Anthony Godfroid (advocaat dierenwelzijn) op 7 augustus 2015, 19 september 2015 en 20 maart 2016.
- Sabine Vermeulen (Vlaams Volksvertegenwoordiger NV-A) op 19 september 2015 en 20 maart 2016.
- Pavla Kolácková Kloudová (fokster van honden uit Tsjechië) op 26 april 2016.

Bijlagen

1. Aangetekende brief Belgische groothandelaar aan koper puppy
2. Dossier Schifferstadt
3. Brieven Hongaarse overheid
4. E-mail aan BSPCA
5. Brief Tsjechische overheid
6. Brief Slovaakse overheid
7. Lijst 19/5 koninklijk besluit van 27 april 2007
8. Garantiecertificaat

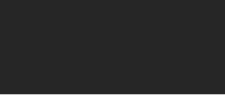
Bijlage 1: Aangetekende brief Belgische groothandelaar aan koper puppy

---

Aangetekend

25-03-2015

Aan :

Afzender :

Betreft : Antwoord op uw aangetekend schrijven van 13-03-2015

Ik heb nota genomen van uw grieven en problemen die u hebt met uw hondje . Volgens ik kan begrijpen uit uw schrijven is uw hondje geopereerd van patella luxatie en wenst u de gedane kosten ten mijne lasten te leggen, u bazerend op de wet consumentenzaken .

De feiten : Op 29-09-2014 kocht u een pup van het ras Cavalier King Charles aan bij voor 475 euro. Op 15-10-2014 krijgen wij van u een mail met de boodschap dat alles prima gaat met uw hondje en dat hij zich al goed thuis voelt. Op dat moment meldt u geen enkel probleem.

Nochtans schrijft u in uw aangetekend schrijven dat er op 15-10-2014 kennelhoest is vastgesteld door uw dierenarts. Ik begrijp eigenlijk niet dat u op diezelfde dag aan ons een melding maakt dat alles goed gaat en nu vier maanden later zegt dat diezelfde dag kennelhoest vastgesteld is. Wij hebben pas op 31-10-2014 een melding gekregen van u i.v.m. de kennelhoest die is vastgesteld. Daarop hebben we dan ook onmiddellijk gereageerd door u naar onze bedrijfsdierenarts te sturen, op onze kosten. Onze dierenarts heeft u dan aanbevolen om verder te gaan met de medicatie waarmee u reeds bezig was en gaf u de melding om in een later stadium contact op te nemen i.v.m. iets over het hondje zijn navel. Van al wat er dan nog met uw hondje gebeurd is, zijn wij niet van op de hoogte gebracht, aangezien wij nooit meer gecontacteerd geweest zijn door u. Volgens uw schrijven, zou er op 3-03-2015 een operatie plaatsgevonden hebben aan zijn linkerachterpoot.

U schrijft in uw aangetekend schrijven dat u volgens de wet vrije keuze van dierenarts heeft, en dat zal ik niet ontkennen , maar wat u er niet bijschrijft is dat u dan ook zelf verantwoordelijk bent voor uw daden en dat u dus ook de rekeningen zelf moet betalen. Als u ons contacteerd had op voorhand met uw probleem en u kan aantonen dat het een erfelijk gebrek is, dan zijn wij verplicht het probleem op te lossen, d.m.v. een operatie, via medicatie, of ontbinding van de verkoop. Het maakt niet uit hoe. Indien wij verantwoordelijk zijn, moeten wij voor een oplossing zorgen.

In dit geval echter zijn wij niet verantwoordelijk maar bent u zelf verantwoordelijk. U hebt de beslissing genomen om te laten opereren zonder ons ervan te vertwittigen en zonder onze specialisten een controle te laten doen, gewoon opereren en de rekening doorsturen. Komt daar nog bij dat u schrijft dat Patella Luxatie erfelijk is en daarmee zomaar probeert de verantwoordelijkheid van u af te schuiven. Patella Luxatie kan door verschillende factoren beïnvloed worden zoals bijvoorbeeld een trauma, sterilisatie, castratie, een ongeval, veel trappen doen enz... Ik betwist niet dat het ook erfelijk kan zijn, maar het is bijlange niet altijd een erfelijke zaak.

Dit is ook de reden dat er geen testen op de ouderdieren moeten gedaan worden voor Patella Luxatie, aangezien het helemaal niet bewezen is dat het erfelijk is. Zeer recent zijn er 3 testen ontwikkeld voor Cavalier King Charles, testen die belangrijk zijn en waarvan bewezen is dat indien de moeder of vader positief reageert op zo'n test, het

aangewezen is om niet met die dieren te fokken. Deze testen zijn helemaal niet verplicht, maar de Cavaliers die ik nog in mijn fokkerij heb, zijn toch al getest en goed bevonden om te fokken. Verder vraagt u werpfisches en identificaties van ouderdieren op. Deze kaarten zijn in de fokkerij aanwezig en worden regelmatig bij de controles van Ministerie van Landbouw nagekeken. Ik ga niet aan iedereen die er om vraagt de administratie doorzoeken en kopie's nemen omdat hier of daar iemand wat lastig wil doen of mij op een fout wil betrappen. Als ik dit allemaal doorstuur weet ik dat een leek er toch niets van begrijpt en dan denkt dat hij een fout gevonden heeft en het dan weer met veel tamtam op internet gooit zoals het al zo dikwijls gebeurt is. Deze kaarten en registers zijn hier allemaal aanwezig en liggen steeds ter inzage voor de controleorganisaties, maar ik heb me voorgenomen om ze niet meer voor iedereen die hier een hond koopt, te kopiëren. De ervaring heeft mij geleerd dat die persoon die ze opvraagt, denkt er alles van te kennen, steeds iets vindt dat volgens hem niet klopt, daar een punt van maakt en mij aanvalt, zodat ik weer moet gaan uitleggen hoe het in elkaar zit, en uiteindelijk de persoon die ze opgevraagd heeft, toch weer moet toegeven dat alles juist was. Besef goed dat ik mij als professional in deze branche niet kan permitteren om met zulke zaken niet 100 procent in orde te zijn, moest het niet in orde zijn zouden de veelvuldige controles die in hondenfokkerijen gebeuren de laatste jaren allang iets gevonden hebben.

Besluit

Aangezien wij niet gecontacteerd zijn i.v.m. de problemen die er volgens u zijn met Agro en aangezien u zelf iemand een behandeling hebt laten doen (zonder enige controle of zonder enige kennisgeving aan ons) bent u zelf volledig verantwoordelijk voor uw daden en kan u onmogelijk een beroep doen om de kosten die aan de hond Agro gedaan zijn, door ons te laten betalen. Er is een wet op consumptiegoederen en er zou een mogelijkheid geweest zijn dat u daar kon van genieten, maar in dit geval helemaal niet. Stel dat iemand een afwasmachine koopt voor € 700, en deze machine heeft na enige tijd panne. De verkoper van deze machine is dan verplicht om het toestel te maken zodat het goed kan functioneren voor het doel waarvoor het aangekocht was.

Indien de verkoper dat niet zelf kan mag hij dat door een (door hem aangestelde) andere persoon laten doen. Indien de kosten voor herstelling te hoog zouden oplopen (bv hoger dan de aankoopwaarde) heeft de verkoper het recht de verkoop te ontbinden. Indien de koper met zijn defect toestel naar een andere technicus gaat, zonder de verkoper daarvan op de hoogte te stellen, vervalt alle verantwoordelijkheid van de verkoper en moet de koper de gedane kosten zelf betalen. Ik weet dat een afwasmachine geen vergelijking is met een hond, maar men beschouwt elk koopwaar als consumptiegoed en er is geen aparte wetgeving voor dieren. Het verhaal van die vaatwasser is net hetzelfde als het verhaal van uw hondje.

Wij gaan dus niet over tot terugbetaling van de door u gevraagde kosten en raden u aan, indien u hiermee niet akkoord gaat om de bevoegde rechtbank te contacteren

Met vriendelijke groeten

Bundesamt für
Verbraucherschutz und
Lebensmittelsicherheit

Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit
Dienststelle Berlin • Postfach 11 02 60 • 10832 Berlin

By e-mail

Contact point Slovakia

Art. 24(2) of Council Regulation (EC) 1/2005

TELEFON
TELEFAX
E-MAIL
INTERNET

IHR ZEICHEN
IHRE NACHRICHT VOM

AKTENZEICHEN
(bitte bei Antwort angeben)

DATUM 04 June 2012

Information according to Article 26 of Regulation (EC) No. 1/2005;

Non-compliant transport of puppies; transporter:

Dear Madam/Sir

With this letter I am forwarding you information received from the veterinary authority of Rhineland Palatinate about a non-compliant transport of 113 puppies of different breeds from Slovakia to the Netherlands by Slovak transporter (please see TRACES certificates attached). The transport was subject to control after an accident at the A61 motorway near Schifferstadt, Rhineland-Palatinate, Germany, on March 1st, 2012, in which one puppy was immediately killed and eight injured so that they needed intensive animal hospital care. The rest were taken to four different animal homes for care, where 22 of them died later as a result of multiple infections owing to lack of general and health care also before the transport.

The non-compliances have been thoroughly documented, including with 2 veterinary opinions and 13 photos, which you will find attached to this e-mail.

Details of the transport and evaluation of transport conditions are explained in the official veterinary expert report dated 04 April 2012 (file attached, in German language) which was prepared for the Speyer criminal police department, to whom the case was notified by the local veterinary office with the request to institute criminal proceedings against the transporter.

In summary, the following facts and animal welfare non-compliances are reported:

Summary of facts:

The accident happened as a Mercedes Sprinter van, number plate [REDACTED] transporting 113 puppies owned by Slovak company [REDACTED], manager: [REDACTED] address as above, web link: [REDACTED] [us/](#), skidded and overturned in the exit of the A61 motorway towards Koblenz at 05.00 a.m. on 01 March 2012. Fire brigades had to bring heavy equipment to open the vehicle and rescue the puppies.

It showed that the puppies were transported in cages of different sizes and shapes, some with bevelled side grids or additional self-made floors, with unequal cages piled up on top of each other, to transport as many puppies as possible in one load (Please see photos attached). Cages had been fixed just by a few rubber straps. These were torn in the accident. The puppies had been sorted by customers (recipients of the consignment), and therefore placed in the cages in mixed groups of different breeds and ages (please see photos and driver's sketch). The cage floors were metal tubs poorly littered with just shredded paper, some extremely dirty. Where paper litter and dirt had lumped, puppies squatted on the bare metal floor (photos).

In the accident, the fixing rubber straps were torn and cages thrown over inside the car. Some had been strongly deformed so that puppies were squeezed in and injured, some badly. One died immediately, one later while in intensive hospital care. 48 puppies were emergency-treated on the site of the accident, eight taken to animal hospital, and the rest to four animal homes where they received necessary medical treatment in the following days.

The driver carried with him six TRACES certificates, one each for the different customers in Germany (1) and Belgium (5). Certificate reference numbers are: [REDACTED]

[REDACTED] These listed pet passport numbers in stead of the transponder numbers. Transport times are stated as for a direct transport from Pata, 29.02.2012, 18:00 h, to each recipient (between 12 and nearly 15 hours). This neglects transport times from (obviously different) breeders to the trader, loading, and unloading times at different customers, and ways between customers.

The veterinary authority who issued the certificates and certified fitness for transport is [REDACTED]

A type-2 transporter authorisation and vehicle approval under Regulation (EC) 1/2005 were there (though the transporter authorisation was outdated).

113 pet (vaccination) passports were also there. All looked new and were kept in a box, in which they had obviously been delivered by the manufacturer. The passport numbers were the same as on the TRACES certificates, and puppy transponder numbers had been entered in the passports. According to the passports, all puppies were vaccinated against rabies at least once, and, using various vaccines, also against one or several other infectious diseases. It was apparent that a sticker of Eurican DHPi2, with expiry date 13.07.2009, had

been re-used. The stickers of the rabies vaccines stem from different manufacturers. It seems suspicious that, according to passport entries, the same veterinary practitioner often used different rabies vaccines on one and the same day.

Definitely not correct, in most cases, are the ages entered in the passports. This showed by teeth inspection. Example: One litter of Shih Tzus, inspected both by a veterinary practitioner and by the veterinary officer undersigning the official expert report dated 04.04.2012, was found to be just four weeks old. Their pet passports stated the birth date 21.12.2011, and thus an age of 11 weeks. Totally incredible are the vaccination entries in these passports, saying that the puppies had been vaccinated against rabies with Nobivac rabies on 08.02.2012, and against parvovirus with Vanguard plus Puppy and other substances on 02.02.2012.

All pet passports were issued (according to box XI) by MVDr. [REDACTED], veterinary lekar, [REDACTED], on 29.02.2012, on which date he also certified healthiness and transport fitness of all puppies of the consignment. With his stamp and signature, he also certified all vaccination entries. So, all entries were made on 29 February 2012. This strengthens the suspicion that the pet passports and corresponding TRACES-certificates were issued on the day prior to departure just to fit the consignment.

Regardless of their authenticity, the entries in the pet passports show that most of the puppies were not yet protected against rabies at the time of transport in a legal sense (minimum age for vaccination: 3 months, plus a 21-day waiting period to develop effective protection). The veterinary office therefore issued a notice to [REDACTED] prohibiting trading the puppies and quarantining them until each dog has developed rabies protection, that is, until 21 days after vaccination, which will be carried out in Germany. Because of the high cost for accommodation and necessary medical care, [REDACTED] waived ownership of the puppies on 05 March 2012.

Inspection upon delivery to the animal homes showed that all puppies suffered from some disease. These were: diverse parasitic diseases, bacterial infections of the intestines (*Campylobacter jejuni*, *Yersinia enterocolitica*, mucoid and haemolytic *E.coli*), and viral infections (parvoviruses, although passports say the dogs were vaccinated). In the following time, a total of 22 dogs died or had to be euthanized as a result of their diseases. The fact that some parasites (fleas, mites, and entero-parasites) appeared only in part of the animals (while all had worms) indicated that the puppies stemmed from a number of different breeders.

Summary of legal evaluation:

The transport infringed on animal welfare in many respects, in particular:

- 1.) Transport conditions

1.1) Inappropriate transport containers

Transport containers were inappropriate with regard to material and design, posing a high risk of injury, and not properly secured. Therefore, animals considerably suffered and two finally died in the accident. Grid cages as such pose a risk that puppies are trapped and injured between the bars, with an enhanced risk when such cages are stacked up beside and on top of each other. The cages were not properly secured and extremely deformed in the accident, causing more injuries to the animals (see photos). Additional risks of injury came from self-made intermediate cage floors from cardboard or metal (photos).

1.2) Inappropriate cage floors, inappropriate litter

Cage floors were slippery, of body-warmth dissipating metal, and only scarcely littered with paper shreds.

Non-compliance with Annex I Chapter II No. 1.1(g) of Regulation EC 1/2005

1.3) Social stress

Puppies of different origin, size and age rivaling for food and space resources were placed together in one cage.

Non-compliance with Annex I Chapter III No. 1.12(b) and (f) of Regulation EC 1/2005

2.) Insufficient fixation of transport containers

Insufficient fixation of the transport containers with rubber straps caused considerable undue suffering to the animals, including death in two cases, in the accident.

Non-compliance with Article 3 in conjunction with Annex I Chapter II No. 1.1(a), No. 5.2, sentence 2, and Chapter III No. 1.7(b) of Regulation (EC) No. 1/2005.

3.) Transport at less than 8 weeks of age (28 puppies)

Non-compliance with Article 3, sentence 2(b) and Article 6(3) in conjunction with Annex I Chapter I No. 2.f) of Regulation (EC) No. 1/2005.

4.) Transport of diseased animals

All puppies were highly infested with parasites, with resulting gastro-intestinal disorders. Some were anaemic. The lack of preventive health care caused them suffering during transport.

Non-compliance with Article 3, sentence 2(b) and Article 6(3) in conjunction with Annex I Chapter I No. 2 of Regulation (EC) No. 1/2005.

5. Insufficient feeding and water supply

In particular those puppies which were aged less than 8 weeks (some even just 3-4 weeks old) could not be appropriately fed during the transport. This caused them considerable, durable and painful suffering, such as extreme feeling of hunger with painful convulsions of the gastro-intestinal tract, and posed an additional risk of contracting further disease during transport.

It is suspected that the transporter willingly accepted suffering and damage to the animals, including their possible death at a later time, in order to maximise their profits by selling the puppies as young as possible, with extremely poor health care, and using as cheap as possible – and therefore completely inappropriate – means of transport, while at the same time transporting as many animals as possible at a time.

The veterinary authority of Rhineland-Palatinate believes that transporter [REDACTED] [REDACTED] as a commercial transporter of animals, was not ignorant of the consequences of their transporting practices.

Further non-compliances noted were:

1. The validity of the type-2 authorisation the transporter carried with him had elapsed.
The transporter data in the TRACES certificates (address and approval number) also did not correspond with the data shown in the outdated transporter authorisation.
Non-compliance with Article 6(1), sentence 2 of Regulation (EC) No. 1/2005
2. The driver did not use the means of transport in a manner as to spare the animals injuries and suffering, because it was him who caused the accident.
Non-compliance with Article 3, sentence 2, letter c) of Regulation (EC) No. 1/2005
3. Six different TRACES notifications were issued for the transport, all with the same transport time. Five of the six notifications show incorrect estimated transport times, as the puppies were to be taken successively to six different consignees.
Non-compliance with Article 4 (1 e) of Regulation (EC) No. 1/2005

I would be grateful if you pursued the case in Slovakia and kindly informed me about the measures taken to avoid similar complaints in future, so that I can give some feedback information to the veterinary authority who notified the non-compliances.

Kind regards

(signed)

[REDACTED]

Enclosure

MINISTRY OF
AGRICULTURE

DR. LAJOS BOGNÁR
Chief Veterinary Officer
Deputy State Secretary for Food Chain Control

Ref. No: Éltf/ 62614 /2015

Budapest, 15th June 2015

Dr. Eric VAN TILBURGH
Head Animal Welfare Division
Environment, Nature and Energy Department

Vlaamse overheid
Dienst Dierenwelzijn
Koning Albert II-laan 20, bus 8
BE-1000 Brussels, Belgium

Eric.vantilburgh@lnc.vlaanderen.be

Subject: Dogbreeding establishments

Dear Dr. Van Tilburgh,

Thank you for your letter dated 27 March 2015 in which you inquiry about Hungarian dog breeding establishments which dispatch dogs to Belgium. In answer to your questions, I kindly inform you as follows.

1. The establishments that are on the list are collection centers and they do not breed dogs or cats themselves. Therefore we have drew the attention of the competent authorities again that they could verify only real breeding establishments which fulfill the requirements of the Belgian Royal Decree. Furthermore the commercial dog transport into Belgium has been suspended until further action.
2. All official veterinarians have been informed – by the competent authority in 2011 – about the conditions for marketing of dogs or cats from other countries

to Belgium and have been ordered to fulfill the requirements laid down in the Belgian Royal Decree. They have been alerted again in the previous days.

3. Our national dog database, which is operated by the National Food Chain Safety Office, makes it possible to identify the breeder on the basis of the ID number of the dog.

Yours sincerely,

Lajos Bognár DVM
Deputy State Secretary, CVO

MINISTRY OF
AGRICULTURE

DR. LAJOS BOGNÁR
Chief Veterinary Officer
Deputy State Secretary for Food Chain Control

Ref. No: ÉHf/ *P3P* /2015

Budapest, 11th September 2015

Dr. Eric VAN TILBURGH
Head Animal Welfare Division
Environment, Nature and Energy Department

Vlaamse overheid
Dienst Dierenwelzijn
Koning Albert II-laan 20, bus 8
BE-1000 Brussels, Belgium

Eric.vantilburgh@lnc.vlaanderen.be

Subject: Approved dogbreeding establishments

Dear Dr. Van Tilburgh,

As I informed you in my letter of 15 June 2015 (reference number: ÉHf/626/4/2015), the commercial dog transport from Hungary to Belgium has been suspended until further action.

Hereby, I would like to inform you that – according to the statements of the regional competent authorities – the following two breeding establishments meet the conditions fixed in the appendix III of the *Royal Decree of 27 April 2007 laying down the conditions for approval of animal establishments and the conditions for marketing of animals* (Belgium):

- Gitta Family Bt.
8654 Ságvár
Újtelep I. u. 6.

- Sonnen és társa Kft.
4075 Görbeháza
Asztalos János u. 21.

Please find attached the attestations of the competent authorities in which they verify that the above-listed two kennels fulfill the requirements to sell dogs – and one of them also cats – to Belgium. We will restart the commercial dog transport to Belgium from these verified establishments after your feedback on the acceptance of their applications.

Finally, I would like to kindly ask you to provide me the link for the webpage where the list of the approved establishments will be published in the future since the former webpage (<http://www.health.fgov.be>) does not operate anymore.

Thank you for your cooperation in advance.

Yours sincerely,

Bognár DVM

János Bognár DVM
Deputy State Secretary, CVO

Bijlage 4: E-mail aan BSPCA

Van: [REDACTED]

Verzonden: vrijdag 11 september 2015 2:36

Aan: Dierenwelzijn

CC: Van Tilburgh, Eric; Emmanuel.Goeteyn@Borsus.fgov.be; Anne-Sophie.Monjoie@Borsus.fgov.be; tom.vangrieken@vlaamsbelang.org; Weyts, Ben; Vanautryve, Els; Godelieve.Busschots@favv.be; NGROD

Onderwerp: Re: Lijst buitenlandse erkende kwekers - Hongarije

Geachte,

De lijst van erkende buitenlandse "kwekers" waar u naar verwijst dateert van 9 juli 2015. Kunt u mij bevestigen of de Hongaarse kwekers/verzamelplaatsen vandaag nog steeds op die lijst zijn hernoemen ondanks het geldend verbod in Hongarije sinds juni 2015 om honden/pups naar België uit te voeren, aub ? Werd dit verbod al ergens door uw diensten publiekelijk bekend gemaakt? Wie controleert bij de invoer of dit verbod wordt gerespecteerd ?

Mail van 9/9/2015 gericht aan onze vzw BSPCA:

The animal welfare requirements of Belgium shall be fulfilled by the breeders. They cannot be fulfilled by a dog collection centre or assembly center. That is why the Central Veterinary Authority of Hungary prohibited the export of dogs to Belgium in June, 2015.

At the time being there is no officially certified breeder who is approved to transport dogs to Belgium. Until the certification of compliant breeders, the export is prohibited. The Regional Veterinary Authorities – County Governmental Offices – are able to certify the breeder. No breeder applied for the certification yet.

Breeders of dogs are not registered by our Authority. Dog breeding does not need any approval in Hungary. However, I would like to highlight that the export to Belgium is prohibited now.

The official veterinarians were informed about the prohibition in the official way, by an official letter and during a meeting.

The Flemish Ministry for Environment, Nature and Agriculture, Environment, Nature and Energy Department (LNE), Animal Welfare Division was informed about the decision.

Kind regards,

National Food Chain Safety Office Customer Service

Met vriendelijke groeten,

[REDACTED]
www.bspca.be

www.dierengarantie.be

State Veterinary Administration

Slezská 100/7, Prague 2, 120 56
Czech Republic
T: +420 227 010 111, F: +420 227 010 191
epodatelna@svscr.cz

Your letter: DWZ/EVT/15/1.5/027
d/d: 23.03.2015

Our reference: SVS/2015/054776-G
File handled by: MVDr. Aurika Smolová
Phone: +420 227 010 151

Environment, Nature & Energy Department
Vlaamse overheid
Dr. Eric Van Tilburgh
Head Animal Welfare Division
Koning Albert II-laan 20
1000 Brussel
Belgium

Eric.vantilburgh@lne.vlaanderen.be

Prague 01. 06. 2015

Dogbreeding establishments

Dear Sir,

I refer to your letter ref. no. DWZ/EVT/15/1.5/027 of 23 March 2015 where you have asked us for information on the dogbreeding or catbreeding establishments.

Answers to your questions as regards Czech registered establishments can be found below.

Question 1: Do the establishments that are on the list breed dogs or cats themselves?

Question 2: Do the establishments that do collect dogs or cats from other breeders keep records to prove that the breeders respond to the requirements of our legislation?

Jana Hejduková – Pet Centre, Vše study 58, PSČ 277 46 Vše study, CZ 21A00150

See 1: This registered dealer does not breed of any dogs or cats himself.

See 2: This registered dealer buys puppies or kittens arranges their movement to Belgium and stores the confirmed Declaration pursuant to Annex III of the Belgian Royal Decree of 27 April 2007. The information as regards original pet's breeders is also kept by this registered dealer.

Jana Skládalová, Lipová 89, PSČ 763 21 Lipová, CZ 72A00066

See 1: This registered dealer does not breed of any dogs or cats himself.

See 2: This registered dealer buys puppies or kittens arranges their movement to Belgium and stores the confirmed Declaration pursuant to Annex III of the Belgian Royal Decree of 27 April 2007. The information as regards original pet's breeders is also kept by this registered dealer.

Eva Pavlíková, Moravské Prusy 6, PSČ 682 01 Moravské Prusy, CZ 62A02252

See 1: This registered dealer does not breed of any dogs or cats himself.

See 2: This registered dealer buys puppies or kittens arranges their movement to Belgium and stores the confirmed Declaration pursuant to Annex III of the Belgian Royal Decree of 27 April 2007. The information as regards original pet's breeders is also kept by this registered dealer.

Ing. Viera Semková – Maják, Protivec 29, PSČ 346 52 Žlutice, CZ 41A00208

See 1: This registered dealer is also a breeder.

See 2: This registered dealer buys puppies or kittens arranges their movement to Belgium and stores the confirmed Declaration pursuant to Annex III of the Belgian Royal Decree of 27 April 2007. The information as regards original pet's breeders is also kept by this registered dealer.

Anima Plus, Milotice 368, PSČ 696 05 Milotice

This company was deregistered due to closing down its operations activities.

ZooTom, Hlavní 475, PSČ 756 69 Křhová, CZ 21A00509

This registered dealer is currently trading only with pet rodents and small birds.

Question 3: Do you have an I & R system that allows to trace the breeder starting from the ID number of a dog?

In the Czech Republic there is no veterinary legislation providing the obligation of identification for dogs and cats.

Only dogs and cats with pedigree must be identified with a transponder (microchip) or with tattoo in the CR.

For permanent residents there is duty to register dogs at a municipal office of the place of residence.

In the Czech Republic all passports issued for the dogs, cats and ferrets should be registered in the database of issued passports. The administrator of this database is the Chamber of Veterinary Surgeons of the Czech Republic. Besides the number of a passport and the identification number of an animal this database records also information about animal's owner.

Kind regards.

Assoc. prof. Milan Malena, DVM, Ph.D.
Director General (CVO)

STATE VETERINARY AND FOOD ADMINISTRATION
OF THE SLOVAK REPUBLIC
Botanická 17, 842 13 BRATISLAVA

Dr. Eric VAN TILBURGH
Head Animal Welfare Division
Environment, Nature and Energy
Department
vantilburgh@lne.vlaanderen.be
Vlaamse overheid
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1 000 Brussel
BELGIUM

Our Ref.:
2451/2015-240

Re.
Bukovská, DVM.

Bratislava:
11 September, 2015

Subject: Dogbreeding establishments – reply

Dear Sir,

Based on your letter *Dogbreeding establishments* the State Veterinary and Food Administration of the Slovak Republic (hereinafter SVFA SR) is sending you the reply regarding questions mentioned in your letter.

There is available information system for traceability of the pet animals in the Slovak Republic. It is called the Central Register of Pet Animals where are signed all information about pet animals (date of birth, veterinary treatment, including their ID number). This database is operated by the Chamber of Veterinary Surgeons of the Slovak Republic and is computerised. The veterinary authorities on central and regional level have permanent access to all data that are held in this database.

Each dog kept within the area of the Slovak Republic continuously more than 90 days shall be registered according act no 282/2002 of 16 May 2002 that governs some of the conditions of holding the dogs: *the keeper of the dog is obliged to register the dog in the register within 30 days of the expiry of 90 days (that are abovementioned). The register is operated by the municipality. The municipality issues for the keeper of the dog that is registered the registration mark. The identity of the dog is proven by this identification mark.*

According the available information some of establishments on the list that is annex of your list are collection centres some of them have also their own breeding.

Department of International Affairs, Imports and Exports
Tel.:00421 -2 -602 507 226 e-mail: bukovska@svssr.sk [http:// www.svpssr.sk](http://www.svpssr.sk)

The control of the conditions in the establishment is carried out minimally once a year.

According article 37 of Act No 39/2007 Coll. Of 12 December 2006 on Veterinary Care - *Every breeding should be registered and an owner, keeper, dealer or importer, consignee, transporter, seller or other natural or legal persons authorized to dispose of animals shall be obliged to notify the veterinary administration authorities of the commencement, suspension and termination of their operation and to ensure that the competent veterinary administration authorities always have available up-to-date information on establishment, including by notifying any significant change in activities and any closure of an existing establishment.*

Yours sincerely,

Státna veterinárna a potravinová správa
Slovenskej republiky
Botanická 17
842 13 BRATISLAVA
12

Prof. Jozef Bireš, DVM, DSc.
Chief Veterinary Officer

Erkende landen en kwekers die voldoen aan de voorwaarden uit bijlage III van het KB van 27 april 2007 ¹		
Naam van de kweker	Land	Geldigheid
ZASLO	Hongarije	02/04/2019
LARUS	Slowakije	30/01/2026
PET CENTRE	Tsjechië	19/01/2016
FRIENDS	Slowakije	25/01/2021
PUPPY EXPORT	Slowakije	Onbeperkt
JANA SKLADALOVA	Tsjechië	Onbeperkt
EVA PAVLIKOVA	Tsjechië	31/12/2015
JOZEF GALIK	Slowakije	Onbeperkt
VYBERCI	Slowakije	16/02/2015
RED DIAMOND HUNGARY	Hongarije	7/07/2018
SRITONETT Kft	Hongarije	18/07/2015
TAKTIK	Slowakije	Onbeperkt
AQUAIMPEX	Slowakije	Onbeperkt
ER-HAJ	Slowakije	Onbeperkt
DOGEX – Karol Gyure	Slowakije	Onbeperkt
ING. VIERA SEMKOVA	Tsjechië	9/09/2016
FO-KI kft.	Hongarije	2/10/2017
PETER DZIAN-FOCUS	Slowakije	Onbeperkt
ANIMA PLUS	Tsjechië	30/04/2017
ZOOTOM	Tsjechië	22/07/2016
GROUND TRANSPORT	Hongarije	30/07/2019
ICOSTAV	Slowakije	Onbeperkt

GARANTIECERTIFICAAT

Opgesteld overeenkomstig art. 30 van het KB van 27 april 2007 houdende de erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren, en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren.

Dit document geldt als bewijs van de waarborg die wordt toegekend door de verkoper indien het dier dat het onderwerp uitmaakt van de verkoop bepaalde aangeboren aandoeningen vertoont die niet werden vermeld door de verkoper of indien het dier sterft als gevolg van bepaalde infectieuze aandoeningen.

Verkoper : Naam: ..... Voornaam : .....
Handelsnaam : .....
Adres: straat .....; nr. ....
te : .....(postnummer); .....(gemeente)
Tel.: ..... Fax : ..... E-mail : .....
Ondernemingsnummer : .....

Koper : Naam: ..... Voornaam : .....
Adres : straat .....; nr. ....
te : .....(postnummer) ..... (gemeente)

Beschrijving van het dier

Hond / Kat*: Ras : .....
Geslacht : ..... Geboortedatum:.....
Vacht (kleur – soort) : .....
Bijzondere kenmerken : .....
Identificatieteken (microchip / tatoeage*) : .....
Datum van aankoop : ..... Datum van overdracht : .....
Stamboom : inbegrepen in verkoop : ja/ nee *
Indien ja : - hij wordt afgeleverd bij de overdracht*
- hij werd officieel aangevraagd en zal door de verkoper bezorgd worden van zodra hij de stamboom heeft ontvangen *
afgeleverd door: .....

Aankoopprijs omvattende alle kosten met inbegrip van identificatie en desgevallend de vaccinatie kosten: .....€ BTW inbegrepen.

Art. 1 Van zodra de koper een ziektesymptoom vaststelt, zal hij een dierenarts raadplegen en zich houden aan de maatregelen die deze voorschrijft. Hij heeft in alle omstandigheden de vrijheid van keuze van dierenarts. De kosten van de dierenarts, evenals de andere kosten verbonden aan de behandeling, zijn ten laste van de koper, behalve in het geval voorzien in artikel 4, laatste lid.

Art. 2 Aangeboren afwijkingen

Indien binnen de periode van 10 dagen, beginnend op de dag na de overdracht, één van de aangeboren afwijkingen vermeld in onderstaande kader wordt vastgesteld door een dierenarts zonder dat de verkoper de aanwezigheid ervan heeft vermeld op dit document, verbindt de verkoper zich ertoe om, naargelang de keuze van de koper, :

- 1) ofwel de volledige aankoopprijs van het dier terug te betalen aan de koper, op voorwaarde dat deze het dier teruggeeft aan de verkoper;
- 2) ofwel de koper een vergoeding te geven overeenkomend met 50% van de aankoopprijs van het dier indien de koper beslist het dier te houden;

3) ofwel het dier te vervangen door een dier van hetzelfde ras, geslacht, leeftijd en waarde. In dit geval moet het dier dat ter vervanging gegeven wordt het onderwerp uitmaken van een nieuwe waarborg gedekt door een nieuw garantiecertificaat.

De verkoper zal deze overeenkomst nakomen van zodra hij een schriftelijke verklaring, opgesteld door de dierenarts van de koper, heeft ontvangen.

In geval van betwisting door de verkoper kan deze op zijn kosten een tegenexpertise vragen door een dierenarts van zijn keuze. Indien geen akkoord kan bekomen worden, kunnen de koper en de verkoper met wederzijdse instemming een derde dierenarts aanstellen die een bindende diagnose zal stellen. De kosten die hieruit voortvloeien worden evenredig verdeeld over beide partijen.

OPGELET : kruis hieronder de aandoeningen aan die aanwezig zijn bij het verkochte dier

Cryptorchidie	☐
Entropion	☐
Ectropion	☐
Navelbreuk	☐

Art.3 : Ziekten

In geval van sterfte veroorzaakt door een van de ziekten vermeld in de onderstaande lijst verbindt de verkoper zich ertoe om de aankoopprijs van het dier terug te betalen of om het dier te vervangen overeenkomstig de bepalingen van artikel 4, op voorwaarde dat de symptomen ervan werden vastgesteld door een dierenarts binnen de periode zoals hieronder bepaald :

Hond :

Hondeziekte (ziekte van Carré) : periode van 10 dagen, beginnende op de dag na de overdracht

Parvovirose: periode van 10 dagen, beginnende op de dag na de overdracht

Hepatitis contagiosa canis : periode van 6 dagen, beginnende op de dag na de overdracht

Kat :

Panleucopenie : periode van 10 dagen, beginnende op de dag na de overdracht

Infectieuze peritonitis : periode van 21 dagen, beginnende op de dag na de overdracht

Feline leucose : periode van 15 dagen, beginnende op de dag na de overdracht

Art.4 : Procedure voor vergoeding of vervanging in geval van sterfte ten gevolge van één van de ziekten vermeld in art. 3

Indien de dierenarts, binnen de periode bepaald in art. 3, vermoedt dat het dier lijdt aan één van deze aandoeningen, vermeldt hij dit in een schriftelijke en gedateerde verklaring waarin hij duidelijk de identiteit van het dier (signalement en, voor een hond, identificatienummer) en de eigenaar opneemt.

De koper is ertoe gehouden binnen de twee werkdagen na de vaststelling door de dierenarts een kopie van deze verklaring toe te sturen aan de verkoper, waarbij de poststempel geldt als bewijs.

Om recht te hebben op de waarborg bij overlijden of euthanasie van het dier ten gevolge van één van de aandoeningen vermeld in artikel 3 dient de koper de aanwezigheid van de ziekte te laten bevestigen door een van de volgende laboratoria : faculteit diergeneeskunde - Universiteit Gent, faculté de médecine vétérinaire - Université de Liège, CODA - Ukkel, één van de Provinciale Laboratoria voor Dierenziektebestrijding of een Europese universitaire faculteit diergeneeskunde.

Het autopsieverslag dient duidelijk de identificatie van het dier te vermelden (signalement en, voor honden, het identificatienummer).

Wanneer aan de hierboven vermelde verplichtingen aangaande de verklaring van de dierenarts en de bevestiging van de diagnose is voldaan, verbindt de verkoper zich ertoe om, naargelang de keuze van de koper:

- 1) ofwel de volledige aankoopprijs van het dier terug te betalen aan de koper;
- 2) ofwel het dier te vervangen door een ander dier van hetzelfde ras, geslacht, leeftijd en waarde. In dit geval moet het dier dat ter vervanging gegeven wordt het onderwerp uitmaken van een nieuwe waarborg gedekt door een nieuw garantiecertificaat.

Indien de koper kiest voor de vervanging van het dier en de verkoper binnen een periode van acht maanden geen ander dier van hetzelfde ras, geslacht, leeftijd en waarde ter beschikking heeft gesteld, wordt de aankoopprijs volledig terugbetaald.

Indien bovenstaande procedure werd gerespecteerd, verbindt de verkoper zich er eveneens toe de diergeneeskundige en farmaceutische kosten ten gevolge van de ziekte, bewezen aan de hand van betalingsbewijzen, terug te betalen aan de koper en dit tot een maximum van 30% van de aankoopprijs van het dier.

Art. 5 Doorverkoop aan een derde persoon

Indien de koper het dier doorverkoopt aan een derde persoon, verliest hij zijn recht op waarborg vermeld in art. 2 en 3.

Art. 6 Rechtbank

Enkel de Belgische rechtbanken zijn bevoegd in geval van betwisting. Dit certificaat geldt onverminderd de andere mogelijkheden van beroep voorzien in de artikelen 1641 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

Bijgevoegde documenten:

- paspoort (*)
- vaccinatieboekje (*)
- definitief identificatie- en registratiecertificaat (*)

In geval van aankoop van een hond, heeft de verkoper aan de koper schriftelijke richtlijnen gegeven betreffende de opvoeding van de hond en de partijen hebben samen de lijst doorgenomen van de vragen die gesteld moeten worden vòòr de verwerving van een hond.

Opgemaakt in twee exemplaren**

Verkoper:

Koper:

Handtekening

Handtekening

---

dit certificaat is enkel geldig indien het werd ondertekend door beide partijen

(*) het onnodige doorstrepen

(**) het tweede exemplaar moet bewaard worden door de verantwoordelijke van de inrichting.